דבר

יום ראשון, ג' בטבת תשמ"ט, 11 בדצמבר 1988 • גליון 19592

היום 12 עמודים • המחיר 1.40 ש"ח (כולל מע"מ), באילת 1.22 ש"ח

היום בדבר

- ממשלת היום וממשלת הלילה / שבח וייס
- זכויות אדם – עכשיו / דליה שרון
- עד לשריפה הבאה / נתן רועי
- עושים שלום / יורם לוי
- באלג'יר מתה האמנה הפלשתינאית / משה עמירב
- ספורט (עמ' 3–4), רפואה ומדע (11), בידור (12)

מזג האוויר

הטמפרטורות החזויות: ירושלים: 11־19, תל־אביב: 12־22, חיפה: 12־21, רמת הגולן: 9־18, צפת: 9־16, טבריה: 11־22, נצרת: 7־18, עפולה: 10־23, שומרון: 9־20, לוד: 9־22, יריחו: 12־25, עזה: 12־21, באר־שבע: 8־23, אילת: 13־27.

פרס ורבין ייפגשו הבוקר עם שמיר וארנס; לחץ גובר על פרס ב'עבודה' לקחת האוצר

בהסכם הליכוד־אגו"י נאמר שהממשלה הרחבה תותנה בחופש הצבעה לחכ"י המערך על 'מיהו יהודי'

חותמים

צוותי הליכוד ואגו"י חותמים על ההסכם הקואליציוני. (צילום: יצחק הררי)

מאת עליזה ולך, סופרת 'דבר' לענייני מפלגות

הבוקר, לפני ישיבת הממשלה, ייפגש ראש הממשלה, יצחק שמיר, עם השרים שמעון פרס ויצחק רבין כדי לקבוע את נוהל המשא־ומתן בין הליכוד למערך על הקמת ממשלה רחבה. אחר־כך יורכבו צוותי המשא־ומתן של שתי המפלגות.

בצמרת מפלגת העבודה רווחה אמש ההערכה, שיש אפשרות להקים ממשלה רחבה בהקדם, על יסוד תנאי המערך, שהליכוד נענה להם לפני שבועיים: שוויון בין מספר שרי המערך לליכוד, למעט רוטציה בתפקיד ראש הממשלה, קבלת תיקי הביטחון והאוצר, או החוץ; קבינט פריטטי וקווי יסוד מוסכמים.

בעקבות חתימת ההסכם בין הליכוד למפד"ל, ביום ו' שעבר גברה במערך התחושה, שיהיה אפשר לכלול בקווי היסוד של הממשלה סעיף המדבר על שינוי שיטת הממשל לקראת הבחירות הבאות, בעוד ארבע שנים.

בליכוד דובר בסוף השבוע שעבר על צוותי משא־ומתן שאיושם זהה לזה של 'צוות ההבהרות', אם כי יש מגמה להפריד בין המשא־ומתן על עדכון קווי היסוד למשא־ומתן על חלוקת התיקים וכל הנוגע למינויים מפלגתיים. לעומת זה במערך מדברים על צוות מפלגתי בן שלושה־חמישה חברים מכל צד לעיבוד הפרטים, בהנחה שכל נושא עקרוני יסוכם בין שמיר־ארנס לפרס־רבין.

הרכב צוות המשא־ומתן של המערך, נאמר ל'דבר', יובא לאישור לשכת המפלגה, שתכונס מחר. מזכ"ל מפלגת העבודה, ח"כ עוזי ברעם, רואה עצמו חבר בצוות המשא־ומתן של המערך. לדבריו, אף שהתנגד למו"מ עם הליכוד על ממשלה רחבה, אחרי שהתקבלה החלטה מוסדית של המפלגה, חשוב שיהיה חבר בצוות „כדי לשמור על 'הקווים האדומים' של המערך".

התחייבות לא לנהל מו"מ מקביל עם הדתיות

בישיבת שרי הליכוד ביום ו' שעבר אמר ראש הממשלה, יצחק שמיר, כי ידרוש מפרס התחייבות, שהמערך לא ינהל שום משא־ומתן עם מפלגות אחרות מאחורי גבו של הליכוד. עוד אמר שמיר, כי לא יקבל תכתיב של המערך, שלא לכלול בממשלה הרחבה את מפלגות הימין. ראש הממשלה חזר וציין, כי אם יגיע המו"מ עם המערך לסיכום חיובי, יהיה צורך לדון עם השותפות

(המשך בעמוד 2)

שאלה חוקתית במערך: מי רשאי למנות השרים

מאת עליזה ולך, סופרת „דבר" לענייני מפלגות

לקראת האפשרות שמפלגת העבודה תהיה שותפה בממשלה רחבה, בראשות הליכוד, התעוררה השאלה מי ימנה את שרי המערך. חוקת המפלגה קובעת, שהמיועד לראשות הממשלה הוא שבוחר את האישים שיכהנו בממשלה שבראשותו. אלא ששמעון פרס לא יעמוד בראש הממשלה, שבה ישתתף עם עמיתיו.

ועדת החוקה במפלגת העבודה, בראשות ח"כ דוד ליבאי, תידרש לסוגיה הזאת בתוך כמה ימים. בישיבתה היום לא יועלה הנושא לליבון, שכן הישיבה יועדה לדיון בנושאים הקשורים בבחירת מזכ"ל המשמרת הצעירה, ונכונה לה ישיבה ממושכת בעניין זה.

ח"כ דוד ליבאי אמר אמש ל'דבר', כי כיוון שאין בחוקה תשובה חד־משמעית למצב החדש, עומדות בפניה שתי אפשרויות: שחבריה יפרשו את הנאמר בחוקה בכיוון שכל עוד לא נבחר על־ידי מרכז המפלגה אדם אחר המיועד להיות ראש ממשלה, המיועד הנוכחי, שמעון פרס, הוא בעל הסמכות לבחור במיועדים להיות שרים; או שוועדת החוקה תעביר את הנושא להכרעה בלשכת המפלגה.

משלחת סיוע צבאית מישראל יצאה לפנות בוקר לאיזור האסון

ארמניה: יותר מ־100,000 מתו ברעש

השתתפות

מנהיג ברה"מ מיכאיל גורבצ'וב סייר אתמול בעיר לנינאקאן בצפון ארמניה, שהיתה אחת משלוש הערים שנחרבו ברעידת האדמה בה נהרגו רבבות. (צילום: א.פ.)

מוסקווה (רויטר). – קיים חשש שיותר מ־100,000 ארמנים מצאו את מותם ברעידת האדמה, שהרסה שתי ערים ומחקה מעל פני האדמה עיר נוספת ברפובליקה הארמנית שבדרום ברה"מ – מסר ביום שישי דובר של סוכנות הידיעות הארמנית הרשמית. מנהיג ברה"מ מיכאיל גורבצ'וב סייר אתמול באזורי ארמניה שנפגעו ברעש האדמה הקטלני.

פקיד סובייטי בכיר במוסקווה אמר כי אומדן

(המשך בעמוד 2)

(עו). – ישראל שלחה לפנות בוקר משלחת וציוד צבאי לפינוי ההריסות בבירת ארמניה, בעקבות רעש האדמה החזק שפקד את האיזור באמצע השבוע.

בראש המשלחת הישראלית עומד תת אלוף אהרון ורדי, קצין הג"א ראשי והיא מונה כחמישים איש, ביניהם רופאים ואנשי קשר, וכן למעלה מחמישה עשר טון ציוד מיוחד לפינוי ההריסות ולגילוי נעדרים. הפניה לישראל הגיעה בסוף

(המשך בעמוד 2)

תיאור של חובב רדיו מארמניה לעמית ישראלי:

קריאות עזרה של לכודים עדיין בוקעות מן ההריסות

(עו). – "אנו זקוקים לכל עזרה. זה לא ייאמן מה שקורה כאן. אלוהים יברך אותכם על משלחת החילוץ של צה"ל העושה דרכה לארמניה", אמר בהתרגשות חובב הרדיו הארמני אלכס בשיחת רדיו שקיים במוצאי סוף השבוע עם חובב הרדיו הישראלי דוד בן בסט מרעננה, שהצליח ליצור קשר עם חובב הרדיו המתגורר בפאתי העיר קירוביקאן, אחת משלושת הערים שנפגעו קשות ברעש האדמה שפקד את ארמניה.

חובב הרדיו הארמני, העובד כאח בבית חולים בקירוביקאן התרגש משמע שממשלת ברה"מ נענתה לפניית ישראל ואישרה את יציאת משלחת של חילוץ של צה"ל לסייע בפעולות ההצלה בארמניה.

חובב הרדיו דוד בן בסט יצר בזמנו קשר אלחוטי עם חובבי רדיו, בעת רעש האדמה הגדול שפקד את מקסיקו לפני כשנתיים. הוא אמר כי חובב הרדיו הארמני היה נרגש בעת שתיאר את המתרחש בעיר. הארמני סיפר כי כמעט רוב בתי העיר נהרסו ולפי מידע, הובאו אלפים רבים של נפגעים לבתי חולים שחלקם הגדול סובל מפצעים לאחר שנפגעו מההריסות ואחרים נפגעו כתוצאה מהשריפות שפרצו לאחר הרעש

(המשך בעמוד 2)

במבצע מסובך והרפתקני חולצו 4 החיילים שהושארו בשטח בפשיטת צה"ל ליד דאמור

החלטת הרמטכ"ל להשאיר את הארבעה בשטח – מעוררת ויכוח • סא"ל אמיר מיטל יובא היום למנוחות

איזור פשיטת צה"ל

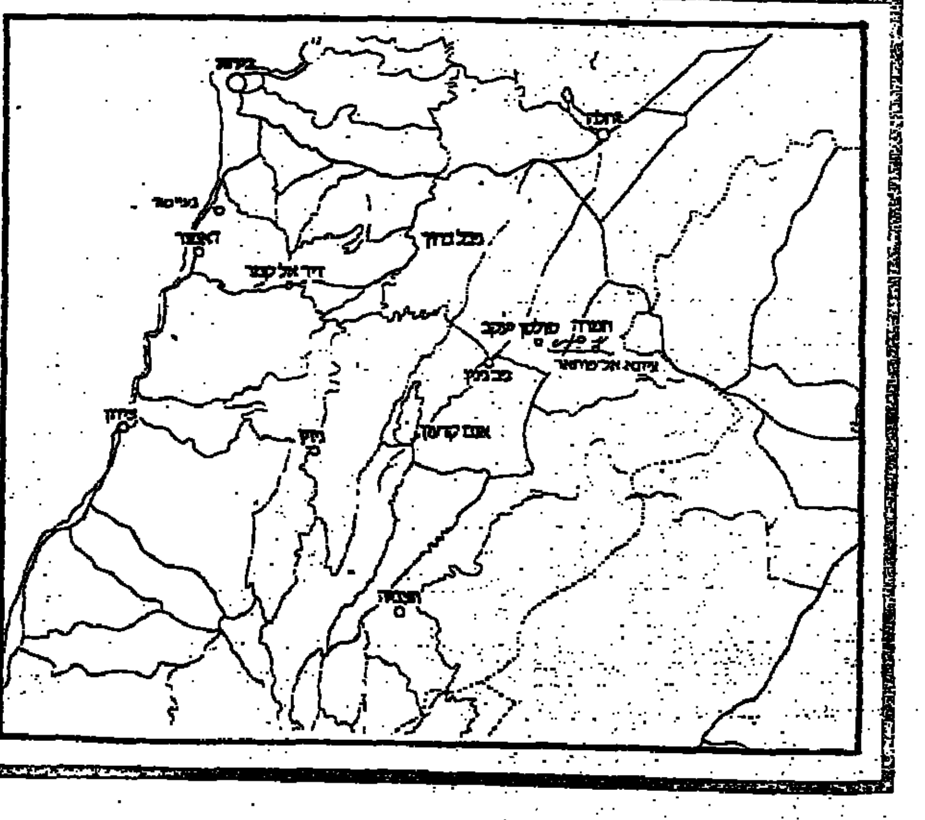

מאת טלי זלינגר, הסופרת הצבאית של 'דבר'

בצה"ל ימשיכו היום התחקירים לניתוח אירועי הפשיטה שהיתה ביום ה' בלילה על יעד מחבלים של ארגון 'החזית העממית, המפקדה הכללית' של ג'יבריל, מצפון לדאמור שבלבנון. במהלך הפעולה נהרג מג"ד גולני, סא"ל אמיר מיטל, ונפצעו שלושה חיילים. במבצע חילוץ מסובך והרפתקני חולצו מן השטח ארבעה מחיילי הכוח, שהושארו מאחור משאבד עמם הקשר בשלב פינוי הכוחות.

יותר מעשרים מחבלים נהרגו, ומבנים ומתקני תכנון, אימון ומגורים נהרסו בפעולה הצבאית הראשונה מסוגה מאז מלחמת לבנון, שבה הונחתו מן הים ופונו במסוקים כוחות רגליים בסיוע אווירי וימי. הרמטכ"ל, רב־אלוף דן שומרון, אמר ביום ו' במסיבת כתבים צבאיים: „הפעולה הזאת היא לא הפעולה האחרונה ואת הביזון של עקרונותיה נראה גם בעתיד". (ראה ידיעה נפרדת).

ביום ה' בשעות הערב נחתו על חוף הים מצפון לדאמור, כ־60 ק"מ מראש הנקרה, לוחמי 'גולני', הקומנדו הימי וכוחות נוספים. היעד היה מפקדה של 'החזית העממית, המפקדה הכללית' בנעימה, והמטרה היתה הריסת המפקדה, על מבניה, המערות והבונקרים לתחמושת ולמגורים ושטחי האש לאימונים של חוליות מחבלים, היוצאות משם בדרכן לפיגועים בישראל. הכוח נע בחסות החשיכה בשקט ובאיטיות מרובה באיזור סלעי וסבוך הקשה במיוחד לתנועה ברגל ואינו מאפשר תנועת רכב. הכוונה היתה להפתיע כמאה מחבלים מארגונו של ג'יבריל, החיים ומתאמנים בנעימה. בחוליית הפיקוד הקדמית היו הרמטכ"ל, מתכנן הפעולה בדרגת אלוף, וקצינים בכירים נוספים.

בערך בשעה 2.00 לפנות בוקר

(המשך בעמוד 2)

תגובות סותרות על החלטת הרמטכ"ל

צנחנים ותיקים: פגע בערך יסוד; מוטה גור: החלטה קשה – ונכונה

מאת טלי זלינגר, הסופרת הצבאית של 'דבר'

„ההחלטה לפנות את הכוחות היתה שלי. זו היתה החלטה לא קלה, אבל החלטנו גם לעשות מיד את כל הפעולות הנדרשות כדי להוציא את הארבעה. זו לא החלטה נוחה אני לא זוכר שמישהו בחפ"ק הביע דעה אחרת וגם המפקדים בשטח לא חשבו שאפשר לקבל החלטה אחרת. הרי הוחלט לא להשאירם בשטח, אלא רק לא לעכב את הכוחות ולפעול במקביל לחילוצם". כך אמר ביום שישי אחרי הצהריים הרמטכ"ל רב־אלוף דן שומרון.

שומרון ביקש בפגישה עם הכתבים הצבאיים, שזימן בלשכתו בתל־אביב, להסביר את השיקולים שעמדו בבסיס ההחלטה חסרת התקדים ומעוררת המחלוקת שקיבל. ההחלטה התקבלה לאחר ארבעה לוחמים ניתק מגע ואבדו בשטח, ובטרם התברר מצבם הפיזי ומיקומם. היה זה זמן קצר לפני הזריחה והיה צורך לפנות את שאר הכוחות בנוהל מזורז.

הרמטכ"ל ביקש בפגישה עם הכתבים לעמוד על הישגיה של פשיטת צה"ל הראשונה מסוגה מאז מלחמת לבנון.

„פעילות של חיל האוויר ניטרלה את יכולת המחבלים לפרוק את הכוח ולמצוא את הארבעה, עסקה בהיפרשיהם ונועדה להובילם הביתה ברגע שימצאו", אמר הרמטכ"ל.

הוא הבהיר, כי בבסיס השיקול שלו עמד החשש לשלומם של

(המשך בעמוד 2)

איש גולני

סא"ל אמיר מיטל (צילום: דו"צ)

סא"ל אמיר מיטל למנוחות היום

שיפור במצב 3 הפצועים

מאת סופרת 'דבר' טלי זלינגר, אריאלה ראובני וכתבי עתים

היום בשעה 13.30 יובא למנוחות בבית העלמין הצבאי בחדרה סא"ל אמיר מיטל, שנהרג בפשיטה ביום ה' לפנות בוקר. סא"ל מיטל, איש 'גולני' שהיה לפני כן מפקד הסיירת החטיבתית, נהרג בעת הלחימה מפגיעת צרור מירי מחבלים. אמיר מיטל היה בן 29 במותו. הוא גר בחדרה עם הוריו, דוד,

(המשך בעמוד 2)

לבנון: חיל־האוויר ממשיך בגיחותיו

בהלה בין תושבי האיזור

מאת שמעון וייס, סופר „דבר" בצפון

מקורות בדרום לבנון אמרו אתמול, כי בסוף השבוע נרשמו טיסות רבות של מטוסי חיל האוויר בשמי דרום לבנון. נראה כי היו אלה טיסות סיור שבאו בעקבות פעולת צה"ל ביום שישי באיזור דמור.

מקורות או"ם בדרום לבנון דיווחו, כי משך יום אתמול נורתה פעמיים אש נ"מ ממחנה הפליטים בראשידיה ומאזור צור לעבר מטוסי חיל האוויר, אך היתה זו אש לא יעילה שלא הפריעה למטוסים בטיסותיהם.

מקורות בדרום לבנון אמרו, כי בעקבות פעולת צה"ל באיזור דמור, ניכרת בהלה רבה בקרב תושבים באיזור הנושקים, כי צה"ל ימשיך לערוך פעולות חדירות לעומק השטח ולפגוע בתושבים באיזור, במסגרת נסיונות לפגוע בבסיסי מחבלים עורפיים.

שולץ מגנה: חשבתי שהישראלים למדו לקח פשיטות־העומק

בריסל (ע'ד ע"צ). – שר החוץ האמריקאי ג'ורג' שולץ מתח ביום ו' ביקורת על פעולת הקומנדו הישראלית בלבנון ואמר כי היה על הישראלים ללמוד את הלקח של פלישתם לארץ זו ב־1982.

"זה בא לי כהפתעה ואצטרך לקבל פרטים נוספים על

(המשך בעמוד 2)

תמונה קודרת על חובות הקיבוצים:

התק"ם: 3 מיליארד; הקיב"א: 2 מיליארד

מאת שמעון וייס, סופר „דבר" בצפון

תמונה קודרת על היקף החובות של שתי התנועות הקיבוציות הגדולות הוצגה בסוף השבוע במסיבת עתונאים שנערכה בבית הארחה של כפר בלום בהשתתפות מזכיר התק"ם ישעיהו (שוטיק) פרי ומזכיר הקיבוץ הארצי אלישע ספירא. השניים ציינו, כי אם לא תיעשה פעולה משולבת של הממשלה, הבנקים והתנועות יחד עם הקיבוצים, לשיפור המצב, קיים חשש שקיבוצים יתמוטטו ויחדלו לתפקד כקיבוצים וכמערכות כלכליות־אידיאליות, כפי שהיו עד כה.

מתברר כי חובות הנטו של קיבוצי התק"ם מגיעים לכ־3 מיליארד ש"ח. כמחצית מהגידול הדרסטי של החוב נובע

(המשך בעמוד 2)

עיקרון תחילה

- שריפת הקוראן היא תקיעת סכין בלבנו, אמרו בכפר איבטין אחרי הצתת המסגד – עמ' 5.
- שני הרוגים ו־35 פצועים בשטחים בסוף שבוע 'שקט יחסית' – עמ' 3.
- ארה"ב קיבלה את הצעת גורבצ'וב בברכה ובקריאות לבחינה זהירה – עמ' 2.
- רווחים ראשונים חולקו לעובדים המנהלים את 'חסין אש' – עמ' 6.

هكذا في الأصل

חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות •

שטח קשה

תצלום אוויר של השטח שממנו חולצו ארבעת חיילי צה"ל אחרי הפשיטה בלבנון. (צילום: דרצ)

צעדיו של פיקרינג באספקת נשק ל'קונטראס' ייבחנו ע"י הקונגרס

מאת דליה ראשל, סופרת 'דבר' בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל'דבר'). – סנטור קלייבורן פל, יו"ר ועדת החוץ אמר כי הוא מצפה שמעשיו של שגריר ארה"ב היוצא בישראל, פיקרינג, בהקשר לאספקת נשק למורדי הקונטרס בניקאראגואה "ייבחנו בשימועים בוועדה, אשר צריכה לאשר את מינויו לשגריר ארה"ב לאו"ם, על-ידי בוש".

פל הביע בטחונו שכל השאלה של קשריו של פיקרינג עם הקונטראס תידון ביסודיות במהלך הישיבות. בינתיים הגיבה דוברת צוות המעבר של בוש, שילה טייט, על הפרסומים והאירועים והודיעה כי לפני שנבחר תומס פיקרינג למשרת שגריר ארה"ב באו"ם בדקו אנשי הצוות ולא מצאו "אפילו שמץ של אי-חוקיות", במעשיו ובתפקיד שמילא פיקרינג בהסדרת תרומה של נשק וציוד צבאי לקונטראס בערך של מליון דולר.

פיקרינג, בתפקידו כשגריר ארה"ב באל-סלבדור, קיבל בשלהי 1984 מקבוצת גולים מניקאראגואה רשימה של כלי נשק וציוד צבאי עבור המורדים. במקום לדווח למחלקת המדינה על כך במברק, הביא פיקרינג בעצמו את המסמך לוואשינגטון, כשהגיע לצורכי התייעצויות, ומסר אותו לידי אוליבר נורת', שדאג להעברת הציוד לידי המורדים.

פיקרינג סיפר את תולדות התרחשויות האלו לוועדת החקירה של הקונגרס בפרשת האיראן-קונטרס, בישיבה סגורה שהתקיימה ביולי 1987 ועדותו היתה בין רבות אחרות שהתפרסמו בראשית השנה.

דוברת מחלקת המדינה, פיליס אוקלי הגיבה כבר ביום ה' על הפרסומים בוושינגטון-פוסט ואמרה כי התנהגותו של פיקרינג היתה "מתקבלת על הדעת, בעיקר באותו זמן" והוסיפה שמזכיר המדינה ג'ורג' שולץ הבהיר, בזמנו, את הצורך בדיווח התרחשויות וארועים משמעותיים בצנורות המקובלים של המשרד.

מעורבותו של פיקרינג במבצע הסיוע הפרטי של נורת' ל'קונטראס' עשויה להקשות על אישור מינויו כשגריר ארה"ב לאו"ם, בידי הקונגרס, כיוון שמשלוחי הנשק והציוד הצבאי נעשו בניגוד לחוק הקונגרס שאסר על כך. מתנגדיו עשויים לטעון, כי פיקרינג נהג שלא כהלכה, בכך שלא דיווח על 'רשימת הקניות' שהגיעה לידיו לממונה עליו – שר החוץ, שולץ, אלא פעל על דעת עצמו.

היהודים חלוקים על צעדי ארה"ב להקלות על המהגרים מברה"מ

מאת דליה ראשל, סופרת 'דבר' בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל'דבר'). – שר המשפטים האמריקאי, דיק טורנבורג, נקט צעדים שנועדו, לדבריו, להקל על יהודי ברה"מ הרוצים להגר לארה"ב, בתגובה לגל הגואה של פניות מצד יהודים ואזרחים סובייטים אחרים.

השר הודיע על הגדלת מספר המהגרים היכולים להיכנס לארה"ב במעמד "פארול" ל-2000 מהגרים לחודש, בנוסף לכל אלה הנמצאים ברומא ומצפים להגיע לארה"ב.

מעמד זה מאפשר למהגרים להיכנס לארה"ב, אם הוכיחו כי יש באפשרותם לשלם עבור הוצאות הנסיעה והוצאות הקיום בארה"ב, לשנה לפחות, אם בעצמם או אם אזרח ארה"ב ערב בעדם. מעמד של פליט מאפשר למהגר ליהנות מתשלום של מחלקת המדינה עבור כל הוצאותיו, אם הוכיח "חשש מבוסס לרדיפות".

טורנבורג הסביר כי הצעד נעשה בתגובה לבקשת מזכיר המדינה שולץ כ"אמצעי ביניים", בציפיה לחקיקה חדשה בקונגרס שתגדיר "סוג חדש של מהגר", שתאפשר כניסה קלה יותר של מהגרים מברה"מ. עוד אמר כי שרות ההגירה האמריקאי ישלח קצין הגירה מיוחד למוסקבה, לטפל בפיגור של 6000 הבקשות להגירה שהצטברו שם. כמה ארגונים יהודיים, וכן חברי תת-ועדת ההגירה בקונגרס, גינו את צעדו של שר המשפטים בטענה שהוא מצביע על כך שארה"ב איננה סבורה עוד שהיהודים נתונים לרדיפות בברה"מ, אולם לא קיימת תמימות דעים בין הארגונים השונים, כאשר חלקם, ובראשם "הוועד הלאומי למען יהדות ברה"מ", מעדיף להמנע מביקורת, ועימות ולפעול בשיתוף פעולה עם הממשל להשגת הגירה חופשית של יהודים לארה"ב.

פקיד בכיר מאוד הביע דעתו כי חשיבות מכרעת נודעת לפעילות חינוכית של נציגי ממשלת ישראל להכוונת יהודי ברה"מ לישראל, במקום לארה"ב. "לא באמצעות אמצעי כפייה, כמו סיסות ישירות", הדגיש, "אלא באמצעות הסברה וחינוך שיעשו שליחים מיוחדים, "אולי אפילו קרובי משפחה", בקרב העולים בכח".

פרס ורבין ייפגשו

(המשך מעמוד 1)

לממשלה הצרה, שעמן נחתמו הסכמים, על נסיגה מחלק מההתחייבויות שניתנו להן, בהסכמה, כי "ניתן להן מעל ומעבר".

יצויין, כי שמיר מעוניין במשא-ומתן מהיר עם המערך, כי, לדעתו, אין מקום וצורך למשוך אותו אחרי שהנקודות העיקריות לובנו ב"צוות ההבהרות" קודם לתחילת המו"מ התברר, שאפשר להגיע להסכמה בשורה ארוכה של נושאים בלי בעיות. שמיר גם לא מעוניין להיכנס לשבוע האחרון של קצובתו השניה עם תפריו, פרומים, המזמינים לחצים מחודשים מצד השותפות.

התארגנות במערך בתביעה לתיק האוצר

ראשי מחוזות במפלגת העבודה מתחילים היום בהחתמת מאות חברי מרכז המפלגה על פניה אל שמעון פרס ש"יעדיף את תיק האוצר על פני תיק החוץ במסגרת המשא-ומתן להרכבת ממשלה רחבה". את המהלך מוביל גדעון בן-ישראל, בשם הפורום ההסתדרותי במפלגה, ואתמול גייס למאמץ את ראשי המחוזות הבאים: תק"ם, המושבים, ירושלים, חיפה, רמת-גן ופתח-תקוה.

"נוכח הצלחתך המזהירה כראש הממשלה, בשיתוף ההסתדרות, להדביר את האינפלציה הנוראה ובכך להציל את המשק מסכנת התמוטטות", נאמר בפנייה אל פרס, "אתה יכול לפעול לחידוש הצמיחה ולהדביר את האבטלה". חברי מגזרי ההתיישבות במרכז המפלגה מאיימים, שאם יעדיף פרס את תיק החוץ על פני תיק האוצר, לא יצביעו בעד ההסכם הקואליציוני כשיובא לאישור המרכז.

פרס אינו מסתיר שהוא מעדיף את תיק החוץ, אף ששמיר אינו נוטה להפקידו בידיו. השר יעקב צור אמר אמש, כי התק"ם תתבע, שיוענק למערך תיק האוצר. כן הדגיש השר צור, כי "פתרון משבר ההתיישבות בתוך חודשים מספר הוא תנאי שהתק"ם מציבה להשלמת המשא-ומתן הקואליציוני".

התק"ם תתבע גם שנציגה ימונה לשר החקלאות, ועל כך יתחרו ביניהם צור וכ"ץ-עוז.

גם שר הכלכלה, גד יעקבי, אמר בערב ראיונות בסוף השבוע שעבר, כי אם תעמוד בפני מפלגת העבודה האפשרות לבחור בין תיק החוץ לתיק האוצר, עדיף תיק האוצר, בעל ההשפעה על "סדר העדיפות הלאומי".

הליכוד חתם עם המפד"ל ו"אגודת ישראל"

ביום ו' שעבר השלים הליכוד את המשא-ומתן עם המפד"ל ו"אגודת ישראל" וחתם איתן על הסכמים בראשי-תיבות.

הסעיף הראשון בהסכם עם המפד"ל קובע, ש"הליכוד והמפד"ל מסכימות, ששאיפתן היא הקמת ממשלה רחבה בראשות שמיר. הליכוד יעשה מאמצים להקמת ממשלה כזאת". בסעיף אחר נאמר, ש"המפד"ל מתחייבת כי בכנסת ה-12 לא תצטרף לכל ממשלה, אלא בראשות הליכוד, והליכוד מתחייב לשתף את המפד"ל בכל ממשלה שיקים על בסיס ההסכם הזה".

למפד"ל הובטחו, כידוע, תיק החינוך והדתות, וכן שני סגני-שרים אחד מהם סגן-שר החקלאות. ההסכם נדרש גם לשינוי שיטת הבחירות, ונאמר בו, ש"הצעות לשינוי שיטת הבחירות לכנסת, או לחקיקת חוקה, יוגשו בהסכמה מראש של כל השותפים". הסכמה דרושה גם להעלאת אחוז החסימה, שהמפד"ל אינה מתנגדת לו.

הליכוד תבע מהמפד"ל התחייבות אוטומטית בהצבעות בנושאים מדיניים, ונציגי המפד"ל סירבו לנוסח זה ונעתרו לנוסח "יתאמו עמדות בנושאים המדיניים". הליכוד קיבל את תביעת המפד"ל לחקיקת 'חוק הגיור'.

לשכת המפד"ל תכונס מחר כדי לאשרר את ההסכם. השלמת המשא-ומתן הקואליציוני בין הליכוד למערך מספקת למתמודדים על תפקידי השרים בממשלה מטעם המפד"ל ארכה להתארגנות.

לפני כניסת השבת השלימה גם 'אגודת ישראל' את ההסכם שלה עם הליכוד ונציגי שתי המפלגות חתמו עליו בראשי-תיבות. בהסכם נאמר, שהתיקון לחוק השבות יחוקק בתוך 42 יום מכינון הממשלה. בהקשר זה כולל ההסכם סעיף המחייב גם את המערך, ונאמר בו, ש"אם המערך יצטרף לממשלה, יהיה עליו להתיר חופש הצבעה בנושא".

עוד נקבע בהסכם עם 'אגודת ישראל', שיתוקנו הכרסומים ב'סטטוס-קוו' בעניין השבת, ייאכף החוק האוסר הפלות ותעודד הילודה, ייפתרו בעיות הדיור של כל האוכלוסיה, ובמסגרת הפתרונות יהיה דיור להשכרה, ישופרו מערכות החינוך החרדי והחינוך הכללי.

ההסכם קובע, שבידי 'אגודת ישראל' יהיו משרד העבודה והרווחה ועוד משרד חדש, שיעסוק בענייני ירושלים ובנושאים מיוחדים, ביניהם המלחמה בתאונות-הדרכים. נציגי 'אגודת ישראל' יכהנו כסגני-שרים במעמד שרים. כלומר, הם עשויים להשתתף בישיבות הממשלה, בלי שיובאו בחשבון בהצבעות. מלבד שני התיקים המוזכרים ימונה סגן-שר במשרד האוצר מטעם 'אגודת ישראל' ויו"ר ועדת הכספים יהיה נציג 'אגודת ישראל'.

בהסכם הובטח ל'אגודת ישראל', שלא יוקם המינהל לחינוך תורני. בעניין זה יש בידי 'דגל התורה' התחייבות שהמינהל יוקם ונציג 'דגל התורה' יעמוד בראשו. עניין המינהל הוא אולטימטיבי בעיני הרב שך, והוא כבר הפעיל את השפעתו גם על ש"ס, שתתמוך בדגל התורה בנושא זה.

שולץ מגנה

(המשך מעמוד 1)

הפעולה, לפני שאשמיע התייחסות כלשהי", אמר שולץ לכתבים במטה נאט"ו בבריסל, שם הוא נפגש עם שרי החוץ של הברית הצפון-אטלנטית.

שולץ לא הסתיר את רוגזו ובניגוד להתנהגותו בדרך כלל, הוא השמיע הערה עוקצנית, באומרו: חשבתי שהישראלים כבר למדו את הלקח שלהם באשר להחדרת כוחות לעומקה של לבנון. זה לא פעל כהלכה גם בעבר".

כזכור, נמנה שולץ עם התומכים העקביים ביותר של ישראל. לאחרונה נמתחה עליו ביקורת חריפה, לאחר שמנע אשרת כניסה לארה"ב מיאסר ערפאת שביקש לנאום מעל במת האו"ם.

דובר הבית הלבן מארלין פיצווטר הסתייג אף הוא מהפשיטה באומרו: "אנו מצטערים על אלימות המופעלת על ידי צד כלשהו. אנו מעודדים את כל המדינות שלא לנקוט פעולות מעין אלה".

משרד החוץ האמריקני הביע ביום ו' דאגה נוכח אובדן החיים בפשיטה הישראלית שכוונה נגד מטות של המחבלים הפלשתינים בלבנון, אך לא הביע צערו בקשר עם פעולה זו.

"אובדן החיים מדאיג אותנו ביותר", אמרה דוברת משרד החוץ. היא הוסיפה ואמרה כי לפי שעה אין כל אפשרות להתייחס לנושא לפני קבלת פרטים נוספים.

גם בריטניה גינתה את הפשיטה הישראלית בלבנון בציינה כי התקפה זו תביא בעקבותיה רק תוספת של מעשי אלימות. בהודעת משרד החוץ בלונדון נקראת ישראל לפעול למען פתרונות פוליטיים.

דבר DAVAR
[illegible]
העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פדהצור
מזכיר המערכת: ד"ר יורם פרי
המו"ל "דבר" בע"מ
נדפס ב"דפוס דבר בע"מ"
המערכת והמנהלה תל-אביב
רח' שינקין 45 ת"ד 199
מיקוד 61001
טלפון 286141 (6 קוים)
מחלקת המודעות
טלפונים ישירים
286156, 281860, 298032
סניפים:
ת"א, בית "דבר" רח' שינקין 45
טלפון 286141, מיקוד 65233
ירושלים:
המערכת רח' המלך ג'ורג' 16
בית מאזיה קומה ג'
טלפון 242203, מ. 94229
חיפה: רח' הנביאים 27
טלפונים 642111-2-3, מ 33104

צנחנים ותיקים

(המשך מעמוד 1)

שאר אנשי הכוח והצורך לפנותם בטרם אור ראשון. "ההנחה הבסיסית שלי היתה שהם ארבעתם יחד, שיש להם כושר שרידות די גבוה. וארבעה אנשים זה לא מעט", אמר שומרון.

בתשובה לשאלה, כיצד ידע באיזה מצב נמצאים הארבעה עימם נותק מגע, השיב "אני הערכתי על סמך העובדה שידעתי איפה הם היו עד שנעלמו, שהחוליה הזאת, לפחות ברובה הגדול, לא פגועה וכשהיא נשארת בשטח יש לה יכולת לחימה. ואכן מתברר שבעודם מנותקים, הרגו שלושה מחבלים שהתקרבו אליהם".

עוד הסביר, כי "נתק כזה יכול לקרות בלילה חשוך, כשיש טופוגרפיה וצמחיה באזור סבוכה ובמרחק של כמה מטרים יכולים להעלם החיילים מהגוף העיקרי של הכוח המבצע את המשימה. ברעש האש ואולי כשמכשיר הקשר פתאום מתקלקל, ההצטברות של הנסיבות יכולה לגרום לנתק".

מוטה גור: החלטה נבונה

החלטתו של הרמטכ"ל לפנות את כל הכוחות ולהשאיר למועד מאוחר יותר את חילוץ ארבעת הלוחמים שמקום הימצאם ומצבם לא היו ידועים באותה עת, עוררה תגובות סותרות וסערות רגש. בין ותיקי הצנחנים היו שאמרו במהלך השבת, כי רב-אלוף שומרון עשה מעשה שלא ייעשה ומוטט בכך ערכי לחימה יסודיים של צה"ל מאז ראשיתו.

רב-אלוף (מיל.) מוטה גור, אמר לעומת זאת בראיון ל"קול ישראל" כי הגם שהחלטת רב-אלוף שומרון היתה קשה מאוד, כפי שהוא יכול להעריך. גור גם אמר, כי הרמטכ"ל היה קרוב לכמות שטח ושר הבטחון היה אתו בקשר שבוע והם קבלו את ההחלטה תוך כדי התייעצות. מנסיונו כמפקד, אזי היתה זו החלטה נבונה.

קצין בכיר בצה"ל אמר ל"דבר": "זה דבר חסר תקדים ששובר את ערכי הלחימה של החיילים. זה חינוך גרוע לטווח ארוך. גם אם היה בכך הגיון מבצעי כלשהו בטווח הקצר, צריך ואפשר היה למצוא פתרון אחר ולא להשאיר ארבעה אנשים בשטח. נכון שזה מסכן את הכוחות, אבל על ערך של נלחמים ואפילו משלמים מחיר. ההחלטה נלקחה תחת לחץ, חבל".

רב-אלוף שומרון עצמו אמר: "לרמטכ"ל אין ברירה אלא לקבל החלטות".

בפגישה עם הכתבים הצבאיים אמר הרמטכ"ל, כי ג'יבריל – "ג'יבריל הוא קליינט קשה, קיצוני מאוד, אפילו לא לקח חלק במועצה הלאומית הפלשתינית. הוא פועל נגד ישראל בכל התחומים, גם האווירי, הארגון שלו ביצע את ליל הגילשונים לפני שנה".

מטרת הפעולה – היתה לשבש את היכולת לאמן ולשלוח חוליות ולגרום לג'יבריל להשקיע יותר כוח בהגנה על מפקדותיו.

על מגע עם הסורים, אמר שומרון, כי הסורים יושבים כ-5 ק"מ צפונית משם בקו אוירי. לא היה עמם כל מגע במהלך הפעולה. יש להם מדיניות לא להתערב אלא אם הם מרגישים מאויימים פיסית. לא העברנו להם מסר מוקדם, אבל העוצמה האווירית שלנו היתה מסר. גם הדרוזים שבשטחם נמצאות המפקדות, לא פעלו ולא עשו דבר.

יש גם מחיר לפעולה מהסוג הזה והרג מג"ד גולני, אמיר מיטל, קצין מצטיין, אמר רב-אלוף שומרון, מול רמת הסיכון צריך לזכור את האלטרנטיבה ואלטרנטיבה של הגנת איזור הבטחון בלי לתקוף בעורף המחבלים תעלה את המחיר.

סא"ל אמיר מיטל

(המשך מעמוד 1)

בעל מסעדה בקיסריה ורבקה, מורה בבית-הספר 'אחד העם' בחדרה. הותיר אחריו גם אחות, מיכל, בת 25, נשואה ואם לתינוק כבן חודש, ואח, שי, בן 19 אף הוא חייל ב'גולני'.

אמיר למד בבית-הספר היסודי 'אחד העם' בחדרה, והמשיך בפנימיה הצבאית בחיפה.

יצחק (לופו) זאב, קרוב משפחה מספר: "אמיר היה הבחור הכי טוב שאני מכיר. הוא בחר את החיים שלו בצבא וראה בכך אתגר מדרגה ראשונה. היתה לו רגישות לכל הסביבה. כולם אהבו אותו. הוא היה גאוות המשפחה".

עמי כ"ץ, חברו של אמיר ז"ל, סיפר: "הוא התלבט אם להישאר בצבא, אך העדיף להמשיך את שירותו הצבאי. מעולם לא התלונן שקשה לו. הוא היה רגיש לדיווחי העתונות והטלוויזיה על צה"ל ואמר, שלא תמיד הם משקפים נכונה מה שקורה".

שיפור במצב הפצועים

במצבם של שלושת חיילי צה"ל, שנפצעו שלשום בפשיטת צה"ל בלבנון ואושפזו בביה"ח רמב"ם בחיפה, חל שיפור. שני חיילים פצועים קל אושפזו במחלקה הכירורגית. אחד מהם השתחרר אתמול מביה"ח. הפצוע בינוני, רופא היחידה, נותח והועבר למחלקה האורתופדית.

התק"ם: 3 מיליארד

(המשך מעמוד 1)

מהריבית הגבוהה במשק. מתוך 176 קיבוצי התק"ם, מצבם של 40 קיבוצים הוא סביר והם נחשבים לקיבוצים החזקים. שאר הקיבוצים מצויים במצוקה קשה יותר או פחות.

44 קיבוצים נמצאים במצב נזיל. רבים מהם הגיעו למצבם כיוון שלא היו זהירים מספיק, אך אפשר עדיין להתמודד עם המצב ולחלצם. כמחצית מקיבוצי התנועה נמצאים במצב קשה עד קשה מאוד. נמסר, כי כמחצית מ-19 הקיבוצים ה'סגורים' של התק"ם נמצאים בדרך לשיפור ולהיחלצות מהסגירה.

מזכיר התק"ם ציין, כי זה שלוש שנים וחצי נמצאים קיבוצי התנועה והתנועה בכללה בתהליך קבוע של ירידה בהשקעות והדבר בא לידי ביטוי בהפסקת בנייה והשקעות בתעשייה ובחקלאות. עוד ציין, כי היחס בקיבוצים בין חקלאות לתעשייה השתנה באורח משמעותי והוא עומד כיום על יחס של שבעים לשלושים לטובת התעשייה, על רקע המשבר הקשה בחקלאות והצורך למצוא אפיקי תעשיה רווחיים.

מזכיר הקבה"א: תביאו משכורות מבחוץ

מזכיר הקיבוץ הארצי אלישע שפירא אמר, כי לתנועתו חוב נטו של מיליארד ו-700 מיליון ש"ח. הריבית ששולמה בשנה האחרונה על החוב מסתכמת בכ-230 מיליון ש"ח.

מאז 1985 הוכפל החוב של הקבה"א כתוצאה מהריבית הגבוהה במשק.

מלבד 11 הקיבוצים החדשים שהקימה התנועה בשנים האחרונות, מצויים כשליש מכלל 86 קיבוצי התנועה במצב סביר, שליש אחר במצב קשה עד בינוני ושליש נוסף של קיבוצים אינם מצליחים להתאזן תקציבית ומקור כספם העצמי הוא שלילי.

לדברי שפירא, לכ-15 קיבוצים אין עוד כלכלי קיומי. "איננו מתכוונים לקבל עוד מצב שיהיו קיבוצים בעלי חוסר יכולת קיום כלכלי", אמר שפירא, והוסיף "אנחנו אומרים לקיבוצים שאין להם די אמצעי יצור וקיום – תשלחו את החברים להביא משכורות מבחוץ והתנאי הזה אינו עומד בסתירה לתנאים האידאיים של הקיבוץ".

מזכיר התק"ם אמר, כי השבוע עומדת התנועה להגיש תוכנית מפורטת ומעודכנת ונתונים עדכניים לגבי מצב הקיבוצים. התק"ם יתבע מהבנקים והאוצר תוכנית הבראה אליה תצורף נכונות מוצהרת של התק"ם לשלב מכירת נכסים, אך רק במסגרת פתרון כולל שיהווה מקור אחד מתוך כמה לכיסוי חובות הקיבוצים.

שפירא ופרי הדגישו כי הם מצטרפים לתובעים לפחות את השקל והורדת הריבית עכשיו. עוד ציינו, כי יש להעניק עדיפות מידית בטיפול ל-39 קיבוצי קו העימות בצפון ו-24 המושבים באיזור.

ביום שני, ד' טבת תשמ"ט (12.12.88)
ביום השנה ה-13 למותה של
בבה אידלסון ז"ל
נתייחד עם זכרה בבית הקברות בקרית שאול בשעה 14.00.
רבקה אידלסון (בר-יהודה)
המשפחה

ארמניה: 100.000

(המשך מעמוד 1)

רשמי ראשון, כלומר שלם, של הנפגעים מראה שבין 40 ל-45 אלף מצאו את מותם ברעש שפקד את הרפובליקה ביום רביעי ואשר הניע את גורבצ'וב להפסיק את ביקורו בארה"ב ולשוב הביתה. פקידים בארמניה מסרו פרטים על המצב הנורא לחילוץ תושבים שנלכדו מתחת לערימות ענק של הריסות והעלו האשמות על כך שהשלטונות לא היו מוכנים כהלכה ופעלו באיטיות.

ברחבי ברה"מ הוכרז יום אבל לזכר קורבנות הרעש שתואר על-ידי פקידים כהרסני ביותר שפקד את האזור מזה למעלה מ-1,000 שנה. בערי ברה"מ הורדו הדגלים עם פס שחור לחצי התורן והטלוויזיה שידרה מוסיקה קלאסית. ביום שישי אמר שר הבריאות הסובייטי יבגני צ'אזוב כי מספר קורבנות רעש האדמה מגיע ליותר ממאה אלף.

ביום שישי בלילה הסתדרו תושבי מוסקווה בתורים כדי להביא בגדים ומזון למרכזים שנפתחו על-ידי הנוער הקומוניסטי. באזור שנפגע מורגש מחסור במי שתיה והשלטונות מביאים את המים במיכלים ומספקים לתושבים בקבוקי מים מינרליים.

אתמול יצאה לאזור קבוצת כתבים מערבים שהתבקשו להביא עימם מי שתיה ומזון. כתבים סובייטים מוסרים כי מכוניות של הצבא מחלקות מזון לתושבים בכל שעות היום והלילה.

ביום שישי הגיעו לארמניה כבאים צרפתים, המתמחים בטיפול ברעידות אדמה. כן הגיע מפינלנד מטוס תרופות ומטוס אחר הגיע משוויץ.

כבאים בריטים באו לארמניה כשהם מצויידים במצלמות אינפרא אדום, המסוגלות להבחין בניצולים חיים בין ההריסות. אתמול הגיעו מטוסים נוספים מגרמניה המערבית, איטליה ואוסטריה.

מוואשינגטון נמסר כי ארה"ב משתתפת בצורה פעילה בהגשת סיוע לקורבנות הרעש בארמניה. מטוס ראשון יצא ביום ו' בלילה מוואשינגטון כשבין נוסעיו מומחים בליווי כלבים לחיפוש ניצולים, תרופות וציוד רפואי.

מוסלמים באזרבייג'אן צוהלים "זהו עונש מהשמים"

צעירים באזרבייג'אן צהלו ביום רביעי על הידיעות שהגיעו מארמניה. הם טענו כי "זה העונש שגזר אלוהים על אלה שהרגו וגירשו מארמניה את אחינו האזרבייג'אנים".

גם מקורות ארמניים דיווחו על מצעדי השמחה שנערכו בבאקו, על-אף העוצר שהוטל בעיר זו בעקבות מעשי האלימות הבין-עדתית. לדברי מקורות אלה, נראו חזיונות דומים גם בקירובאבאד, העיר השניה בגודלה באזרבייג'אן.

האפיפיור תרם 100,000 דולר לנפגעי הרעש

האפיפיור יוחנן פאולוס שיגר בשבת מסר למנהיג ברה"מ גורבצ'וב בעקבות הרעש בארמניה, וכן תרומה בסך 100,000 דולר לנפגעים. האפיפיור שולח רק לעתים מסרים אישיים למנהיגים לרגל אירועים מסוג זה, ובדרך כלל איננו תורם סכומים גדולים מכספי הותיקן.

משלחת סיוע צבאית

(המשך מעמוד 1)

השבוע. בתוך פחות מיממה אורגנה המשלחת היוצאת הלילה. ראשי המשלחת עמדו בקשר עם נציגי המשלחת הרוסית בישראל ועם צוות המשלחת הישראלית במוסקבה ושמעו פרטים על המקום ועל ממדי ההרס שנגרם.

בין חברי המשלחת היוצאת הלילה יש רבים שיצאו לפני כשלוש שנים למשלחת דומה למכסיקו, לאחר רעש האדמה שם. גם הפעם הועמד לפינוי הריסות ולגילוי נעדרים, והפעם מיוחדים, מכשירי הרמה וכלב שאומן במיוחד למשימות כאלה. המשלחת הישראלית תישהה בבירת ארמניה כל עוד יידרש הסיוע של חבריה.

מריבות במד"א על אישיותם במשלחת

מאות מנות דם מסוג 'או פלוס' הוכנו מבלאי הדירום של מד"א וישוגרו לארמניה, כדי לסייע לנפגעי רעש האדמה.

ביום שישי שיגר נשיא מגן דוד אדום בישראל, פרופ' אריה הראל, מברק לנשיא הצלב האדום בברה"מ, ד"ר דימיטרי ונדיקטוב ובו הוא מביע השתתפות בצער העם הארמני על האסון שפקד אותו ברעידת האדמה. נשיא מד"א דיווח כי בישראל מתכוננים לשגר ציוד התרופות וצוות רופאים שהתמחו ברפואת חירום כדי לסייע לנפגעי הרעש.

עם זאת, הביע פרופ' הראל בסוף השבוע, אכזבה קשה לאחר שהתבשר כי אנשי מד"א לא יצטרפו למשלחת הצבאית היוצאת לארמניה. לדבריו, אי שיגורה של משלחת כזו מחבלת בסיכוי לקבל את מד"א הישראלי באגודת הצלב האדום הבין-לאומית. פרופ' הראל ציין, כי בעבר נדחתה הצעה לקבל את ישראל לאגודה זו בלחץ מדינות קומוניסטיות ומדינות ערב וההזדמנות להפשיר את ההתנגדות שנפלה עקב רעש האדמה הוחמצה. במד"א מביעים על כך מרירות וצער. עם זאת, הדגיש נשיא מד"א שהוא אישית ינסה להתערב ולשנות את ההחלטה, כדי ששישה רופאים ישראלים שהתמחו ברפואת חירום במסגרת מד"א, ייצאו אף הם לאזור הרעש.

אייבי נתן יוצא לארמניה

אייבי נתן עומד לצאת מחר לארמניה הסובייטית, כשהוא מלווה בקבוצה של כ-20 רופאים ואנשי חילוץ ישראלים, על כך נמסר במשרדי הפטריארך הארמני של ירושלים.

יצויין כי ממשלת ישראל כבר הציעה ביום ה' לממשלה הסובייטית שיגור של צוות המתמחה בחיפושים אחר קרבנות אסונות טבע דומים לזה שפקד את ארמניה. נודע כי בקהילה הארמנית של ירושלים הוכרז על אבל של שלושה ימים. הפטריארך הארמני של ירושלים, שבה מתגוררים כאלפיים ארמנים, אלישה דרבאך עומד לערוך מיסה לזכר הקורבנות.

קריאות עזרה של לכודים

(המשך מעמוד 1)

הראשון ולאזור הרעש השני שפקד את העיר ביום שישי האחרון. הכתב הרדיו הארמני אמר, כי למחלצים הוסרים כלים מכניים כבדים לחילוץ לכודים מתחת להריסות ותיאר כעצב את האסון שאירע במיוחד בבית-חולים בקירובקאן שבו נלכדו כליל ובאגף הילדים נקברו מתחת להריסות כששים ילדים חולים.

לדברי הכתב הרדיו, בוקעים עדיין מבין ההריסות קריאות עזרה של לכודים ואין כמעט בית בעיר שלא נפגע מהרעש הגדול והשכול פקד משפחות רבות. משפחות שלמות נהרגו ברעש האדיר ורבים מהתושבים פחדים מגל נוסף של רעש אדמה, לאחר שהתוהו מסביב ואלה נטשו את העיר ומבקשים מחסה בשטחים פתוחים, חרף הקור העז השורר באיזור. הכתב הרדיו סיפר כי הצבא הסובייטי סיפק לתושבי העיר אוהלים אך מאות אלפים מתושבי העיר נותרו ללא קורת גג. כן מורגש מחסור חמור בציוד רפואי ופלאומה וגידות של שירותי ההצלה מורכות התרמות דם של תושבים במקומות שונים בעיר.

הכתב הרדיו הישראלי דוד בן כסף מקיים מזה כעשרים השנים האחרונות קשר עם חובבי רדיו בברה"מ וקיים גם בעבר קשר עם חובב הרדיו האלכס מקירובקאן. רשת חובבי רדיו בארמניה ובברה"מ הקימה חדר חירום המהווה כיום את הקשר היחידי עם האזורים שנפגעו ברעש האדמה עם העולם החיצון, לאחר שכל אמצעי קשר אחרים נותקו.

קשר רדיו קיים ביום שבת עם חובב רדיו נוסף באוזבקיסטאן השוכנת על גבולה של ארמניה. חובב רדיו זה, ריקסון, גילה לחובב הרדיו הישראלי שאזרחים רבים התארגנו באוזבקיסטאן לסייע לארמנים למרות המתיחות על רקע אתני. אלה יצאו לאזורי הארמנים על מנת לסייע בחילוץ לכודים מתחת להריסות. באוזבקיסטאן, נמסר, הורגש רעש האדמה אך לא נמסר על נפגעים בנפש.

במבצע מסובך

(המשך מעמוד 1)

הגיעו הכוחות בהפתעה אל היעדים, שהעיקרי שבהם היה אזור המפקדה הממוקם בוואדי. שני יעדי המשנה היו מכלול של מגורים במערות טבעיות, ומכלול של שטחי אימון. התפתחו חילופי אש ובמהלכם נהרג מג"ד גולני אמיר מיטל, ושלושה חיילים נפצעו, שניים מהם קל ואחד באורח בינוני.

על מהלכי הקרב ביעדים עדיין אין מידע מלא, גם לא על מידת התאמתם לתכנונים המוקדמים ולמסגרת השינויים הסבירה בנוהל קרב מתגלגל. הקרב על היעדים היה קצר ביותר. במהלכו, אבד הקשר עם חוליה בת ארבעה לוחמים: שני קצינים ושני חיילים. ההערכות לגבי מיקומם ומצבם הגופני היו, כי חלקם נפגעו וכי יתכן שנפלו לתוך בור. סמוך מאוד לאור ראשון, משהגיע הרגע האחרון לפינוי הכוחות מן השטח, החליט הרמטכ"ל, החלטה ראשונה מסוגה וחסרת תקדים – לפנות את הכוחות ולהמשיך בניסיונות לאיתור ארבעת הנעדרים עם בוקר, באמצעים אחרים.

לקראת השעה 5.00 בבוקר עזבו הכוחות את השטח, והם באמצעות מסוקים. מתוך רב השתרר בכל צינורות המטה הכללי עם התחלת הפעילות המואצת לאיתור ארבעת הנעדרים וחילוצם. צה"ל ניהל מירוץ נגד השעון ונגד ארגוני המחבלים. חשש שמא יימצאו בשטח ארבעה לוחמי צה"ל יגיע לידיהם והם יעשו מאמץ לקחתם בשבי.

איפול מוחלט הוטל על דבר השארתם בשטח של הארבעה, ונעשתה סדרת פעולות לאיתורם. מכשיר הקשר שהיה בידיהם לא פעל בשלבים הראשונים של החיפושים אחריהם ולא היה ברור היכן הם נמצאים ובאיזה מצב. היתה רק הערכה כללית ביותר על מיקומם.

עיקר הפעילות להבטחת שלומם, איתורם וחילוצם של הארבעה נעשתה באמצעות חיל האוויר. בהתאם לתכנון המוקדם וכדי להרתיע כוחות מחבלים, הפציצו מטוסי חיל האוויר את היעדים שהותקפו קודם לכן, ומסוקי קרב חגו כל העת, מעל השטח, יורים על מחבלים ומונעים מהם בדרך זאת כל נסיון להתקרב לאיזור המשוער של הימצאות ארבעת הלוחמים.

לקראת השעה 8.00 בבוקר נוצר עמם קשר רדיו. המירוץ נגד הזמן הוחש, והמתח הרקיע שחקים.

בסביבות השעה 10.30 הגיעו שני מסוקי 'קוברה', מלווים בשני מסוקים אחרים שחגו מעליהם, אל מקומם המדויק של ארבעת הלוחמים. על שביל כבוש במבנה הוואדי, קרוב מאוד ליעד הפשיטה "בעריימה", הנחיתו שתי הקוברות, ומתוך אחד מהם רצו אליהם ארבעת הלוחמים, ותלו, שניים-שניים, על המגלשים של כל ה'קוברות'. המסוקים הגיעו באיגוף ממזרח, ופניהם מערבה, אל הים, כשהם מחלצים את הארבעה על מגלשיהם. החילוץ עצמו נמשך כעשר שניות, וכעבור עוד דקות ספורות הם כבר היו בטריטוריה בטוחה. עשרות הקצינים והחיילים שעקבו אחרי הדרמה הזאת וציפו לסיומה נשמו לרווחה. גם תבונה, יותר ממזל הצילו את המצב ואת הנוגעים בדבר.

סינמטק שער ציון בית אריאלה

מחווה לרביעית תל-אביב
בחסות מר זובין מהטה
חגיגות לציון 30 שנה להיווסדה

רביעית תל-אביב
חיים טאוב – כינור; דניאל בנימיני – ויולה
לזר שוסטר – כינור; עוזי ויזל – צ'לו

1. 2.1.89 - קונצרט פתיחה
שחזור הקונצרט הראשון של רביעית תל-אביב שהתקיים בבית דיזנגוף עם יום הכרזת... אמן אורח - עלי אבן - קלרינט
בתכנית: וו.א. מוצרט - רביעית מיתרים ברה מז'ור ק. 575; ל.ו. בטהובן - רביעיית מיתרים במי במול מז'ור אופ. 74; י. ברהמס - חמישיה לקלרינט ורביעיית מיתרים בסי מינור אופ. 115

2. 3.1.89 - קונצרט מס. 1
ב. בארטוק - רביעיה מס. 3 (1927), רביעיה מס. 6 (1939), רביעיה מס. 1 (1908)

3. 4.1.89 - קונצרט מס. 2
אמנים אורחים: ריל קם - ויולה; אלה ימפולסקה - צ'לו; פנינה זלצמן - פסנתר
בתכנית: י. ברהמס - שישיה לכלי מיתר אופ. 18, חמישיה לפסנתר וכלי מיתר בפה מינור אופ. 34

4. 5.1.89 - קונצרט מס. 3
בתכנית: ל.ו. בטהובן - רביעייה אופ. 127, רביעייה אופ. 59/1

5. 8.1.89 - קונצרט מס. 4
אמן אורח: זאב שטיינברג - ויולה
בתכנית: וו.א. מוצרט - רביעיה ק. 465, רביעיה ק. 589, חמישיה ק. 516

6. 9.1.89 - קונצרט מס. 5
אמן אורח — אלה ימפולסקה - צ'לו
בתכנית: פ. שוברט - רביעיה אופ. 161, חמישיה אופ. 163

כרטיסים ניתן לרכוש: במדור הרכבות הדר 310 ימי א'-ה' 10.00-14.00
10% הנחה למנויי ת"א עם הצגת תעודת מנוי
ספריית שער ציון, בית אריאלה, שד' שאול המלך 25, תל-אביב, טל. 210141-4

הניחוש הנכון

1. מכבי ת"א – כפר־סבא 1
2. בית"ר ת"א – הפ. טבריה 1
3. מכ. נתניה – באר־שבע 1
4. הפועל ים – בית"ר ים 2
5. הפועל ת"א – שמשון 1
6. בני־יהודה – הפ. פ"ת x
7. צפרירים – מכבי חיפה x
8. עמידר – הפועל חדרה 2
9. הפועל חיפה – בת־ים 1
10. מכבי פ"ת – יהוד 2
11. מכבי יבנה – לוד 1
12. בית"ר רמלה – שעריים 1
13. יפו – בית"ר נתניה 1
14. טמרה – הפועל ר"ג 2

מלך השערים

1. אלי בן־ראמו (בית"ר ת"א) 9
-. בני טבק (מכבי ת"א) 9

כוכב השבת

בני טבק. כן, עדיין לא נס ליחו. בשבת שסיימה את הסיבוב ה־1 היו כמה גיבורים ומצטיינים, כמו אלי יאני, שהתעורר וניצח ב"דרבי", ניסן כהן ובני לם. אבל, טבק מעל כולם. שלושער שני העונה וקפיצה למדרגה ה־1 ב"מלכות השערים" לצד בן־ראמו.

במחזור הבא

בית"ר ת"א – מכבי ת"א
כפר־סבא – מכבי חיפה
הפועל ת"א – בית"ר ים
בני־יהודה – שמשון ת"א
הפועל ים – באר־שבע
צפרירים – הפועל פ"ת
מכבי נתניה – טבריה

נצחון לאלופה. הכוכב הצעיר של הפועל ת"א, יוסי אבוקסיס פורץ קדימה. משמאל נראה גילי לנדאו, ששחט את ה"פנדל" הגורלי. 2:1 להפועל מול שמשון (צילום: א. קנפר)

תמונות מה"דרבי" הירושלמי הגדול. רבבה בימק"א. הלואי שיהיה זה ה"דרבי" האחרון בימק"א משמאל: ב־רשטורית הבקיע. הפועל צוהלת. בית"ר עדיין בהלם (צילום: רחמים ישראלי)

4 נרות הדליקו את מנורת "אליפות החורף"

בית"ר ת"א סיימה את הסיבוב ה־1 ב־0:4 מרשים מול הפועל טבריה, שפיטרה בעקבות הידרדרותה את המאמן ברנור ■ ה"דרבי" הירושלמי הזעיק רבבת אוהדים רעבים לימק"א העלוב. בית"ר ניצחה 1:2 וכולם מקווים שלהבא ייערכו ה"דרבים" באיצטדיון מתאים יותר בעיר ■ מכבי חיפה עדיין שניה ללא הפסד העונה, אך רחוקה ב־4 נקודות מהפיסגה אחרי ה־1:1 בחולון ■ מכבי ת"א דוהרת לצמרת עם נצחון 4 רצוף, 1:3 על כפ"ס ■ בני־יהודה היחידה ללא נצחון

בית"ר ירושלים – הפועל ירושלים 1:2

יאני התעקש, נשאר וניצח בדרבי

מאת עידו גרונר

חרף הירידה ביכולתה של בית"ר ירושלים בשנתיים האחרונות ולמרות שהפער העצום בעבר בינה לבין הפועל ירושלים הצטמצם (לראיה הטבלה: ערב המחזור מקום אחד ונקודה אחת הפרש), ירושלים היא עדיין של בית"ר.

שתי הקבוצות הציגו משחק פושר למדי. בית"ר אינה אותה קבוצה מלהיבה של אורי־אלי, והפועל בסך הכל קבוצה די אפורה. ביציע ימק"א נדחסה רבבת חובבי כדורגל ירושלמים, שמילאו כל פינה ופינה, עד שלא נותר מקום לסיכה. הקהל הרב יישרה סםגוניות והכניס ל"דרבי" מתח ועניין.

מלמיליאן שותק ע"י ארצי ששון. את הפיקוד הבית"רי נטלו שוורץ ואבי כהן. הפועל סבלה מחולשה גדולה של דיין. עמר מילא את מקומו כנוס. כבר בדקה ה־4 שלח אסיאג כדור חזק מ־20 מ' ואשש הציל את שערו בנגיחה. בן־שטרית, שעבר את ה"דרבים" של 3 הערים הגדולות, המשיך להצטיין במסגרת זו.

דקה 26: דיין הגביה כדור קרן. מימון נשאר "תקוע" ומיקי הסתער על המציאה ונגח לרשת העליונה. הדגלים האדומים התנופפו. הקהל של הפועל חגג ובמשך רבע שעה לא ידע נפשו מרוב אושר. אך, בית"ר התאוששה ועברה למיתקפות נגד.

דקה 41: מסירה מצויינת של שוורץ לרחבה ויאני נותר לבדו מול ג'רבי ובעט בחוזקה לרשת העליונה. 1:1. עכשיו פרצו אוהדי בית"ר בשירה והניפו כל דבר צהוב שהיה בידיהם. תגיגה מגבר.

במחצית השניה נחלש הקצב. השחקנים היו חסרי דיוק. דקה 62: שוורץ שלח שוב את יאני, שניצב על קו ה־16 ושלח לפתע כדור לפינה העליונה ופנימה. שער נצחון מלהיב, של השחקן המדובר של השבוע, שהיה מועמד לעבור לב"ש והתעקש להישאר. העקשנות השתלמה.

הפועל תל־אביב – שמשון ת"א 1:2

בחזרה ל"מבצע סיני"

מאת שמואל קליגר

משה סיני, הסימן המובהק ביותר להתאוששות הפועל ת"א ולהתגברות על מצוקותיה. וכל זה לא רק בגלל הניצחון 1:2 על שמשון בבלומפילד ביום שישי. משה סיני היה חלש ובכל זאת הפועל ת"א עלתה על דרך הניצחונות. סימן טוב, לא?

ראשיתו של המשחק לא העיד על אחריתו. בהתחלה היו שחקני הפועל ת"א חלשים והפקידו את זירת המיגרש לשמשונים. 0:1 לזכות שמשון היתה התוצאה עד להפסקה וזה שיקף את יתרונם. בדקה ה־26 בעט עובדיה שהיה בין החלשים במיגרש לשער. השוער יוסי טוב סליאס היה ביום רע, שמט את הכדור ועל הריבאונד עט יוסי כהן שבעט פנימה. 0:1.

לאחר המשחק נעורו שחקני הפועל, אולי מחמת כובד האחריות ואולי בגלל התחושה כי אם לא ינצחו הפעם מצבם יתדרדר עוד יותר. את הסימן לבאות היה שער יוצא דופן של דוד הרשליקוביץ' שבעט (48) מ־25 מ' כדור רב עוצמה שחדר לרשת אחרי שעשה "סלטות" באוויר. שער לתפארת. 1:1.

נקפו עוד 2 דקות וגם הפועל ת"א במנצחים. בלם שמשון ביטים ברדה הכשיל ברחבה את גילי לנדאו ומשה סיני בעט את העונשין מ־11 מ' פנימה. 1:2.

צפרירים חולון – מכבי חיפה 1:1

תיקו שכולו הפסד

מאת מנחם כהן

שער בדקות הראשונות הפיח בקרב הצפרירים מחולון תקוה כי יצליחו לשחזר את הישגם מהעונה הקודמת, בה הנחילו למכבי חיפה הפסד כבר במחזור ה־1 באותו מיגרש, ובכך יצליחו להנחיל העונה הפסד בכורה לחניכיו של אמציה לבקוביץ.

אך, מחצית שניה בה שלטו החיפאים, השיגו שער משווה ועמדו בפני הבקעת שער נצחון, ההדרה להולונים, כי אין חיפה השנה כבשנה שעברה ואילו ההיסטוריה חוזרת "רק בשדרים".

חיפה פתחה במטרה להשיג שער מהיר. דקה 6: שער חולון ניצל, כשביטון הדף בעיטה מסוכנת של אהרוני. החולונים הציבו שמירה כל כוכבי חיפה: פנסו על עסר, זיתוני על סייג ואלי כהן (החיפאי לשעבר) ניטרל את אורמלי. בכך בוטל היתרון האפשרי של חיפה בשדה.

דקה 11: שער יתרון מקומי. ברבורוך הגביה כדור קרן ופנסו נגח מ־5 מ' פנימה (איפה אנטמן?). חולון סבלה ממשחק חלש של ברברוך והלל. רמתי ושקרוקה מיעטו לסכן את שער חיפה. במחצית הכניה ביצע לבקוביץ חילוף בתבקש. קלינגר הוסט מאחור לקישור ובראשותו הפעילה הקבוצה לחץ עד השער בדקה ה־62.

בלבול הגביה למרכז הרחבה וקלינגר נגח מקרוב. 1:1. בהמשך ניתנו לחיפה 2 הזדמנויות טובות. 76: ביטון הדף בקצות אצבעותיו כדור נגיחה של סייג ובדקה ה־88 שוב קלינגר, שנגח למשקוף.

מכבי תל־אביב – כפר־סבא 1:3

טבק, טבק, טבק...

מאת שמואל קליגר

בני טבק אוהב לעשות את זה בשלשות: בני הקטן היו שוב גדול כשבמו רגליו הזריזות ובראשו הערמומי הבקיע בעצמו את כל שערי הניצחון לרשת הפועל כפר־סבא (1:3) בהשיגו ניצחון רביעי ברציפות לקבוצתו המאיימת על הצמרת. היה זה גם לניצחון פרטי של טבק הניצב כבר יחד עם אלי בן־ראמו בראש טבלת המבקיעים.

בניגוד למשחקים קודמים טבלה הקבוצה המנצחת מחוסר יציבות במשחק זה ואלמלא הצטיינותו של טבק אפשר שהתוצאה היתה שונה. נזכור גם כי החל מהדקה ה־45 (כאשר הרחיק המגן האורח בן־דיין) סבלו האורחים בנחיתות מספרית, דבר שהקל על המכבים להשיג את הניצחון.

במאזן כללי היו המכבים ראויים לניצחונם. דמותו הענקית של החלוץ הברכזי אלי דריקס הילכה אימים על ההגנה החלשה של כפר־סבא וזה איפשר לבני הקטן להגיח מאחור בבהירותו הכבבית ולעקות ברחבה כבתוך שלו.

כבר בדקה ה־20 יכולנו לראות "לאן נושבת הרוח": ראובן אלקבץ עבר על פני כל שחקני ההגנה לרבות השוער ומעבירה בלתי טבוסה בעט החוצה. 9 דקות מאוחר יותר כבר תודגם היתרון הלכה למעשה. אלי דריקס בעט לקורה ועל הכדור החוזר עט בני טבק ש"הרים את הרשת" בלי שום בעיות. 0:1.

הדקה ה־45 היתה מפתיעה. זה החל בהרחקה של המגן נתי בן־דיין לאחר שספג צהוב שני. הכפר סבאים הירשו את המשחק במהירות, ניצלו אובדן כדור של המכבי יצחק זוהר והדרום אמריקאי של הכ"ס חורחה סגבל הבקיע את שער השוויון ממש לפני ההפסקה.

המחצית השניה היתה כבר אופרה אחרת שבה שר בני טבק סולו. בדקה ה־62 העלה איתן לוי את הכדור אל פי השער ובני טבק הסיט את הכדור בראשו לתוך השער מול השוער ה"תקוע" אודיר שמיר.

האקורד האחרון במוסיקה הנפלאה של טבק היתה בדקה ה־81. הוא דהר עם הכדור מרחק ניכר, חדר לרחבה ובעט את שערו השלישי בצורה נפלאה לזווית. 1:3. הנה כי כן, הטבק הזה בכלל לא דבר בריא. תשאלו את הפועל כפר־סבא. אין חכם כבעל ניסיון.

נבחרת המחזור

יעקב בלדב (מכבי נתניה)

אבי כהן (בית"ר ים) | ישראל מאיה (בית"ר ת"א)

רוני פורי (בני־יהודה) | איתן בורדיוק (הפועל פ"ת)

ניר קלינגר (מכבי חיפה) | בני לם (מכבי נתניה) | יעקב שוורץ (בית"ר ים)

ליאון פנסו (צפרירים) | ניסן כהן (בית"ר ת"א) | בני טבק (מכבי ת"א)

בית"ר תל־אביב – הפועל טבריה 0:4

ארבעה שערים וארבע "פור"

מאת שמואל קליגר

בית"ר ת"א זה כבר בכלל לא צחוק: הנה באה קבוצה מסביביה לר"ג להתמודדות מול מוליכת הטבלה (בלי פרסלני וניסים כהן המורחקים), ספגה ארבעה שערים וחזרה לעיר הכנרת מבוישת ונאיבית תוך שהיא מבססת את מעמד המנצחים בראש הטבלה.

הבית"רים היו חייבים את הניצחון הזה למעמדם הגבוה. עד היום לא ניצחו אפילו פעם בהפרש של יותר משער אחד. בדרך כלל היה זה אלי בן־ראמו שבעט בשלהי המשחקים את הניצחון. בדרך כלל זה היה לניצחון הפרטי של אלי בן־ראמו.

ישראל מאיה וניסן כהן בקישור היו גיבורי הניצחון כאשר בעורף עשו השוער אריה חביב והבלם שלומי עמר את המוטל עליהם. השער הראשון היה עצמי ופתח את המשחק לאפשרויות הבקעה נוספות. ישראל מאיה בעט בכדור לכיוון השער, הכדור פגע ברגל האורח יוסי אדרי, וחדר לשער. 0:1.

בדקה ה־30 מסר בן־ראמו לירון כהן שבעט מול השוער אלמר לשער. 0:2.

לאחר ההפסקה המשיכו הבית"רים בהבקעות והאורחים – בהחמצותיהם. 0:3 היתה התוצאה בדקה ה־64. שודס פרץ במהירות באמצע המגרש מסר לישראל מאיה שבעט לפינה הרחוקה.

בדקה ה־67 נקבע עונשין מ־11 מ' לזכות טבריה לאחר הכשלה של המחליף לוטרשטיין אבל השוער הבית"רי המצויין חביב הדף את בעיטתו של מכבס ושמר על רשת נקייה.

ועתה התקרבו לדקה "של" אלי בן־ראמו (85). הימרנו על הבחור ולא נתבדינו. הוא לא החמיץ את ההזדמנות הגדולה ונפל הישר לזרועות חבריו שנוכח צהלתם, דומה היה כי שער זה, הרביעי במניין היה כל שללם. ארבעה מול אפס ובית"ר ת"א מתרחקת מיריבותיה בצמרת. ורק שזה לא יגרום לטביעת טבריה בכינרת.

בני־יהודה – הפועל פתח־תקוה 0:0

יש חיזוק ואין שינוי

מאת מנחם כהן

בני־יהודה כנראה אינה מאמינה ביכולתה להינצל מירידה. תעיד על כך העובדה, ששחקניה קיבלו בשוויון נפש את ה־0:0 הביתי מול הפועל פ"ת, והקהל המקומי הקנאי השתחרר מהציפיים הביתה בשקט יחסי.

החיזוק ברמותם של המנג'ר החדש גיורא שפיגל, הבלם מיהוד רואי תדר והחלוץ שחזר מארה"ב משה אייזנברג, הביא אמנם לשיפור ביכולת הקבוצה ולהתלהבות, אך לכלל הבקעה ונצחון עדיין הדרך ארוכה.

אייזנברג, במשחקו הראשון העונה, הטריד ללא הרף את הגנת פ"ת ולא פעם ניצל את מהירותו כדי לבלום התקפות מתפרצות של פ"ת. הוא חיוני לקבוצתו ועוד יוסיף לה בהמשך. בדירוגים המנוסה השתדל, אך כוחו עמד לו למחצית אחת.

בני־יהודה תקפה במרבית שלבי המשחק, אך לא יכלה להגנתה המוצקה והגבוהה של הפועל פ"ת, עם צמד הבלמים ניר אלון ובורדיוק. אלה היו עסוקים כמעט בכל המשחק, אך לא נתקלו בבעיות קשה להביין מה קורה בלימה מיוחדות. מנגד, הגיעו האורחים רק פעמים בודדות למצבי בעיטה.

מכבי נתניה – הפועל באר־שבע 0:1

נתניה למעלה ב"ש למטה

מאת דוד בכר

"זה היה משחקנו הטוב ביותר", כך סיכם כוכב הנצחון והקפטן הנתנייתי, בני לם, את משחק הצמרת הביתי אתמול מול באר־שבע.

החל משריקת הפתיחה של השופט ליפקוביץ צרו חניכיו של שייע פייגנבוים על שערו של האורח לידמן, שהציג יכולת טובה והיה עירני מול המתקפה. למעשה, הוא ספג רק שער יחיד וגם הוא מנקודה הלבנה. נתניה עלתה ללא עציוני, דראפייץ ובר. אך, הם הרבה שאפתנות והקרבה. לם ניצח על התזמורת כולה.

לבאר־שבעים. הם פתחו היטב את העונה, אך נסוגים יותר ויותר, בעיקר בגלל התקפתם הדלה והבלתי מסוכנת. אתמול לא היו במיטבם. הראויים לציון בין האורחים היו השוער ושני בלמי הסגל הלאומי אילן ודידי. הם ויתרו על נסיונות התקפיים והסתפקו יותר במיגננה.

דקה 5: סיגה החמיץ מקרוב שער בטוח ונתן את האות למיתקפה המקומית. דקות 28 ו־33 החטיאו סיגה ומנחם. השער היחיד נכבש בדקה ה־72. סיגה חדר מימין לתוך הרחבה והוכשל ע"י דידי.

יגאל מנחם הקפיץ את הצופים המתוחים ממושביהם, כשהניח לאט את הכדור על הנקודה הלבנה, רץ וכבש את ה־0:1.

ניתוח שלאחר מחזור

ישעיהו פורת, יועץ השיווק של ההתאחדות:

סוף הסיבוב ה־1: הקבוצות האטרקטיביות חוזרות לצמרת

בתחילת העונה היו לי תקוות מרובות. ראיתי קבוצות שקיימו מחנות אימונים, משחקי הרצה. אלה הקבוצות המצליחות של היום. ואכן, בשלב התחלתי הליגה איכזבה. הקהל לא בא למשחקים. אלה שפרחו והכינו עצמם כראוי לפני העונה קצרים עתה את הפירות.

לעומת זה, ב־3 המחזורים האחרונים הבחנתי בשינוי משמעותי. לבד מהפועל ת"א שבה יש בעיות ניהוליות וארגוניות שלא־שייכות לכדורגל הבחנתי בשינוי המתבטא בעליית הקבוצות הדומיננטיות של הכדורגל הישראלי על דרך המלך. הכוונה לבית"ר ירושלים, מכבי ת"א, מכבי נתניה. הקבוצות האטרקטיביות הללו מתחילות להוביל את הליגה וזה שיחזיר את הקהל למיגרשים.

בהפועל ב"ש משהו עדיין חורק והשאלה אם הקבוצה תצליח לחזור לצמרת. להערכתי בחודש הקרוב יחזור הקהל למיגרשים מפני שהשנה הכדורגל יותר אטרקטיבי מהעונה שעברה. עדיין לא מגיע לשיאו, בלומפילד, למשל עדיין לא מלא, אבל השינוי מתחיל להיות מורגש. מבחינת הרמה קשה להשוות והייתי מציע להביא קבוצות מאירופה – ואין זמן מתאים יותר מימים אלה כשבאירופה אין משחקים לרגל חג המולד. זה יהיה אתגר להרבה קבוצות.

מוליכת הטבלה הלאומית בית"ר ת"א וסוגרת הטבלה בני־יהודה הן מפתיעות הסיבוב. בית"ר, כמובן מפתיעה לטובה. בני יהודה – היא האכזבה הגדולה. מכבי חיפה במקום השני – טוב יותר מהציפיות שהיו לי בתחילת העונה. חשבתי על מקום שישי.

הפועל ת"א הולכת להתאושש ונראה לי כי תצליח להתגבר על המשבר. אמנם אי־אפשר לדבר על אליפות נוספת, אבל בהחלט הקבוצה ראויה להמנות על מרכז הטבלה.

מכבי נתניה קבוצה שמגלה חוסר יציבות, אבל בהחלט קבוצה מהטובות בארץ. הפועל ב"ש תהיה המפגר השלישי. בציפיות תהיה לדעתי בין 6 הראשונות. הפועל ת"א גם היא קבוצה טובה ולדעתי מקומה בליגה הלאומית.

צריך לזכור שאליפות החורף לא מסמנת את חצי העונה. אולי רק שליש ליגה. שכן עדיין יש פלייאוף והרבה דברים יזכרעו בו. חשוב מבחינה זו שלקבוצות יהיה מאגר שחקנים רחב, דבר שיבוא לביטוי בסוף הליגה. מבחינה זו יש לדעתי יתרון לקבוצות כמו מכבי חיפה ובית"ר ת"א.

הנבחרת נמצאת בדרך הנכונה. שחקנים מקיימים 4 אימונים ו־4 משחקים בתוך 7 ימים ויש לזה השלכה הדדית – על הקבוצות ועל הנבחרת. גם הנבחרת מבצעת בקלות במשחקי האימון והשינוי לעומת תחילת העונה כבר מורגש היטב.

שמואל קליגר

היציע המרכזי

חג החנוכה מזוית הראיה שלי:

שמונה נרות ברמת־גן, נצחונות לשחקני המנורה

מאת יצחק שתיל

אם היה ספק, הרי באה אתמול בית"ר ת"א והוכיחה כי מקומה בראש טבלת הליגה הלאומית לא רק שאינו מקרי אלא בוכות, בצדק ובדין. 4 שערים, שהבקיעו חולציה אתמול במשחק המוקדם באיצטדיון ר"ג, הם חלק מההסבר למיקומה המכובד של בית"ר, שרשמה לזכותה את "אליפות החורף" במגע אויר, שרחוק מלהכריע חורף דווקא.

כל המחמאות לבית"ר. קבוצה שנבנתה בצעירים אלה מביע "ביום אחד" ל־200% יכולת. שחקנים שלא הגיעו מעולם בכלל. זו הזדמנות נאותה להחמיא לארבע קבוצות טובות בליגה בהצלחתה, למאמן ישוק־שום, על המשק ההעייני שחולל בגוונים ותיק, אך מלא עליות ובעיקר מורדות. לבית"ר יש סגל שחקנים אולי לא מבריק, אך ללא ספק לוחם, נמרץ ובעל רצון. זאת ראינו אתמול, בעיקר בשלהי המשחק כאשר ה"פידבק" הודי בין שחקני הקבוצה שיכלל להוליך העביינת שערים לרישתה של הפועל טבריה.

הפועל טבריה עשתה דרך ארוכה, אך לאחר שנוצחה 4:0 היתה דרכה ארוכה יותר. זו הפעם הראשונה שאני רואה את הקבוצה מזה שנים. ציפיתי ליותר ומשום כך גם התאכזבתי. אבל, עם זאת, יש לזכור כי מולם ניצבה הקבוצה היציבה ביותר בליגה.

גם המשחק השני, אתמול בר"ג העניק לנו 4 שערים. גם במשחק הראשון היה לנו גיבור־מקומי: ברמתו של אלי בן־ראמו שכבש את שערו ה־9 (שער אחד כמעט כל שבוע) הרי בשני היה לנו את בני טבק עם שלושער שני רצוף בר"ג. אגב, זו הפעם השניה ברציפות בה נכבשים 8 שערים בשני משחקים בשבת אחת בר"ג. אתמול היה זה כנראה לכבוד יום שמיני של חנוכה. 6,000 צופים הם רק תחילת הדרך להחזרת צופים למגרשים, מה גם שאיצטדיון ר"ג הוא מהבודדים שמעניקים הרגשת נוחות, הן לשחקנים והן לצופים.

מאחר ואנו נמצאים באוירה של חג החנוכה, נרשום לעצמנו מספר "סימנים" מאורעי הספורט של סוף השבוע: לקבוצה יוונית לא כדאי לשחק בישראל בחנוכה, זה מה שקרה לאולימפיאקוס מול הפועל ת"א; לשופט יותר אסור לשפוט בישראל בחנוכה – ראו מה קרה למכבי ת"א; ובליגה "מסוכן" לשחק נגד שחקני ה"מנורה", בית"ר ת"א ו־ים, ראו מה קרה בדרבי בירושלים ולהפועל טבריה...

גם זה קרה

ברנור פוטר, עצמון מועמד

מאת גבעתי בן יוסף

הנהלת הפועל טבריה פיטרה אתמול את המאמן דוד ברנור מיד לאחר התבוסה לבית"ר ת"א 4:0.

ההנהלה החליטה על צעד זה לאחר התלבטויות של כמה שבועות אחרי שנתברר כי יש בקבוצה תסיסה רבה, שחקנים אינם מבינים את הנדרש מהם והקבוצה אינה מתפקדת היטב על המיגרש. המאמן הקודם, דב עצמון, מועמד לחזור לקבוצה.

בשבועות האחרונים שררה בעיר הכנרת אי שביעות רצון מתפקודו של ברנור וכבר לפני חודש נדמה היה כי הוא עומד לקבל מכתב פיטורין. אולם בסופו של דבר החליטו ראשי הקבוצה לתת צ'אנס נוסף למאמן ואתמול סיים בר־נור את תפקידו בקבוצה.

בסוף השבוע החליטה הנהלת הקבוצה להטיל קנס כספי גבוה על השחקנים בגלל התרשלותם. כל שחקן נקנס בסכום השווה ל־20 אחוז משכרו.

בינתיים, החליטה ההנהלה הטבריינית לדחות את דרישתו של גבי לסרי לקבל פיצוי כספי של 11,000 דולר על הופעתו בקבוצה בעבר. בטבריה דוחים את הדרישה ויתכן ששני הצדדים יפגשו במסדרונות בית המשפט.

שבת ספורט

הטבלה הלאומית

	הקבוצה	משחקים	נצ'	תיקו	הפס'	שערים	נק'
1.	בית"ר תל־אביב	13	8	3	2	15–7	27
2.	מכבי חיפה	13	6	7	0	22–10	23
3.	מכבי נתניה	13	6	4	3	17–15	22
4.	הפועל פתח־תקוה	13	6	7	3	15–12	20
5.	מכבי תל־אביב	13	5	6	2	22–13	19
6.	הפועל באר־שבע	13	4	6	3	8–9	18
7.	בית"ר ירושלים	13	5	2	6	15–13	17
8.	צפרירים חולון	13	4	5	4	15–12	15
9.	שמשון תל־אביב	13	3	6	4	9–10	15
10.	הפועל ירושלים	13	3	5	5	8–11	13
11.	הפועל תל־אביב	13	4	4	5	12–16	12
12.	הפועל כפר־סבא	13	2	5	6	7–16	11
13.	הפועל טבריה	13	3	2	8	8–18	11
14.	בני־יהודה ת"א	13	0	5	8	5–16	5

מכ. נתניה 1 (0)
באר־שבע 0 (0)

● יגאל מנחם (72 מ־11 מ')
ציון המשחק: 8
המצטיין: בני לם
המאכזב: מאיר צרפתי
שופט: חיים ליפקוביץ
צופים: 5000
איצטדיון: נתניה
★ מכבי נתניה: בלדב 6; ש. מנחם 6, חלפון 6, חיים לוי 5, ספר 5; בני לם 7, גמאטה 5, רוני לוי 6, גבאי 6; דיידיס 6, י. מנחם 5.
★ הפועל באר־שבע: ליבדמן 6; אבוז 4, אילן 6, דידי 6, נגן 5; ועקנין 5, אלימלך 4 (שושנה), צרפתי 4 (שמואלי), עורן 4; ביטון 4, אוחנה 4.

צפרירים 1 (1)
מכבי חיפה 1 (0)

● ליאון פנסו (11)
● ניר קלינגר (62)
ציון המשחק: 6
המצטיין: ניר קלינגר
המאכזב: מבריסיו סייג
שופט: יהושע ליזה
צופים: 3000
איצטדיון: חולון
★ הפועל צפרירים חולון: ביטון 6; זיתוני 6 (עמורניק), יעקובי 5, אלי כהן 6, מכלוף 5; פרחן 5, ברברוך 5 (אהרונוב), רמתי 5; פנסו 7, שקרוקה 5, ה. הלל 5.
★ מכבי חיפה: אנטמן 4; אהרוני 6, קרמר 5, קלינגר 7, כלבזל 6; גבעול 5, אבוקרט 5, צרפתי 6, עטר 6; סייג 5 (מורחה, ארמלי 5).

מכבי ת"א 3 (1)
כפר־סבא 1 (1)

● בני טבק (29, 62, 81)
● חורחה סגבל (45)
ציון משחק: 6
המצטיין: בני טבק
המאכזב: אודיר שמיר
שופט: עובדיה בן־יצחק
צופים: 6000
איצטדיון: רמת־גן
★ מכבי ת"א: מרטוס 6; מיסה 5, אבי כהן 5, שמעונוב 6, איתן לוי 6, אלקבץ 6, לולו 5, איציר 5 (פיסוטי 5), זוהר 4 (בראלא); טבק 7, דריקס 6.
★ כפר־סבא: שמיר 4; בן־דיין הורחק, נעמן 5, סימן 5, א. הלל 5, בן־חיים 5; סגבל 6, יפה 6, מוזיר 5; רבינו 5, נזהר 4 (סלקטר).

בית"ר ים 2 (1)
הפועל ים 1 (1)

● אלי יאני (41, 62)
● מיקי בן־שטרית (26)
ציון המשחק: 5
המצטיין: יעקב שוורץ
המאכזב: מישל דיין
שופט: צבי שריר
צופים: 10,000
איצטדיון: ימק"א
★ בית"ר ירושלים: מימון 5; אבי כהן 6, אוולאי 6, אשש 6, שירזי 5; קדוש 5, שמואלי 6; שוורץ 6, מלמיליאן 4: יאני 6, רוקמן 5 (ס. מלכה).
★ הפועל ירושלים: ג'רבי 5; תורג'מן 4, שפירא 5, כחילה 5, בתפיאם 5; ששון 6 (יחזקאלי), אוחנה 5 (עקנין), עמר 6, דיין 4; אסיאג 6, בן־שטרית 5.

בית"ר ת"א 4 (2)
הפ. טבריה 0 (0)

● יוסי אדרי (עצמי, 6), ירון כהן (30), ישראל מאיה (64), אלי בן־ראמו (84)
ציון משחק: 6
המצטיין: ניסן כהן
המאכזב: עודד מכנס
שופט: עמית קליין
צופים: 3000
איצטדיון: רמת־גן
★ בית"ר ת"א: חביב 7; שודס 6, עמר 7, איסמילי 6, אבו־צור 6; ניסן כהן 7, אדרי 6, מאיה 7, אברהמי; תגר 5 (אביטל 6), בן־ראמו 6, ירון כהן 6.
★ הפועל טבריה: אלטר 5; אבוטבול 4, איל דן 5, עשור 5 (לוטרשטיין 5), אדרי 4: נעים כהן 5, סיידה 5, עמר 4, יעקב לוי 4, מכנס 4 (אוולאי 4) מכבס 4.

בני־יהודה 0 (0)
הפועל פ"ת 0 (0)

ציון משחק: 5
המצטיין: איתן בורדיוק
המאכזב: ניר לוין
שופט: יצחק בן־יצחק
צופים: 2500
איצטדיון: קבוצת התקוה
★ בני־יהודה ת"א: אסיאג 5; סלמן 5, קרעבי 6, פרי 7, עלי 5; ר. מאיר 5, תדר 7, בן־טובים 5, גורדנה 5; אייזנברג 6, סירדי 5.
★ הפועל פ"ת: רפי כהן 5; דוד לוי 5, בורדיוק 7, אלון 6, קושמרלי 5; סאבד 6, קייסי 5, אליה 5, מחפוד 5; ניזאר 5, לוין 5.

הפועל ת"א 2 (0)
שמשון ת"א 1 (1)

● דוד הרשליקוביץ (48), משה סיני (50 מ־11 מ')
● יוסי כהן (26)
ציון המשחק: 5
המצטיין: יוסי אבוקסיס
המאכזב: אברהם עובדיה
שופט: יעקב ביידר
צופים: 2000
איצטדיון: בלומפילד
★ הפועל ת"א: סליאס 5; ר. הרשליקוביץ 6, דאגה 6, כגל 6, ארמה 5; מוסקוליל 5, אלי כהן 4, אבוקסיס 7 (שוקרון), סיני 4; לנדאו 6, ר. טבואל 5.
★ שמשון ת"א: חדד 5; דהרי 4, אורי כהן 4 (ארמוני), ברדה 5, עובדיה 4; יוסי כהן 6, הלל 5, מזרחי 5, שמעונוב 5, סליחי 4; ש. לוי 5.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הפועל ר"ג הוכתרה לאלופת החורף
מכבי יבנה דולקת אחרי המובילה

מאת ברוך דגון

קבוצת הפועל ר"ג הוכתרה באלופת החורף בליגה הארצית ושמרה על יתרונה הברור בפסגה לאחר שרשמה נצחון חוץ על מכבי טמרה בתוצאה 0:2.

מכבי יבנה נותרה יחידה במירוץ אחר הרמת־גנים לאחר שניצחה את הפועל לוד 0:1 ואילו מכבי פ"ת שבה ונוצחה, הפעם ע"י הפועל יהוד מהתחתית 1:0.

נצחונה של יהוד סיבך וצופף את התחתית. הפועל חיפה שיפרה שוב את מעמדה בעקבות נצחונה השלישי ברציפות – 0:1 על הפועל בת־ים. מכבי רמת־עמידר, שנכנעה 1:0 במגרשה להפועל חדרה, שקעה באזור המסוכן.

פיחות חל גם אצל בית"ר נתניה, שנוצחה 4:1 ע"י מכבי יפו ואילו בית"ר רמלה, שגברה 0:1 על מכבי שעריים, התקרבה לצמרת.

רק 13 שערים הובקעו במחזור ה־13, אולם כל שבעת המשחקים הוכרעו. כ־5000 צופים חזו במשחקים.

הפועל ר"ג 2
מכבי טמרה 0

שער מהיר של רונן הררי כבר בדקה הרביעית הוציא את רוח ההפתעה ממפרשי טמרה ואיפשר למוליכה מר"ג לרשום נצחון חוץ.

ר"ג גילתה עדיפות בכל השלבים, שטפה את המשסה במהלכים נאים והיוותה סכנה תמידית על שער מארחיה. טמרה ניסתה פה ושם לשנות את יחסי הכוחות, אולם מצאה מולה הגנה בצורה.

במחצית השניה גברו התקפות ר"ג ותכפו ובדקה ה־70 תירגם אותן יעקב גומדר לשער שני. האורחים עשו מאמץ להגדיל את התוצאה, אולם הסתפקו גם בצמד השערים ובשלוש הנקודות.

שפט עובדיה צבי לעיני 2000 צופים בשפרעם.

הפועל חיפה 1
הפועל בת־ים 0

לאור ההתאוששות הגדולה של חיפה, ניתן רק לתמוה היכן היתה קבוצה זו בתחילת העונה. חיפה, בלבוש חדש, רשמה נצחון שלישי ברציפות וזינקה במעלה הטבלה.

האמת היא, כי חיפה נהנתה מחיוכה של אלילת המזל. שכן, אף שהיא תקפה ושלטה ללא עוררין לא מצאה ולהוציא את הדרך אל הרשת. בשעה שנידמה היה, כי בת־ים תחלץ נקודה, בא טל בניץ, הכשרון הצעיר, והבקיע שער נצחון מהמם בדקה ה־90.

היה זה פיצוי צודק והולם למאמצי חיפה בכל השלבים, ובעיקר לנוח הראשי שלה, אילן שקד.

שפט רחמים ריגבי לעיני 1000 צופים בקרית־חיים.

מכבי יפו 4
בית"ר נתניה 1

שתי בעיטות מנקודה הלבנה ומשחק מהיר, מדוייק ותכליתי במחצית השניה העניקו ליפו נצחון ביתי משכנע.

יאיר סנדורי, השחקן היפראי המצטיין, התעורר רק לאחר ההפסקה ונתן את האות ל"בליץ" מוחץ. היה זה שינוי קיצוני לעומת המחצית הראשונה, בה היו הכוחות מאוזנים ונתניה אף הפתיעה את יפו בשער בדקה ה־20 מרגלי יצחק סוכיאנה.

בדקה ה־50 בעט עופר דיגמי ללא דופי מהנקודה הלבנה וכעבור 11 דקות ניצל אברהם בוספיקה הזדמנות זהה. סנדורי עצמו התכבד בשער השלישי בדקה ה־76 ויוסי יעל חתם בדקה ה־83.

שפט דני קורן לעיני 300 צופים ביפו.

הפועל יהוד 1
מכבי פ"ת 0

יהוד טעמה טעם מסכר של נצחון לאחר בצורת ארוכה דווקא מול אחת הטוענות לכתר.

200 הצופים בפ"ת הבינו שוב מדוע נותר מקבוצתם השם בלבד. מכבי שיחקה בצורה נירפית, חסרת יוזמה ויכולת ונסחפה אחר הקצב האיטי של יריבתה.

לפ"ת היה, אמנם, יתרון בטבור המגרש, אך שליטתה היתה אופטית. שכן, היא לא סיכנה בצורה ממשית את שער יהוד ולא מצאה נוסחת הבקעה מול עיקשותם ולחימתם של האורחים.

יהוד הסתפקה בגיחות מפתיעות מהאגפים, שאחת מהן, בדקה ה־74, היתה שווה שלוש נקודות לאחר שאילן חכים הבקיע את שער מכבי.

שפט שמעון פרוים.

בית"ר רמלה 1
מכבי שעריים 0

המגרש הרמלאי הפך להיות סופג־נקודות. בית"ר רשמה נצחון נוסף על קבוצת צמרת והוכיחה, כי תקפה יתר בליגה.

המשחק היה מעניין, עשיר באירועים ושקול. שעריים ניסתה להטות את הכף החל בפתיחה והגבירה את התקפותיה בשלבי הנעילה ואילו רמלה שלטה בפתיחת שתי המחציות והיתה בסיום פוריה יותר.

אלמלי ההחטאות המרגיזות של חלוצי שתי הקבוצות היתה התוצאה משקפת יותר את התרחשויות ליד השערים. משה סיני הרמלאי הציל, איפוא, את 500 הצופים בשער נאה בדקה ה־57.

שפט בני כהן ברמלה.

הטבלה הארצית

	הקבוצה	משׂ׳	נצ׳	תיקו	הפס׳	שערים	נק׳
1.	הפועל רמת־גן	13	11	1	1	7–23	34
2.	מכבי יבנה	13	8	3	2	7–18	25
3.	הפועל חדרה	13	5	6	2	13–17	21
4.	מכבי יפו	13	6	2	5	13–17	20
5.	מכבי פתח־תקוה	13	5	4	4	9–14	19
6.	מכבי שעריים	13	5	3	5	15–15	18
7.	הפועל לוד	13	3	7	3	10–11	16
8.	בית"ר רמלה	13	3	7	3	12–12	16
9.	מכבי עמידר	13	3	5	5	16–10	14
10.	בית"ר נתניה	13	2	7	4	15–13	13
11.	הפועל חיפה	13	3	4	6	21–12	13
12.	מכבי טמרה	13	2	6	5	11–6	12
13.	הפועל בת־ים	13	2	4	7	13–6	10
14.	הפועל יהוד	13	2	3	8	18–8	9

מכבי יבנה 1
הפועל לוד 0

יהושע שוקרון, הלוץ הרכש של יבנה, הותיר בידי קבוצתו מניות אליפות לאחר ש"גנב" שתי נקודות מלוד שתי דקות מהסיום.

היה זה סיום מפתיע למאבק שקול. לוד לא נבהלה ממשחק החוץ, שיחקה ללא רגשי נחיתות והדריכה הרכב צעיר ולוחם. יבנה, מונהגת בידי מנשה עלוה [illegible] והיתה שותפה למשחק מעניין.

ההגנות היו את החלק החזק בשתי הקבוצות [illegible] על הכרעת המשחק. עם זאת, חוסר עירנות רגעי בהגנת לוד עלה לה בהפסד בשעה, שברור היה, כי תחלץ לפחות נקודה.

שפט רחמים שאשו לעיני 500 צופים ביבנה.

הפועל חדרה 1
רמת עמידר 0

רמת עמידר ספגה סטירת לחי ביתית למרות יתרונה ושליטתה בשדה.

חדרה היתה השליטה בדקות הפתיחה וניצלה את יתרונה להבקעה בדקה ה־27 מרגלי יגאל אלחרר. המכבים ניסו להשוות, תקפו עד [illegible] אולם נתקלו [illegible] החדרתית בצורה תנכלמו כל העת.

חדרה הסתפקה ברוב השלבים [illegible] שלה והותירה [illegible] השדה לשליטת מכבי. ואכן, טאקטיקה זו הניבה שלוש נקודות חשובות.

שפט יעקב ממן לעיני 400 צופים ברמת־עמידר.

ליגות ב׳

● דרום א׳: הפועל ראש־העין – הפועל הרצליה 0:0; נחלת־יהודה – הפועל כפר־קאסם 0:1; הפועל ג'לג'וליה – צעירי יפו 0:2; עליה כפ"ס – הפועל רמת־השרון 0:0; הפועל כפר־שלם – הפועל אזור 2:4; מכבי רמת־חן – מכבי כפר־קאסם 1:3; מכבי השקמה ר"ג – בית"ר ראש־העין 0:0.

● דרום ב׳: סקציית נס־ציונה – מכבי קרצבי 1:2; מכבי באר־שבע – מכבי רמלה 0:3; הפועל אילת – הפועל שדרות 0:3; עירוני אשדוד – הפועל ירוחם 0:1; בית"ר לוד – בית"ר יבנה 0:1; בית"ר באר־שבע – בית"ר קרית־גת 0:1 (הופסק בדקה ה־65); בית"ר קרית־מלאכי – מכבי רחובות 1:1.

● צפון א׳: מכבי מעלות – בני־טמרה 0:1; הפועל סתנין – מכבי טורען 0:0; בני־זמר – מג'ד־כרום 1:2; גבעת הזקפות – כרמיאל 2:3; מכבי שפרעם – הפועל צפת 0:0; הפועל נצרת־עילית – הפועל דבוריה 1:1; מכבי כפר־קנה – בית"ר מעלות (לא נערך).

● צפון ב׳: בית־אליעזר – הפועל נחליאל 0:0; מכבי צופי־חיפה – הפועל רעננה 0:3; הפועל איכסאל – הצעיר קרית־חיים 0:2; הפועל אום־אל־פאחם – מכבי אור־עקיבא 1:2; הפועל מגדל־העמק – הפועל כפר־סולם 0:2; הפועל תל־חנן – בית"ר כפר־יונה 0:1; צור שלום – הפועל גבעת־אולגה 0:1.

פסק זמן
עם: אהרן להב

מוטב לא להתעודד

בעוד חמישה ימים אמור המנהל החדש של הפועל ת"א, אלי אפרתי, לפרוע התחייבות ציבורית שנטל על עצמו כמשימה ראשונה בתפקידו, לגייס מליון שקל כדי לחסל חובות מעיקים של נושים. אם לא ישיג – יתפטר, כך הצהיר בראיון ארוך לעתונאי.

בינתיים, מאז נכנס לתפקידו אין הרבה חדש בכדורגל של הפועל ת"א. כלומר אין חדש בנושא הכספי, אבל יש הרבה חדשות לא טובות בצד הספורטיבי. הקבוצה צללה עמוק אל תוך אזור הסכנה שממנו הנשירה לליגה הארצית היא כבר מעבר לחלום בהלות. האפשרות ריאלית בהחלט.

ב־15 בדצמבר, שהוא גם היום הקובע לגבי אלי אפרתי, יתקיים דיון בבית־המשפט המחוזי על עתירה של האגודה. אל הדיון המשפטי הזה תבורו כמה וכמה נושים כשבראשם כונסי הנכסים מטעם מס־הכנסה, שעד לעצם היום הזה לא הצליחו לעשות שני דברים: לאסוף, ולו מעט מגודש החובות של האגודה, ולדעת במדוייק מיהם בעלי החוב הנושים של האגודה התל־אביבית. בזמן האחרון צצו עוד ועוד בעלי חוב שעיקלו ועיקלו עד שלא נותר שריד מכל הכנסה צנועה נכנסת.

ולצד אלה מצויה גם ועדה מטעם ההסתדרות ומרכז הפועל שמונתה לבדוק מיהם האשמים בכל המחדל הגדול שקרה ואיזה לקח ציבורי יש ללמוד אם אלה שיימצאו נגועים על־ידי הוועדה. אולם גם הוועדה הזאת איננה יכולה להגיע לחקר האמת, כי היא חסרה נתונים, שיכולים להצביע לכיוון כלשהו. יו"ר הוועדה יורם אוברקוביץ, שנתבקש על־ידי מחזיק התיק בהסתדרות יעקב ישי לגבש מסקנות כלפי האחראים, אינו יכול להשיב בגלל חוסר יכולת להקיף את גודל האסון.

הקרנת הסרט "הפועל ת"א – לאן" תימשך עוד שבועות רבים ויהיו בו המון מערכות וקטעים, אבל נוכח המינוי החדש של יו"ר להנהלה העוסקת, כדאי לבדוק מיהם אלה הבאים לשרת את האגודה ובעקיפין את "הפועל" כתנועת ספורט ציבורית. ומה אומר כל חדש שנכנס על עמיתיו הפורשים ונוטשים את אנית הדגל הטובעת.

בראיון ארוך ל"ידיעות אחרונות" אומר היו"ר החדש: "אין דבר קדוש יותר מכיבוד חוזים ותשלום משכורות בזמן. התרופה היחידה למכה היא – אחריות אישית. רק כך נחזור לריאליות במשכורות. כשיבואו למנהל ויקחו לו את הטלוויזיה מהבית הכל יהיה אחרת. בשנתיים האחרונות מי שחתם על חוזים בכדורגל ובכדורסל לא היה מעז לחתום אילו היתה התחייבות אישית. מי שלא יכול לסבול את החום שייצא מהמטבח."

"בהפועל כולם שיחקו בכספי ציבור. התייחסו לכסף ככספי תרומות. אילו היה זה כסף פרטי הכל היה אחרת. בעבר היו מנהלים שידעו שהם לא יהיו שם בעונה הבאה. חתמו על חוזים, צ'קים והתחייבויות על מיליונים באמרם 'אחרי המבול'. לעצו למס הכנסה וניהול ספרים. כל מה שמשך אותם היתה תאוות כח, רדיפת כבוד, נסיעות לחו"ל, כותרות בעתונים והתחככות עם כוכבים."

לכאורה דברים כדורבנות. בא כאילו איש חדש, שלא היה מעולם קודם במערכת הזאת. מישהו מכשר מאד שצ'יק צ'ק למד את בעובנו של כל הענין, צילם ולא נפגע וחשף כל פגע רע. אולם מי שמתעסק במאמר, לא בחוגי הפילוסופי שלו שאינו קיים, אלא בכל החשיבה תופס על נקלה למן הכותרת ואילך שהיו"ר החדש אלי אפרתי איש ישן־חדש בקהיליה של הפועל ת"א – בא בראש ובראשונה לסדר את האישיות הפגועה שלו. איך אומרת הכותרת שהוא מאין מוסר אישי: "אני מחפש לנקות את השם שלי ואם זה טרמפ שאני תופס על הפועל ת"א, שיהיה כך. לא האמנתי שיוזכרו אי־פעם תבועים שיזהו אותי. לא בחרו בי מאהבת מרדכי, בזה אני בטוח. החרב היתה על צוארם ולא היתה להם ברירה."

זהו האני מאמין של אלי אפרתי על רגל אחת. ההצהרה מדברת על רצון אישי לקבל לגיטימציה אחרי שבעבר נאלץ ללכת, אמנם לא כמנהל ישיר אלא כאותו שרוף של מאחורי הקלעים אבל תומך נלהב גם בכספו. איך הוא אומר שם "אסור שם שמנהל יתן או ילווה כסף מכיסו. עשיתי זאת בעבר וזאת היתה שגיאה כי תמיד תהיה ביקורת. יגידו שקנית' את הג'וב וכשתרצה את כספך חזרה יגידו שאתה גנב".

היו"ר החדש משווה את התמוטטות הפועל ת"א בנשימה אחת לזה שאירע בקונצרן "כור", כאילו שהאגודה התל־אביבית היתה מקור תעסוקה לעשרות אלפים וההתמוטטות באה בגין פסי ייצור והשקעות בלתי מבוקרות. יש לו אפילו פתרונות מבין לקחת את הכסף הגדול לכיסוי הגרעונות: "למועצת פועלי ת"א יש נכסים בעשרות מיליוני דולר וקיבלתי הסכמה לפעול בכיוון זה, אבל ב"בית ברנר" מתנגדים ורוצים להפריע. הם מעדיפים שהכדורגל יימחק והכסף יילך לשכונות עוני".

אך שאנחנו לא בוררו את קטעי הבלהה הנבונים של דברי היו"ר החדש בעתון אנו שהו־מזון חזק מכל מציאות. האם זהו המנהל החדש שבא להציל את הפועל ת"א במקום כל הנכשלים בעבר? האם ההסתדרות ומרכז הפועל הם כה מוכי הלם, שהיום כל אחד יכול לתפוס משכנות ולייסר אותנו בהגיגים "מטורפים" ועוד להתגאות בעובדה שהוא היה מועמד של פשרה בין שני מחנות שבעצם רצו באנשים אחרים ונבצר מביניהם.

בינתיים נעבר היו"ר החדש כבוו את לשונם של האחרים ורק מישבתו נשמטת ברמה. האם זה מה שנגזר עלינו בהפועל, או אולי מוטב שהקבוצה תרד ליגה. כי עם חלון ראוה ומטען מושבתי כזה – מוטב לא להתעודד.

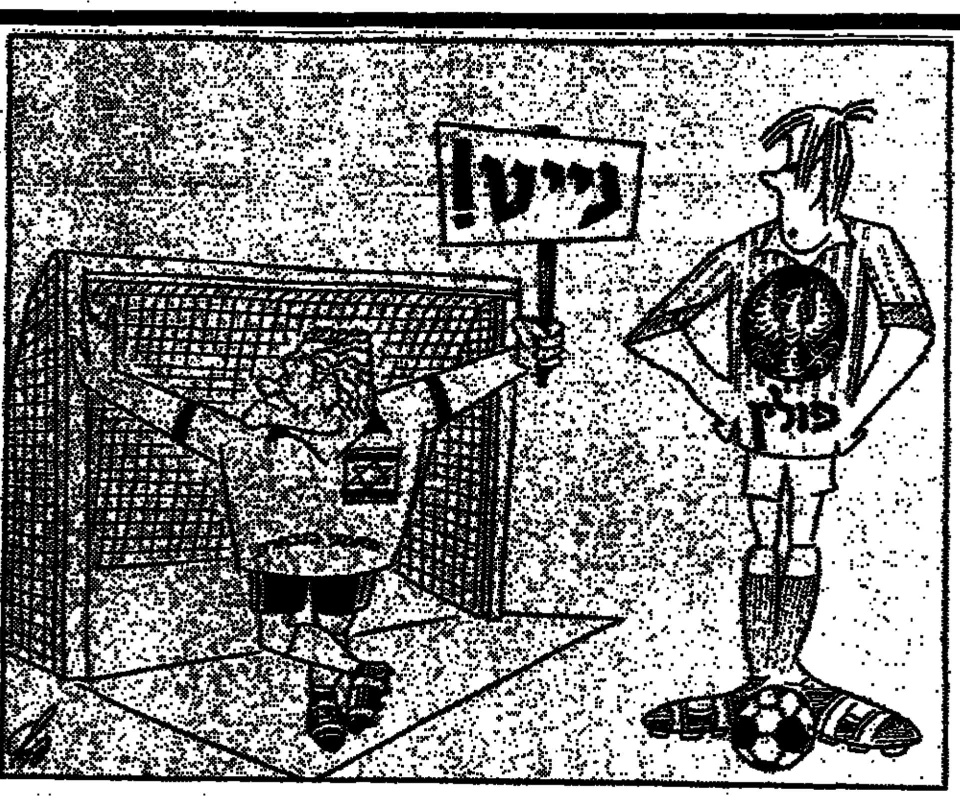

שבוע הכדורסל לשיאו ביום ד׳:
מכבי בלימוז׳ וזאדר באושיסקין

מאת משה כהן

המסדרה הצורב של מכבי ת"א מול ברצלונה קלקל במקצת את הטעם הטוב של שבוע הכדורסל הראשון של הטורף החם. ביום רביעי תנתן למכבים הזדמנות לתקן את הרושם ע"י נצחון חוץ בצרפת מול לימוז'. כבר הערב יפתח שבוע חם נוסף במסגרת הליגה הלאומית בכדורסל.

אין ספק, כי התוכניות של מכבי השתבשו. ההפסד לברצלונה היה מרגיז שכן יותר ריכוז בדקות הסיום יכול היה לשנות את התוצאה הסופית. יחד עם זאת יש לזכור שמשחקי בית הגמר רק החלו והדרך עדיין ארוכה. מכבי תתארח ביום רביעי בלימוז' ומצפה לה מאבק חריף מול קבוצה נחותה מבחינה טכנית, אבל בעלת אולם "חם" וקהל רעשני.

הערב יהנו חניכיו של צבי שרף מהרפיה, כשיתארחו אצל קבוצתה המפודרת של אליצור רמלה. על מתח ספורטיבי במשחק זה מיותר לדבר ויש לקוות שהבזיונות של משחקיה האחרונים של רמלה יפסקו.

המשחק המעניין של הערב יערך באולם אוסישקין, שם תארח הפועל ת"א את מכבי ר"ג. למשחק זה יש חשיבות רבה לגבי המאבק על המקום הרביעי בטבלה. במשחק הראשון בין שתי הקבוצות זכו הרמת־גנים בנצחון ביתי דחוק. הערב ה"אדומים" הם הפייבוריטים, אולם אצל שחקניה השאפתנים של ר"ג אין קושי לחזות את הצפוי. נראה לי שמצפה לנו משחק שקול שבו כל תוצאה אפשרית.

מחר יתקיימו שני משחקי ליגה נוספים במסגרת משחקי המחזור ה־14. המשחק בין הפועל חיפה להפועל גליל־עליון נדחה למוצאי־שבת בגלל שהותה של הפועל גליל־עליון באירופה.

שחקני הגליל יתארחו ביום שלישי במסגרת גביע אירופה למחזיקות גביע אצל הקבוצה הצרפתית, שולה. בקאחרונה הצליחו חניכיו של מולי קצורין להשיג תוצאה מכובדת. שולה חלשה יותר ויש לקוות ששחקני הגליל יצליחו להפתיע.

השבוע האירופי יגיע לשיאו ביום רביעי. קבוצת הפועל ת"א תארח את זאדאר היוגוסלאווית, שבשורותיה מופיע הענק הבין־לאומי, סטויאן ורנקוביץ. זאדאר שיחקה לפני שנתיים במסגרת בית הגמר של גביע אירופה לאלופות ואז גברה עליה מכבי ת"א פעמיים.

באותו ערב תתארח מכבי ת"א אצל לימוז'. גם הצרפתים נוצחו בפתיחת משחקי בית הגמר ושתי הקבוצות ישאפו לזכות בנצחון שיותיר אותם בתמונת הצמרת לפני יציאת המשחקים לפגרה בעוד עשרה ימים. עדיין לא ידוע אם המשחק ישודר בטלוויזיה, בגלל הדרישות הכספיות הגבוהות של הטלוויזיה הצרפתית.

קרב הצמרת הוליד עכבר: תיקו ללא שערים בין נוריץ׳ לארסנל

הקרב הגדול של הליגה האנגלית בין המוליכה נוריץ' לבין סגניתה ארסנל [illegible] – תיקו 0:0. תוצאה [illegible] על [illegible] בצמרת.

[illegible] קווינס פארק ריינג'רס בניהול חדש סיימה בתיקו 1:1 ב"דרבי" הלונדוני מול צ'לסי. מנהלה לשעבר של הריינג'רס, ג'ים סמית, קצר כבר במשחקו הראשון עם קבוצתו החדשה, ניוקאסל נצחון 1:3 על וימבלדון.

מילוואל מצמרת הטבלה הוכתה שוק על ירך ע"י טוטנהם המתאוששת מהתחתית 2:0. ווסטהם לא המשיכה לשמור על יציבות ונכנעה במגרשה לשפילד וונסדיי 2:0.

משחק מעניין נערך במידלסברו [illegible] בסיומו נאלצה הקבוצה המקומית להתחלק בנקודות עם אסטון וילה לאחר תיקו [illegible] 3:3. מנצ'סטר יונייטד ספגה הפסד 1:0 אצל קובנטרי ואילו דרבי נכנעה בביתה באותה תוצאה ללוטון.

סאותהמפטון מהצמרת לא יכלה במגרשה לנוטינגהם וסיימה עימה בתיקו 1:1.

בליגה הסקוטית סיימה סלטיק בתיקו 0:0 את משחקה הבייתי עם אברדין וריינג'רס נחלה הפסד 2:0 מידי הארטס.

● כ־2000 חיילים וחילות יטלו חלק באליפות צה"ל במירוצי שדה וניווט, שתערך ב־14 וב־15 בחודש.

האליפות תערך ב־6 מסגרות שונות. מסגרת א' תכלול את המערך המתנייע, יחידות עורפיות ויחידות הדרכה, כשהמתחרים ירוצו שלושה ק"מ ויעברו 5 ק"מ בריצת ניווט.

● ספורטאית הקרטה הצעירה מישראל, יעל ברנדוויין בת ה־12 סיימה במקום הראשון בקומיטה (קרב תחרותי) בתחרות בין לאומית לילדים שנערכה בהונגריה.

באותה תחרות סיימה עינת רוזמן בת ה־12 במקום השלישי בקאטה ואורן אביטל בן ה־15 סיים במקום הרביעי בקומיטה. רפנה מקוב בת ה־16 סיימה רביעית בקומיטה.

דינמו: קבלת פנים חמה ומענה לוהט

קבוצת הכדורעף הרוסית, דינמו מוסקבה, גברה אמש בנקל על הפועל קרית־אתא 0:3 (10:15, 6:15, 3:15) במשחק הגומלין ביניהן במסגרת גביע אירופה למחזיקות גביע.

קרית־אתא השיגה יותר נקודות מאשר לפני שבוע במוסקבה הקפואה, אך גם הפעם היה זה קרב אבוד וחד צדדי, שהתנאים לפער בין הכדורעף של שתי המדינות. הרוסים, שהגיעו לביקור היסטורי בישראל לראשונה מזה 23 שנה, הודו על קבלת הפנים החמה והחזירו במענה לוהט על הפארקט.

המשחק היווה אירוע חברתי־היסטורי יותר מאשר ספורטיבי. הרוסים ניצלו את הימים שקדמו למשחק לכמה שיותר סיורים וביקורים בחיפה, הקריות והקיבוצים בסביבה. התרשמותם החיובית תועבר למוסקבה.

הנבחרת חוזרת להתאמן בוינגייט

מאת שמואל קליגר

נבחרת הכדורגל תחזור מחר לוינגייט ותקיים שם את האימונים, לאחר שבשבוע שעבר היו האימונים בר"ג. מחר יהיו 2 אימונים ובסיומם יהיה בוינגייט משחק אימון מול הפועל נצרת עילית מהליגה הארצית. ביום שלישי יהיה משחק אימון נוסף באיצטדיון ר"ג נגד הפועל צפרירים חולון.

קליעה

● יצחק יונאסי מהפועל אשקלון ניצח אתמול באליפות הפועל בקליעה ברובה אויר שנערכה בהרצליה לאחר שצבר בסיכום 585 נקודות לפני אברהם קובי מהפועל חיפה – 568 נקודות.

באליפות הנשים זכתה רונית פינקלשטיין מהפועל כפר־סבא – 369 נקודות לפני גילה זאדה מהפועל ת"א – 364 נקודות ודליה לביא מדגניה א' – 361 נקודות. באליפות הנוער זכה מרדכי וייס מהפועל ת"א – 378 נקודות ובאליפות הפועל לקבוצות זכתה הפועל חיפה עם 1694 נקודות לפני הפועל ירושלים – 1679 נקודות.

אתלטיקה

● המאמן הוותיק אברהם גרין נבחר כסגן נשיא ההתאחדות העולמית למאמני אתלטיקה־קלה בבחירות שנערכו כשבוע שעבר בברצלונה. בקונגרס העולמי שנערך זו הפעם ה־11 השתתפו 300 מאמנים מ־40 מדינות. עוד נבחרו כסגנים נציגים מברה"מ ומהודו והיו"ר הוא ג'ורג' דיילס מארה"ב.

רוגבי

● הפתעה נפלה במשחקי הליגה הלאומית ברוגבי כשהפועל יזרעאל נוצחה ע"י הפועל רעננה 18:12. במשחק אחר גברה אס"א טכניון חיפה על אס"א ירושלים 24:26.

בליגות לנוער

● הפועל פ"ת – הפועל אשדוד 3:4; גרנ"ע – בית"ר ירושלים 1:1; מכבי חיפה – הפועל באר־שבע 1:3; מכבי פ"ת – הפועל חיפה 0:2; מכבי יפו – מכבי ת"א 0:4; בני־יהודה ת"א – הפועל עכו 0:5; הפועל ת"א – הפועל כפר־סבא 1:1; הפועל ירושלים – מכבי נתניה 0:3.

סגל הכדורסל גבר על חולון 80:92

מאת משה כהן

תקרית חמורה העיבה על משחק האימון בין נבחרת ישראל להפועל חולון. דייויד בורמור החולוני הלם בנסות באמיר בינו והשופטים הרחיקו אותו מהמשחק, שבו זכו שחקני הנבחרת בנצחון – 80:92 (34:43).

סוף שבוע עמוס היה לנבחרות הלאומיות. הסגל הלאומי התכנס למחנה אימון במכון וינגייט. כל השחקנים פרט לעופר פליישר השוהה עם הפועל גליל עליון באירופה, נטלו חלק במחנה האימון ובמשחק מול הפועל חולון.

יתרונם של שחקני הסגל לא הוטל בספק בכל מהלך המשחק ורק התקרית בין בורמור לבינו פגמה באווירה הטובה. אומנם ראשי חולון ניסו לשכנע את השופטים לאפשר לבורמור להמשיך וליטול חלק במשחק אבל הם דחו את הדרישה.

נקודות לנבחרת ישראל: ג'מצ'י 19, רגיאל 16, תנפלד 15, מרסר 14, פרישמן וזלוטיקמן 6 כ"א, גורדון, לאסוף ורוזנברג 4 כ"א, בינו וריכלים 2 כ"א.

נקודות להפועל חולון: זינו 20, ויליאמס 18, דלזל 16, בוגין 8, בורמור 7, אלימלך 6, מאור 4, פיליפס 2.

במהלך מחנה האימון כינס רלף את השחקנים לשיחה, במהלכה נמסרו פרטים על הפעילות הצפויה של הנבחרת בחודשים הקרובים. השחקנים קיבלו דיווח מפורט על משחקי הנבחרת במסגרת טורניר דרג ב' וטורניר קדם־הגביע העולמי. רלף מסר, כי הוחלט שהנבחרת תשתתף רק בטורניר חג המולד בפאריס והמשחק מול נבחרת צרפת בליאון בוטל. שני שחקני הפועל ת"א, עמוס פרישמן והארווי לאסוף, יצאו לטורניר בפאריס וממשם הם ימשיכו להולנד שם תשהה הפועל ת"א בטורניר חג המולד.

לגבי ג'יימס טרי הודיע רלף קליין כי הוא יוזמן לסגל רק אם לאבאן מרסר לא יוכל מסיבה כלשהיא ליטול חלק במשחקי הנבחרת בטורניר דרג ב'. רלף נפגש עם טרי והסביר לו את מעמדו.

אתמול נערכה פגישה בין נציגי השחקנים, דורון ג'מצ'י וחיים זלוטיקמן לבין מישקה לפרדון ויורם אוברקוביץ'. בפגישה מסרו השחקנים את דרישותיהם ואוברקוביץ' הבטיח להביא את הדרישות לדיון בפני מוסדות איגוד הכדורסל. המגמה היא לסיים את הדיונים עוד לפני יציאת הנבחרת לפאריס.

גם נבחרת העתודה התאמנה בסוף השבוע ואת האימונים ניהלו משה ויינקרץ ואלי קאצטי. שחקני העתודה מתכוננים לטורניר חג המולד שיערך בוארשה בתחילת חודש ינואר.

שוב מוליכות חדשות: הרצליה ואח"י נצרת

מאת ברוך דגון

הגרנדה בראש שני מחוזות ליגה א' נמשכה גם אתמול. הפסדה של הפועל מרמורק למכבי הרצליה 3:1 שב והעלה את הרצליה לראשות במחוז הדרום ואילו בצפון כבשה מכבי אחוזי בני נצרת את הבכורה מידי מכבי עכו, שסיימה בתיקו 0:0 את משחק החוץ שלה עם הפועל טירה.

הקרב על האליפות נמשך במלוא עוזו והוא מקיף ארבע־חמש קבוצות בכל מחוז. גם התחתית נותרה צפופה וסבוכה.

בין התוצאות המעניינות של אתמול יש לציין את נצחונה של מכבי קרית גת בקרב תחתית על הפועל רמלה 0:4. נצחון מרשים רשמה גם הפועל אשקלון בבית שמש 0:3.

צפון

בבית שאן: הפועל בית שאן – מכבי חדרה 0:3. יתרון מוחלט של המקומיים הניב שערים ע"י רבינו בדקות 30 ו־70 ובן סימון בדקה ה־54. טייב המקומי הורחק. שפט ונגמאג, 400 צופים.

בעכו: הפועל עכו – הפועל טייבה 0:1. צבאלי הכניע כבר בדקה ה־8 את שוער האורחים מהנקודה הלבנה. שפט ברקו, 500 צופים.

בנצרת: הפועל בני נצרת – מכבי עוספיה 2:3. ברמי הבקיע שלושער למקומיים בדקות 20, 30 ו־51 ונענה ע"י צמד של אלון בדקות 72 ו־78. שפט חלף, 1000 צופים.

בטירת הכרמל: מכבי אחוזי בני נצרת – הפועל דלית אל כרמל 1:4. צמד של מוחסן בדקות 8 ו־78 וצמד נוסף של גבאי בדקות 22 ו־89 העלו את המכבים לפסגה. למארחים הבקיע עבוד בדקה ה־67. שפט הרשטיין ללא קהל.

בקרית שמונה: הפועל קרית שמונה – הפועל קרית אתא 0:2. סבאח העניק את הנצחון למקומיים בצמד בדקות 60 ו־90. שפט סהיל, 300 צופים.

בעפולה: מכבי עפולה – בית"ר נהריה 2:4. צמד של סילקר בדקות 9 ו־89 בצירוף הבקעות של תשובה (30) ואלבז (50, 11 מ') השאירו הנקודות בבית. מקיף בדקה ה־2 ולימור בדקה ה־80 מהנקודה הלבנה הבקיעו לאורחים. שפט דוד יוסף, 300 צופים.

בטירה: הפועל טירה – מכבי עכו 0:0. המוליכה מעכו איבדה נקודה וגם את הראשות. שפט שלו, 1500 צופים.

בחיפה: בית"ר חיפה – הפועל טירת הכרמל 1:1. ליברטי העניק יתרון לחיפה בדקה ה־30, אך היתה השווה מהנקודה הלבנה בדקה ה־80. שפט בן גחי, 300 צופים.

דרום

ברחובות: מכבי הרצליה – הפועל מרמורק 3:1. נצחון מכבי למוליכה החדשה מהבקעות של פנגל החתיק בדקה ה־10, נמני בדקה ה־78 וסבכי בדקה ה־83. למארחים הבקיע שעבי בדקה ה־66. שפט רוש, 500 צופים.

בדימונה: הפועל דימונה – הפועל אור יהודה 1:1. אלמועלם העניק יתרון למארחים בדקה ה־21 ופרקש השווה בדקה ה־67. שפט גלעדי, 300 צופים.

ברמת־גן: הכח ר"ג – הפועל קרית מלאכי 1:1. מוסרי קבע יתרון למקומיים בדקה ה־32 וחברו גוילי השווה בשער עצמי בדקה ה־37. שפט אבו־מלוח, 100 צופים.

בראשל"צ: הפועל ראשל"צ – הפועל קרית אונו 3:1. איתן שלום הבקיע שער ראשון בדקה ה־17 מהנקודה הלבנה וחברו רוזנשטיין הוסיף צמד בדקות 62 ו־90. קרית אונו הבקיע כבר בדקה ה־1 ע"י ויינשטיין. שפט האבה, 400 צופים.

בחולון: לזרוס חולון – הפועל שכון המזרח 1:1. האורחים הוליכו ביתרון הזהל בדקה ה־18 מהבקעה של קריטי ולבציאנו השווה בשריקת הסיום. שפט מרדכי לוי, 400 צופים.

באשדוד: הפועל אשדוד – הפועל באר יעקב 2:0. צמד תנה שבע ריקות השאיר הנקודות בבית. השערים הובקעו ע"י פיטוסי בדקה ה־58 ויגאל כהן בדקה ה־65. שפט ברוסמן, 2000 צופים.

בקרית גת: מכבי קרית גת – הפועל רמלה 4:0. סוף סוף נצחון למקומיים מהבקעות של קלדרון בדקות 20 ו־70, לוגאסי בדקה ה־10 ושער עצמי בדקה ה־26. שפט פרץ, 500 צופים.

בבית שמש: הפועל אשקלון – הפועל בית שמש 3:0. משה דייען התכבד בשלושער בדקות 24, 35 ו־84. שפט ציבלי, 300 צופים.

טבלאות ליגות א'

צפון

		מש׳	שערים	נק׳
1.	אח"י נצרת	10	11:21	14
2.	מכבי עכו	10	8:8	14
3.	בית"ר חיפה	10	5:11	13
4.	מכבי עפולה	10	12:17	13
5.	קרית־הכרמל	10	9:14	13
6.	הפועל עכו	10	6:9	13
7.	בית־שאן	10	5:9	12
8.	בני־נצרת	10	11:14	12
9.	הפועל טייבה	10	7:12	11
10.	הפועל טירה	10	11:10	9
11.	קרית־שמונה	10	10:9	9
12.	ד. אל־כרמל	10	13:10	9
13.	מכבי חדרה	10	15:8	6
14.	ב. נהריה	10	16:7	6
15.	מ. עוספיה	10	19:9	6
16.	קרית־אתא	10	14:3	3

דרום

		מש׳	שערים	נק׳
1.	מכבי הרצליה	10	7:16	16
2.	הפ' ראשל"צ	10	7:25	15
3.	הפ' מרמורק	10	10:16	14
4.	לזרוס חולון	10	9:15	14
5.	הפ' אשדוד	10	8:11	[illegible]
6.	הפ' אשקלון	10	12:15	12
7.	הכח ר"ג	10	12:14	11
8.	באר־יעקב	10	5:7	11
9.	הפ' דימונה	10	13:9	9
10.	שכון המזרח	10	18:10	9
11.	קרית־מלאכי	10	10:10	8
12.	קרית־אונו	10	9:5	8
13.	אור־יהודה	10	15:12	7
14.	בית־שמש	10	22:10	5
15.	מ. ק. גת	10	13:6	4
16.	הפ' רמלה	10	14:6	4

טניסאיות ישראל נוצחו ע"י ברזיל

נבחרת הנשים של ישראל בטניס נוצחה בסלבדור בתחרויות גביע הפדרציה ע"י נבחרת ברזיל 3:0.

הצעירה יעל סגל פתחה אמנם בצורה נאה כשגברה במערכה הראשונה 6:7 על המדורגת מספר אחד מברזיל, אבל בגלל קלקול קיבה נאלצה לפרוש. אילנה ברגר נוצחה במשחקי היחידות ואילו ברגר ותגית אוחיון נוצחו במשחק הזוגות. ישראל הדרגה בסיום במקומות 21 עד 24 באליפות בה השתתפו 32 מדינות.

● הפתעה גדולה נרשמה בסיום טורניר ירחון הטניס שנערך ברמת־השרון כשרביב ויידנפלד גבר על אלוף ישראל שחר פרקיס 4:6, 6:3, 3:6. המשחק נמשך שעתיים וחצי ועמד על רמה גבוהה. המנצח זכה בפרס כספי של 2500 דולר. 400 צופים חזו במשחק.

● ביום הסתיימה אליפות ראשונה לגילאי 12 של נבחרות מחוזיות. האליפות נמשכה שבוע ימים. בין הבנים זכה מחוז הצפון שגבר בגמר על מחוז המרכז 38:40 ובין הבנות זכה מחוז המרכז שגבר על מחוז הדרום 22:56. בתחרות האישית זכה ראשון ניר זאלברין ממחוז הצפון ובין הבנות עדי מאנו ממחוז המרכז.

הכדוריד: כרטיס לאליפות העולם

מאת ברוך דגון

נבחרת הכדוריד הישראלית תשתתף בחודש מרץ הקרוב באליפות העולם לדרגה ב', שתיערך בצרפת.

התאחדות הכדוריד הבין־לאומית העדיפה את ישראל על־פני נבחרת תוניסיה שאף היא הביעה את הסכמתה להופיע באליפות במקום ברזיל, שפרשה מהמשחקים.

ישראל סיימה באליפות העולם לדרגה ג', שנערכה לפני שנה בפורטוגל, במקום השלישי והחמיצה את העליה לדרג ב' בגלל שער. בשבוע שעבר נפתחה בפניה אליפות דרגה ב' לאחר שברזיל פרשה. ההצעה להחליפה ניתנה גם לתוניסיה, קובה וסין, אך רק ישראל ותוניסיה נענו. ההתאחדות הבין־לאומית, שדנה בענין ביום ו' באזל, העדיפה את ישראל. "זו הוכחה נוספת למעמדו האיתן של הכדוריד הישראלי ביבשת", אמר אתמול מני רייצמן, יו"ר איגוד הכדוריד.

ישראל תופיע בבית המוקדם בגרנובל ביחד עם נבחרות צרפת, ספרד ואוסטריה. הנבחרת הישראלית תודרך באליפות ע"י מאמן ישראלי (שלמה הופמן או זאב זילברברג) ואילו המאמן ההונגרי יאנוש ארדויאן ישמש יועץ באליפות זו ולאחריה יטול את הנבחרת לידיו.

"מרכז הפועל" מודיע:
מחסן הציוד המרכזי יהיה סגור לקהל,
לרגל ספירת מלאי,
בין התאריכים 18.12.88 – 30.12.88

בקצה הכידון
ברוך דגון

הסמבו "ראו את הנולד": הכינו "התקווה" לג'רדסי

אלוף ג'רדסי

התמונה במונטריאול היתה מאד לא שגרתית בעיניים ישראליות: ספורטאי ישראלי ניצב על דוכן המנצחים הגבוה ולצדו יריביו מברה"מ ומבולגריה. הדגל הישראלי התנופף בגובה הגבוה וצלילי "התקווה" מילאו את האולם. "לנו, לישראלים, היתה זו חוויה יוצאת דופן. זה הזכיר לנו תמונות מפורסמות מהאולימפיאדה", מספר ג'יסן ורדומיצקי, יו"ר ועדת ההיאבקות, על זכייתו של ארז ג'רדסי באליפות העולם לנוער עד גיל 20 בסמבו.

מאחורי הדגל ו"התקווה" מסתתר סיפור מעניין. הקנדים, מארגני האליפות, ביקשו מכל משלחת להביא עמה את הדגל וקלטת של ההימנון הלאומי "למקרה ש...". בענף זה, הנשלט ע"י מתאבקי ברה"מ, היתה זו יותר מהצעה לחשוב, שהמארגנים יצטרכו לעשות שימוש עם הסמלים הלאומיים מישראל. ורדומיצקי, אולי כמי שראה את הנולד, נטל את שני הפריטים, שהיו, אחר־כך, יקרי המציאות.

ורדומיצקי אומר, כי הישגו של ג'רדסי הותיר את כל המשתתפים באליפות פעורי פה. הישראלי "הצעיר" השכיב בנוקאאוט ארבעה מבין חמשת יריביו ובגמר הטיל למזרן מהפרש ברור את יריבו הבולגרי. "אפילו שופט הזירה הרוסי נאלץ להצביע על נצחון ישראלי ברור". הרוסים, אגב, חרקו שיניים מאחר שלא רק ג'רדסי "גנב" תואר עולמי מתחת לאפם. מתאבק קנדי התרהומיק אחריו ו"הקפיץ" את הצופים עד לגג.

סמבו הוא, למעשה, המצאה רוסית – קיצור מהשפה הרוסית של הגנה עצמית. זו הכלאה מעניינת של אלמנטים מובהקים מתחום ההיאבקות עם יסודות מהג'ודו, אך ההיאבקות היא הדומיננטית בקרב זה. הרוסים, כיאה לממציאים, שולטים בסמבו ביד רמה: באליפות העולם לבוגרים הם נטלו את כל עשרת התארים.

הרוסים מנסים "לדחוף" את הסמבו לתכנית האולימפית ונראה, כי הוא יתקבל, לפחות בענף לראווה, כבר בברצלונה. יש, איפוא, משמעות חשובה לנצחון ישראלי באליפות הנוער. ורדומיצקי: "זו הפעם הראשונה, שמתאבק ישראלי מוכתר כאלוף העולם. אני מאמין, כי מקרה ג'רדסי יהווה עתה מודל לחיקוי לעשרות המתאבקים הצעירים שלנו ויעלה את רמת הציפיות בענף".

ג'רדסי לא היה המצליחן היחיד במשלחת הישראלית. חברו צחי נחום, בן 16.5, נטל מדליית ארד במשקל עד 48 ק"ג. הצלחות נוספות נרשמו במישור הארגוני־ספורטיבי: ישראל צורפה להתאחדות האירופית בסמבו והמאמן אלכס רוזנסון קיבל הסמכה כשופט בין־לאומי.

פורום קירקפטריק

מימין לשמאל: ויליאם ברוק, לשעבר שר העבודה האמריקאי, ג'ון הרינגטון, שר האנרגיה, ג'ין קירקפטריק והסנאטור רוברט קסטן. (צילום: נתי הרניק)

ג'ורג' שולץ לשר החוץ השוודי:

מסמך שטוקהולם חסר משמעות; על ערפאת לחתום עליו פומבית

מאת מרים מוקם סופרת "דבר" בניו יורק

ניו יורק (מיוחד ל"דבר"). – מזכיר המדינה האמריקאי ג'ורג' שולץ הודיע לשר החוץ השוודי סטן אנדרסון, שמסמך שטוקהולם הוא חסר משמעות עד אשר יכריז ערפאת על קיומו של המסמך ויחתום עליו. זאת סיפרה ביום שישי עורכת-הדין ריטה האוזר בנציגי העיתונות הישראלית בניו יורק.

לדברי עורכת-הדין האוזר הודיעה משלחת חברי הארגון לשלום למזכיר המדינה ג'ורג' שולץ על צאתה לפגישה בשטוקהולם, ערב המפגש ב־21 בנובמבר.

לדברי עורכת-הדין האוזר מטרת הפגישה לא היתה משא-ומתן אלא קבלת הבהרות לשאלה 'מדוע אין החלטות אלג'יר מספקות את ממשלת ארה"ב'. לאחר דיונים בין חברי המשלחת ונציג אש"ף האלף אל-חסן הגיעו הצדדים לנוסח 'מסמך שטוקהולם'.

ממשלת שוודיה העבירה את נוסח המסמך לידיעתו של שר החוץ שולץ. זה הודיע, כי אין במסמך משמעות עד אשר יכריז עליו ערפאת בפומבי ויחתום עליו. רק אז זימן שר החוץ השוודי אנדרסון את המשלחת ואת משלחת אש"ף בראשותו של ערפאת, למפגש נוסף ב־6 בדצמבר.

לאחר דיונים אינטנסיביים הסכימו כל המשתתפים במפגש על נוסח המסמך. הנוכחים אישרו אותו בעל-פה, אך איש לא חתם עליו. המסמך הועבר לשר החוץ השוודי.

אבן: אל לעבודה להכחיש תמורה פלשתינית

"לקבל את קיום מדינת ישראל כמדינה באיזור טוב יותר מאשר להכיר בזכותנו להיות" – אמר אמש חבר-הכנסת בתגובה על מ[סמך] שטוקהולם.

ח"כ אבן תומך בעמדתם של הנשיא רייגן, שר החוץ ג'ורג' שולץ, ותת-השר לענייני המזרח התיכון, ריצ'רד מרפי, הטוענים, שמסמך שטוקהולם הוא צעד קדימה, אך יש להתקדם יותר מזה. לדעת אבן, ביטולו של מסמך זה הוא חוסר אחריות מוחלט.

אבא אבן פנה למפלגת העבודה לנקוט עמדה ההולמת את רמת המפלגה כמפלגת שלום. לדבריו, אין המפלגה צריכה לקבל את העמדות שמשמיעים הפלשתינים, אך אין היא צריכה להכחיש את העובדה שקיימת התלכדות תמורה במגמה הפלשתינית שלא היתה קיימת בעבר.

שמיר: תרגיל בהונאה

"הצהרתו של ערפאת בדבר הכרה בישראל וקבלת החלטה 242 הוא תרגיל בהונאה, המהווה דוגמה נוספת ליכולתו של ערפאת להתעלות אפילו מעל לטכניקת השקר הגדול של תעמולת גבלס", כך אמר אתמול ראש הממשלה יצחק שמיר בישיבת הפתיחה של הוועידה הרביעית של פורום ג'ין קירקפטריק למנהיגות ולמדיניות ציבור.

דיוני הוועידה הרביעית של פורום קירקפטריק הנפתחים היום יעסקו באפשרויות לשיתוף פעולה אזורי בין ישראל לשכנותיה לקראת שנת 2,000 והערכת תוצאות הבחירות בישראל ובארה"ב והשלכותיהן על יחסי ישראל והאזור לקראת שנת 2,000. בין המשתתפים הבכירים שהגיעו לוועידה מחו"ל: שר האנרגיה של ארה"ב ג'ון הרינגטון, הסנאטור רוברט קסטן, השר לשעבר ויליאם ברוק והמומחים יהודים שם אחרים במישור הכלכלי, הארגוני והפוליטי.

במסיבת העתונאים האחרונה שלו כנשיא

רייגן הצדיק החלטתו של שולץ לאסור כניסת ערפאת לארה"ב

מאת דליה ראשל, סופרת "דבר" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל"דבר"). – במסיבת עתונאים, אחרונה ככל הנראה, של הנשיא רייגן בכהונתו ביום ה' שעבר, עמדה בסימן נוסטלגיה והתרפקות אישית על השנים העבר, תוך התעלמות מעובדות מסוימות והתאמת אחרות לתמונה הוורודה, במיוחד בכל הנוגע למדיניותו הכלכלית ולגרעון התקציבי העצום של ארה"ב.

רייגן אמר כי הוא מצפה בוודאות להמשך שיפור יחסי ארה"ב-בריה"מ והביע דעתו כי גורבצ'וב מנסה, בכנות, להכניס רפורמות בארצו ולהוריד מרמת האיום שלה על מדינות אחרות.

בחדר המזרחי בבית הלבן, על רקע אשוחים וקישוטי חג המולד, צרף רייגן אזהרה להערכתו "החיובית ביותר" לגבי כוונותיו של גורבצ'וב. הוא אמר שיש לשמור על צבא אמריקאי חזק והמדיניות הזרה, לפחות עד שיבצע גורבצ'וב את הצמצום בכוחות הצבא של בריה"מ, עליו הכריז בנאומו באו"ם. שב חזר על האימרה הרוסית החביבה עליו "בטח ותשווה".

בהתייחסו למזרח-התיכון השיב רייגן בקצרה ובהכללה, לשאלה על אפשרות של שיתוף-פעולה אמריקאי-סובייטי בהשגת פתרון במזה"ת, כי יש צורך בכוונות נכונות של הצדדים, באזור עצמו, לשתף את המעצמות בתהליך המו"מ הישיר. "אנו מדברים על כינוס בינ"ל, או משהו כזה", אמר. אולם הפתרון צריך להיות של המדינות במזה"ת עצמן, בסה"כ ישיר. "אם אנחנו יכולים לעזור בהשגת הפתרון, אקבל בברכה כל מי שמוכן לעזור".

בתשובה לשאלה האם לא הגיע הזמן שארה"ב תפתח בשיחות עם ערפאת, "במקום לסגור את הדלת בפניו, כפי שעשה מזכיר המדינה שולץ", בסרבו להעניק לו אשרת כניסה לארה"ב השיב הנשיא, בפירוט רב, יחסית, כי "אנו עוקבים מקרוב" אחר ההתפתחויות באש"ף. כדוגמא הביא את ההכרזה האחרונה בשטוקהולם "שנראתה כהבהרה ברורה", "אולם אני מצטער לומר, ששוב, ערפאת השאיר לעצמו אפשרות להכחיש שאכן התכוון לדבר זה או אחר, שנשמע כליבך ברור. זה תלוי בו. אנחנו מוכנים להפגש עמו ולשוחח עמו, ואני משוכנע שגם הישראלים יהיו מוכנים, כאשר פעם אחת ולתמיד יהיה מוכן להכיר בזכותה של ישראל להתקיים כאומה ויהיה מוכן לשאת ולתת בשם העם הפלשתיני, למען מולדת עבורם. וזה הכל", אמר הנשיא.

באשר להחלטת שולץ, הוסיף, "בשום פנים אין ערפאת כשר עדיין, על-פי החוק, לזכות באשרה לארה"ב. ביום שיהיה, וזה יהיה ברור, אנו יכולים להעניק לו אשרה. אך, כפי שאמרתי, הוא מגיע, על-פי החוק ולמזכיר המדינה הסמכות המלאה, וזוהי החלטתו והוא יכול להסיר את האיסור על אדם מסוים, אם הוא ממלא אחר דרישות מסוימות. וערפאת אינו ממלא אחריהן.

דובצ'ק לעתונאים שביקרוהו בברטיסלאבה:

בקושי אני יכול לרדת העירה ואתם מדברים אתי על פאריס

מאת גדעון קרץ, שליח "דבר" בצ'כוסלובקיה

ברטיסלאבה (מיוחד ל"דבר"). – הנשיא מיטראן לא פגש את אלכסנדר דובצ'ק בעת ביקורו בברטיסלאבה, שם מתגורר ראש ממשלת "האביב של פראג", היום בן 67. מקורבים הסבירו כי ניתנה לו על ידי מארחיו הבחירה לפגוש בדובצ'ק, או במנהיגי האופוזיציה של היום והוא העדיף להיפגש עם הדור הצעיר.

באווירה החגיגית שערכו לכבוד מנהיגי צ'כיה הזכיר מיטראן את התהודה העמוקה שעורר בצרפת "האביב של פראג", המעוגן באותם יסודות כמו המהפכה הצרפתית. משפט זה הודפס אפילו במלואו בעיתון המפלגה "רודה פראבו", אך הכתבים שנלוו למיטראן לא הסתפקו בכך ופשטו על שכונת המגורים על הגבעה הסמוכה לטירת ברטיסלאבה, כאשר התארח בה מיטראן, שכונה שבה מתגורר דובצ'ק. איתור הבית היה קשה משום שרבים, בעיקר צעירים, בקושי ידעו במי מדובר ואחרים העדיפו לא לדבר. גם משמרות המשטרה בשטח לא הקלו על מצב העניינים.

גלויותי לצוות טלוויזיה שהצליח לאתר את הבית ברחוב מיסליקובה 41, בית דו קומתי אפור. תחילה היתה זו אשתו של דובצ'ק שהציצה מן החלון מפוחדת ולאחר שהוסבר לה במה מדובר ביקשה לחזור בעבור שעה. אז ירד דובצ'ק עצמו, שהתלבש באליפה. טלוויזית התחננה לפתוח את הדלת והעדיף לשוחח בחוץ. הוא שלף דף שבו רשם את מספרי כל מכוניות שרותי הבטחון שעקבו אחריו בתקופה האחרונה.

"אינני יכול לצאת העירה ואשתי אינה יכולה ללכת לקניות בלי שיעקבו אחרינו. רדיפות משטרתיות כאלה ידענו בתקופת הפשיזם והן חזרו. זו טרגדיה". כשנשאל אם היה רוצה לבוא לארועי יום הכרזת זכויות האדם בפאריס, ענה: "בקושי אני יכול לרדת העירה – ואתם מדברים אתי על פאריס".

ביהמ"ש בחיפה יפסוק היום אם הליברלים עדיין קיימים

(ע). – בית-המשפט המחוזי בחיפה יפסוק היום אם מוסדות המפלגה הליברלית עודם שרירים וקיימים.

המחלוקת בסוגיה התעוררה בעקבות עתירתו של דב אבידן, מפעילי הליברלים בנתניה, נגד המפלגה הליברלית והשרים יצחק מודעי, אברהם שריר, משה נסים וגדעון פת וחברי כנסת נוספים. לדבריו, נודע לו שיש כוונה למנות את דוד הגואל לנציג המפלגה הליברלית בהנהלה הציונית ובהנהלת הסוכנות.

העותר, שביקש להתמודד על תפקידים אלה, ציין, כי הכוונה למנות את הגואל עומדת בסתירה לחוקת מוסדות הליברלים.

לעומתו טען השר גדעון פת, כי אמנת הליכוד ביטלה את מוסדות המפלגה הליברלית.

גל גינויים לפשע – המסגד ישוקם במהירות

שריפת הקוראן היא סכין בלבנו אמרו באיבטין על הצתת המסגד

הוארך מעצר חמישה מחשודי 'רשת המדרחוב' – אחד שוחרר

מאת יוסי ליבוביץ' ומוחמד חלילה סופרי "דבר"

צוות חקירה מיוחד, בראשות סנ"ר רודי להער, החל לחקור אתמול בפרשת הצתת המסגד באיבטין. משרד הדתות יפעל לשיקומו המהיר של המסגד.

אנשי ציבור ומוסדות ובהם ההסתדרות, ראש עיריית חיפה, אריה גוראל, הרבנים הראשיים של חיפה, השר משה ארנס ואחרים גינו בכל פה את הפשע. גם הוועד הארצי של ראשי הרשויות הערביות, חברי כנסת מבני המיעוטים ועיריית נצרת הוקיעו את המעשה. הקאדים המוסלמים בישראל קראו למשטרה לא לנוח עד שיתגלו הפושעים ויועמדו לדין.

המסגד החדש של איבטין, הכפר ממנו יצאה 'חוליית המדרחוב' – הוצת אור ליום א'.

סמוך לשעה שלוש לפנות בוקר חשו תושבים הגרים בסמוך למסגד בעשן האופף את דירותיהם. לתדהמתם גילו שהמסגד בוער. הם צעקו לעזרה, העירו שכנים, והחלו בפעולות כיבוי. בה בעת הוזעקו שוטרים וכבאים. כעבור קצת יותר משעה, כשהשתלטו הכבאים על האש, הוברר, כי עשרות ספרי קוראן נשרפו, וכי נגרם נזק למבנה, הנאמד בריבבות שקלים.

לאחר שבמסגד נמצאו שטיחים ספוגים בחומר דליק, קבעו חוקר דליקות בשירותי הכיבוי כי המסגד הוצת.

זמן קצר מאוד לאחר ההצתה טילפן אלמוני אל משטרת זבולון והודיע, כי הוא וחבריו הציתו את המסגד בתגובה על חשיפת רשת החבלה הבדווית שפעלה מהכפר.

כפריים הבחינו במכונית פרטית הנמלטת מהמקום במהירות לאחר ההצתה.

בתום פעולות הכיבוי התאספו עשרות מצעירי הכפר סביב המסגד שהוצת. מואזין השמיע תפילות אבל. שוטרים החשו למקום למנוע התלהטות יצרים.

למרות המעשה הביעו צעירי הכפר דעתם, כי יש לשמור על איפוק מרבי. עם זה אמר עבדאללה עמרייה נציג הכפר במועצה האזורית זבולון: "שריפת הקוראן דומה כתקיעת סכין בלבנו".

סמוך לשעה תשע בבוקר נקבצו מאות כפריים ותושבי הישובים הבדווים הסמוכים בלב הכפר וליד המסגד. הרמות סעדי ומפקד מרחב חיפה תנ"ץ יוסי לוי וכן מפקד משטרת זבולון סנ"ץ לוי שרגא הורו לתגבר את כוח המשטרה בכפר. במקום הוצבו עשרות שוטרים.

המשטרה הקימה באיזור חפ"ק ומפקד המרחב הורה להקים צוות חקירה מיוחד, בפיקודו של סנ"ר רודי להער, לפענח את ההצתה. בה בעת סר אל הכפר מפקד המחוז הצפוני של המשטרה, ניצב שלמה חרזן, ונכבדי העדה הבדווית ביקשוהו שיתיר להם להציב מחסומים בכניסה לכפר, כדי שיוכלו לשמור על בתיהם ביתר יעילות. הבקשה נדחתה, אך הותר לתושבי איבטין להפעיל משמרות משלהם בכפר.

עוד הורה ניצב חרזן להגביר את נוכחותה וסיוריה של משטרת מרחב חיפה באיזור ובכפר, זאת, מחשש לפעולות נקם. תת ניצב לוי אמר, כי המשטרה גיבשה כיוון חקירה, וכי יפעל במלוא המרץ כדי להביא את העבריינים לדין. ניצב חרזן קרא לבדווים וליהודים, לשמור על איפוק ולהימנע מאלימות.

המשנה ליועץ ראש הממשלה לענייני ערבים, מרדכי משיח, הבטיח לנכבדי הבדווים שיעשה הכל כדי שהממשלה תעזור בשיקום המסגד בהקדם האפשרי.

הוארך מעצר חברי הרשת

בית-משפט השלום בחיפה שיחרר שלשום בערבות עשרות אלפים ש"ח את אחד החשודים בהשתייכות ל'רשת המדרחוב'. מעצרם של חמישה החשודים, ובהם מנהיג הרשת, סמיר סרסאווי, הוארך ב־13–15 יום.

כשהגיעו החשודים לביהמ"ש, מלווים בשוטרים רבים, הניף מנהיג הרשת סרסאווי, ידיו אל-על וסימן "וי" באצבעותיו.

בבית-המשפט שיחרר השופט עמירב רנר בערבות את בלל רזיב כתג'נה בן 20, מאום אל פחם לאחר שנסתיימה החקירה בעניינו. מעצרו של סמיר סרסאווי הוארך ב־13 יום לאחר שנציג המשטרה אמר, כי פעל בשליחות הפת"ח, גייס אחרים והיה מעורב בכל מעשי הרשת.

בתוך דיוני המעצר ביום ו' הוברר, כי החייל מגד כוחמד חילף חשוד בביצוע פיגועים. זאת, בניגוד להודעת דובר צה"ל כאילו החיילים רק מכרו נשק לאנשי הרשת. נציג המשטרה טען, כי החייל היה מעורב בהצתת האוטובוס בתחנת 'אגד' בקריית-טבעון ובקשירת קשר לחטוף חיילים בטרמפיאדות.

ג'מאל אל-עדי פנדי, בן 23, ועלי חסן כושקר, בן 25, מאיבטין, הוחשדו בהשתייכות לפת"ח והחזקת נשק שלא כדין.

בשטחים: 2 הרוגים ו־35 פצועים על־אף השקט היחסי בסוף־השבוע

מאת דני צדקוני ויורם לוי, סופרי "דבר"

שני הרוגים ביניהם פעוט וה־35 פצועים היו בסוף השבוע בשטחים על אף למרות השקט היחסי ששרר באיזורים השונים והתנגשויות המקומות עם צה"ל. מקורות ערביים שמסרו על כך הוסיפו, כי בכפר סילוואן במזרח ירושלים מת שלשום בעיני עבד אבו-זבייה, פעוט בן שבעה חודשים, שנפגע בגאז מדמיע בעת פיזור הפגנה במקום. מקורות צבאיים הכחישו, כי מספר הנפגעים מירי היה קטן יותר וכי בהתפרעויות שרר שקט והשביתות המסחר היתה חלקית.

כוחות הבטחון נערכים גם היום לקדם ניסיונות לחוש את האלימות בגלל צמן יום השנה להקמת החזית העממית, בכרוז האחרון שהופץ מטעם מפקדת ההתקוממות נקראת האוכלוסיה להגביר את המאבק ביום זה.

מקורות בסורת ירושלים מסרו, כי עבדאללה מוצלח, בן 65, מבית סחור מת מפצעיו לאחר שלפני כשבועיים הוכה באלה ואולם גורמי בטחון אמרו, כי מבירור שנעשה עלה כי האיש מת מהתקף לב.

אתמול היו שני פצועים נוספים במחנה הפליטים טולכרם, שמונה פצועים בשכם, אחד בעין בית-אלמא, שניים בטלוזה, פצוע אחד במחנה הפליטים בלאטה, אחד בכפר עקבא ואחר בבית-לחם. ביום שישי נפגעו, לטענת מקורות ערביים, 11 תושבים מקומיים. מקורות בטחוניים אמרו, כי מספר הפצועים מירי נמוך בהרבה.

עוד דווח על פעילות יזומה למניעת הפרות סדר בכפרים רבים ביו"ש ובהם ראמאללה, סילואד, דיר ג'סאנה, דית-דימא, טורמוס-עיא, מחנה הפליטים קלנדיה, שכם, חברון, בית-עומר, דיר-צלאח ותקוע. בבית לחם, ראמאללה ושכם היו כמה נסיונות להפגין, אולם צה"ל הצליח לפזרם מייד.

הצתות ברחוב האצ"ל

(יורם לוי). – אלמונים הציתו ביום ו' לפנות בוקר ארבע מכוניות פרטיות ברחוב האצ"ל 14 בגבעה הצרפתית בירושלים. כוחות משטרה וכיבוי-אש שהוזעקו למקום מצאו שם דגל פלשתין וסיסמאות של 'החזית העממית לשחרור פלשתין'. (צילום: יצחק הררי)

בג"ץ בפסק עקרוני: אין להפריד חלשים מחזקים בחטיבות הביניים

מאת יעל פרשבייק, סופרת "דבר" לענייני חינוך

בפסיקה ראשונה מסוגה שנתנה בשבוע שעבר, אישר בג"ץ את מדיניות תומכי האינטגרציה במשרד החינוך, שלפיה אין להפריד בין תלמידים 'חזקים' ל'חלשים' בחטיבות הביניים.

הפסיקה באה על רקע מאבק שניהלו בחודשים האחרונים שתי קבוצות הורים ממעלה ארומים. בתחילת שנת הלימודים חילקה מנהלת בית-הספר ביישוב רחל הכברג את תלמידי כיתות ז' לארבע קבוצות – שתיים 'חזקות' ושתיים 'חלשות'.

הורי התלמידים ה'חלשים' התלוננו על כך וטענו, כי החלוקה מנוגדת לאינטגרציה, מפלה בין הילדים וגורמת להנצחת הפער הלימודי בין הקבוצות מכיוון שרמת הלימודים בכיתות ה'חלשות' נמוכה.

עוד התלוננו הורי ה'חלשים' על יחס שלילי מצד המורות שלדבריהם כינו את הילדים 'מפגרים' ואת כיתותיהם 'כיתות טיפוליות' וביקשו חלוקה מחדש של הכיתות ומשלא נענו השביתו את בית-הספר.

בשלב זה התערב מנהל המחוז מטעם משרד החינוך ד"ר בנצי בר-לביא והורה למנהלת להיענות לתביעת ההורים ה'חלשים' ולחלק מחדש את הכיתות. הוראה של מנהל המחוז קוממה את קבוצת הורי התלמידים ה'חזקים' וביניהם יועץ ראש עיריית ירושלים לענייני ערבים אמיר חשין ואלה פנו לבג"צ על מנת שיורה לא לשנות את החלוקה המקורית של מנהלת בית-הספר.

ההורים ה'חזקים' טענו, כי מנהל המחוז בר-לביא הורה אחרת מפני שנכנע ללחץ ההורים. בג"ץ נקט צעד לא שגרתי והעלה את בר-לביא על דוכן העדים ולאחר שמיעת עדותו דחה את דרישת ההורים לשמר את ההפרדה בין 'חזקים' ל'חלשים'.

תוכנית הבראת 'כור' לא מעשית טען ה'בנקרס טראסט' בביהמ"ש

בני גאון דיווח על תוכנית ההבראה לראשי ארבע הסיעות בהסתדרות

מאת אבי שוברט וחיים ביאור, סופרי "דבר"

הנהלת ה'בנקרס טראסט' אינה מאמינה ביכולתו של קונצרן 'כור' להיחלץ מן הקשיים בהם הוא נתון ולפרוע את חובותיו לבנקים, גם אם תיושם תוכנית ההבראה שגובשה על-ידי הנהלת הקונצרן. כך עולה מהודעה שנמסרה ביום ו' על-ידי באי-כוחו של הבנק בישראל לבית-המשפט המחוזי בתל-אביב. עוד נאמר, כי תוכנית ההבראה היא עיונית בלבד ואינה ניתנת ליישום.

בהודעה לבית-המשפט, הביעה הנהלת הבנק האמריקאי את הסתייגותה מתכנית ההבראה ומהפרטים שהופיעו בתצהירו של סמנכ"ל 'כור' לכספים ובקרה, ד"ר שמעון רביד, שהצהיר כי ה'בנקרס טראסט' חרג מן המוסכם בין הצדדים והגיש שטר לפרעון מוקדם מן המפורט בתנאי המלוה. בהודעת הבנק האמריקאי נאמר, כי הנתונים בתצהירו של ד"ר רביד אינם מדוייקים.

ה'בנקרס טראסט' מציין בהודעה, כי על המנהל שימונה מטעם המפרק על קונצרן 'כור' יהיה לבדוק ולחקור את העברות הכספים שנעשו בין הקונצרן ובין חברת העובדים וגופים הקשורים אליה, את תנאי העברות הכספים ואת התנאים להשבתם של כספים אלה.

עוד נאמר בהודעת הבנק האמריקאי, כי כמחצית מחובות 'כור' חב הקונצרן לחברות הקשורות אליו ולחברת העובדים, כגון חברות-בנות וחברות-אחיות. להערכת הנהלת הבנק האמריקאי חובות אלה הם השקעה הונית ב'כור', זאת בהסתמך על הבטחונות והשיעבודים שניתנו להם עבור השקעותיהם. לכן, מציינת ההודעה, יבוטלו ההעדפות בבטחונות ובשיעבודים שניתנו לחברות אלה, במיוחד לבנק הפועלים, שהיא חברה-אחות לקונצרן 'כור' והיא הנושה הגדול ביותר.

ב־20 בדצמבר יקיים בית-המשפט המחוזי בתל-אביב את הדיון הראשון בבקשת הפירוק אותה הגיש הבנק האמריקאי נגד הקונצרן.

גאון דיווח לראשי הסיעות

מנכ"ל 'כור' בני גאון, דיווח ביום ו' שעבר לראשי ארבע הסיעות בהסתדרות על תוכנית ההבראה של הקונצרן.

הדיווח שנמשך כשעתיים, התקיים בלשכתו של מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר ולווה בשקפים ומרגמים רלוונטיים. בפגישה השתתפו גם מזכיר חברת העובדים דני רוזולית, יו"ר האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלד ויו"ר המחלקה לעבודת השכירה, עליזה תמיר. את ארבע הסיעות יצגו גיורא עיני מהליכוד, ח"כ יעקב שבאי, חבר הכנסת וחיים (ר"צ) ... [illegible]

בתום שכיעת הדיווח סוכם בין המשתתפים פגישה נוספת בעוד כשבועיים, שבה יביעו ראשי הסיעות את הערותיהם לתוכנית ההבראה.

ראש סיעת הליכוד אמר בתום הפגישה כי טרם קיבל לידיו את הדוחו"ת החשבונאיים של חברות "כור" ואת תוכניות העבודה של הקונצרן לשנים 86־88, כדי להציגם בפני אנשי מקצוע בלתי תלויים.

חידוש העבודה ב"אליאנס"

חידוש העבודה במפעל "אליאנס" בחדרה והחזרת כושר הייצור של הצמיגים למתכונת סדירה המאפשרת קיום כלכלי למפעל – צויינה בסוף השבוע שחלף במסיבה שנערכה בבית "מבטחים" בזכרון יעקב.

במסיבה השתתפו מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר, מזכיר חברת העובדים דני רוזולית, מנכ"ל "כור" בני גאון ובן נציגי המפעל ומועצת פועלי חדרה.

מזכיר מועצת פועלי חדרה, שלמה צור, ציין כי "הוועד להצלת אליאנס", שכלל את מזכירי מועצות הפועלים באיזור וראשי רשויות מקומיות גילה נחישות להמשך קיומו של המפעל.

גוברים השיבושים בבתי"ח ממשלתיים

מאת חנקה הרניש, סופרת "דבר"

בבתי-החולים הממשלתיים גוברים השבוע השיבושים לאחר הפגישה העקרה של רופאי המדינה עם אנשי האוצר והבריאות בשבוע שעבר.

היום יעבדו הרופאים במתכונת שבת בלבד בבתי-החולים בצפון הארץ: נהריה, פוריה, הלל יפה, רמב"ם, רוטשילד ובית-החולים הגריאטרי בנתניה. מחר באותה המתכונת בברזילי, 'אסף הרופא' ושמואל הרופא. הרופאים לא יקבלו חולים במרפאות החוץ וכל הניתוחים האלקטיביים מתבטלים.

מארגון רופאי המדינה נמסר על כוונות להחריף את המאבק, אם האוצר לא ייכנס למשא-ומתן עם הארגון על השוואת התנאים במערכת הממשלתית לזו של קופת-חולים הכללית.

בד בבד עם עיצומי הרופאים, משביתים היום ומחר עובדי המעבדות בשירות המדינה את העבודה בבתי-החולים: אסף הרופא, ברזילי, שמואל הרופא, תל השומר וולפסון. עובדי המעבדות יעשו היום ומחר בדיקות רק במקרי חירום. הם תובעים תיקוני שכר.

שרת הבריאות שושנה ארבלי-אלמוזלינו פנתה ביום ו' למזכיר הממשלה, בדרישה לכנס את ועדת השרים לענייני בריאות שבראשה עומד ראש הממשלה יצחק שמיר, לנוכח גל העיצומים במגזרים השונים במערכת הבריאות.

פרשני סוריה הזהירו: סכנת הסלמה לעימות

מאת דן אבידן סופר "דבר" לענייני ערבים

פרשנים סורים מוסמכים רמזו שלשום, כי פעולות מסוג זו שנקט צה"ל נגד מפקדת ארגון אחמד ג'יבריל מדרום לביירות, עלולות להביא, שלא במתכוון, לעימות ישראלי-סורי.

הפרשנים כינו את הפעולה 'בלתי מוצלחת' ואמרו שהיא לא היתה קלה לביצוע כפי שצה"ל צפה בגלל ההתנגדות המאסיבית שגילו המחבלים.

תת-שר החוץ המצרי בטרוס גאלי גינה את הפעולה ואמר שהיא פוגעת במאמצים לקידום תהליך השלום.

דובר מטעם ארגון ג'יבריל אמר שבפעולה נהרגו ארבעה מחבלים. כתבים לבנונים נקבו במספר הרוגים גדול יותר הנע בין 20 ל־30. דובר ג'יבריל אישר, שהמפקדה שהותקפה באיזור הכפר נאעמה מדרום לביירות נהרסה. אך טען שנשק חדיש שהיה במקום לא נפגע.

כתבים סיפרו, שכוחות המחבלים באיזורי השוף וה'דוב', שמדרום לביירות, עדיין נמצאים בכוננות עליונה מחשש שצה"ל יבצע תקיפות נוספות.

ממשלת לבנון התלוננה נגד ישראל באו"ם ותבעה את כינוס מועצת הבטחון, כדי לגנות את ישראל. מניו-יורק נמסר, כי התייעצויות לכנס את המועצה אמורות להיפתח מחר.

פרס נובל לשלום ניתן לכוחות או"ם

אוסלו (ע"ר ע"צ). – מזכיר האו"ם פרז דה קואיאר קיבל אתמול את פרס נובל לשלום שהוענק לכוחות האו"ם הפועלים למען השלום ברחבי תבל.

בנאום שהשמיע בבירת נורווגיה בנוכחות המלך אולאף החמישי, חברי הממשלה הנורווגית, שגרירים ומשלחות של אנשי או"ם בכירים, העלה מזכיר האו"ם על נס את התפקיד שממלאים כחצי מיליון צעירים וצעירות בני 58 מדינות, ש־733 מביניהם מצאו את מותם "בשירות השלום" מאז 1956.

הפרס, השווה כ־350,000 דולר, מוענק לכל כוחות האו"ם בעולם. שבע יחידות של כוחות האו"ם פועלות עתה, בעיקר במזה"ת, כדי "להפחית את המתיחות ולהכשיר את הקרקע להסדרי שלום", אמר יו"ר ועדת הפרס אגיל ארויק.

ישראל תגיב על נאום ערפאת – בתוך שעה

מאת יקיר צור, סופר המדיני של "דבר"

התגובה על נאומו של ערפאת בעצרת האו"ם בז'נבה תימסר מישראל, בתוך שעה מתום נאומו של ערפאת. כך סוכם בסוף השבוע בדיונים פנימיים שנערכו במשרד החוץ, בהשתתפות מנכ"ל המשרד אברהם טמיר, המשנה למנכ"ל ישעיהו ענוג, ראש מחלקת ההסברה משה רביב ודובר המשרד ד"ר אלון ליאל.

אחת המסקנות שהוסקו מנסיון אלג'יר ושטוקהולם היא, שיש חשיבות למהירות התגובה הישראלית. לפיכך הוחלט להציב צוות פרשנים מיוחד, בז'נבה ובירושלים, שינתחו את נאומו של ערפאת מייד עם סיומו, כאשר הכוונה היא לכנס, כשעה לאחר הנאום, מסיבת כתבים ובה יימסר שר החוץ שמעון פרס את תגובתה של ישראל.

מיטראן: שינוי מדיניות: אש"ף נציג הפלשתינים

מאת גדעון קרץ, שליח "דבר" בצ'כוסלובקיה

ברטיסלאבה (מיוחד ל"דבר"). – צרפת מכירה מעתה באש"ף כנציג הפלשתינים והדבר מהווה "שינוי" במדיניותה, כך הצהיר נשיא צרפת פרנסואה מיטראן ביום ששי בדברים שנשא באוניברסיטת ברטיסלאבה. בתשובה לשאלת סטודנט מצרי אמר מיטראן כי גם אם "צרפת אינה יכולה להכיר במדינה הפלשתינית החדשה, בגלל היעדר שטח מוגדר וגבולות – היא הכירה, לפחות, באש"ף". "זוהי הכרה בייצוגיות התנועה הפלשתינית שהתלכדה סביב אש"ף", אמר מיטראן ונתן להבין כי צרפת תעניק מעמד של נציגות למשרד אש"ף בפאריס כשקרא ל"כל המדינות להעניק נציגות לאש"ף כמו אצלנו".

מיטראן אמר כי החלטות אלג'יר הן "עובדה חדשה בעלת חשיבות רבה מאד, משום שזו הפעם הראשונה שאש"ף קיבל את החלטות האו"ם והכיר כך בקיומה של מדינת ישראל ובכך שיש להבטיח את צרכי הבטחון שלה". מיטראן חזר על ההצעה הצרפתית-סובייטית לכינוס ועדה מכינה לוועידת שלום בינלאומית, בהשתתפות החברות הקבועות במועצת הבטחון והצדדים המעוניינים. רק ועידה זו, אמר, תוכל לקבוע את הגבולות הטריטוריאליים של המדינה העתידית.

'כותרת ראשית' ייסגר

השבועון 'כותרת ראשית' ייסגר. גליונו האחרון יופיע ביום רביעי הקרוב (14.12).

הבעלים של השבועון החליטו בערב שבת על הסגירה, לאחר שנבחנו הצעות של יזמים שונים לרכישת העתון, ומצאו אותן לא מספקות.

'כותרת ראשית' הופיע במשך שש שנים ויצר לעצמו מעמד של שבועון-איכות, בעל סגנון מיוחד, גילויים בלעדיים רבים, ועריכה קפדנית. בחמש השנים הראשונות הבעלות היתה מחולקת בין 'כלל', 'ידיעות אחרונות' ו'דבר'. 'דבר' פרש מן השותפות לפני כשנה.

את החלטת הסגירה קיבלו הבעלים בצער, על רקע המיתון החריף בשוק הפרסום ובמשק בכלל, והתחזיות הכלכליות הקשות לגבי העתיד בענף זה.

עוד הודיעו הבעלים, כי מינויים של השבועון ששילמו מראש, ותנציג להם יתרה לאחר הסגירה, יקבלו את יתרת כספם בחזרה.

בענף העתונות התקבלה החלטת הסגירה בצער.

هكذا من الأصل

هكذا عن الأصل

בני גאון בכינוס על הצלתו של מפעל הצמיגים:

ישנם ועדים ב'כור' שעדיין לא למדו את לקח פרשת 'אליאנס'

מאת יצחק מרידור, סופר "דבר"

"פרשת 'אליאנס' היא אירוע שצריך ללמוד ממנו לקח, אך לצערי יש עדיין ועדי עובדים ב'כור' שלא למדו את הלקח" – כך אמר יו"ר הנהלת 'כור' בני גאון בכינוס של צמרת ההסתדרות ונציגי מועצות פועלים, שהתכנסו בסוף השבוע בבית ההבראה של 'מבטחים' בזכרון יעקב ל"הרים כוסית" לציון הצלות המפעל והמאבק ולהסיק מסקנות מפרשת 'אליאנס'.

בכינוס השתתפו מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר, יו"ר הנהלת 'כור' בני גאון, מזכיר חברת העובדים דני רוזוליו, מנכ"ל 'אליאנס' ינון עזרוני, מזכיר מועצת פועלי חדרה שלמה צור, מזכירי מועצות פועלים מהאיזור, 'ועד ההצלה' של המפעל, וחברי מזכירות מועצת פועלי חדרה, שסייעו במאבק להצלתו של מפעל הצמיגים.

"פרשת 'אליאנס' היא אירוע שצריך ללמוד ממנו לקח, אך לצערי יש עדיין ועדי עובדים ב'כור' שלא למדו את הלקח", אמר בני גאון למשתתפים. "בחמשת החודשים שחלפו מאז כניסתי ל'כור'", הוסיף גאון, "אנחנו עדים לשינוי ומהפך כולל בדרכי בחשיבה, במדיניות, בהסתדרות, ובמערכות המשקיות השונות. אין לי ספק שאפשר וצריך לשקם את 'כור'. התהליך הקשה ביותר נמצא מאחורינו. כ־70 אחוז מסגירות מהמפעלים נמצאים מאחורינו. אין כל סיבה בעולם שלא נצליח, ומקרה 'אליאנס' יעיד על כך", אמר גאון.

"בכל פעם שאומרים לי שיש לסגור מפעל מסוים", אמר ישראל קיסר, "אני מקבל זעזוע נפשי, כי אני יודע שמפעל הוא הבית של העובדים, וחובתי להיאבק לבצע את הסגירה. כדוגמא, שאפשר אחרת אני נותן את מפעל 'חסין אש' וכיום גם את 'אליאנס'. אני מאמין שאם העובדים במפעלי חברת העובדים יבינו, שהם עובדים אצל עצמם, נוכל לפתור את הבעיות ביחד", אמר המזכ"ל.

ארמנד ספירה, פועל 'אליאנס' שהוזהה כאיש הליכוד, אך היה מהראשונים שהצטרף ל'ועד ההצלה', שיבח את עמידתו במאבק של שלמה צור, מזכיר מועצת פועלי חדרה, וקרא להרחיק את הפוליטיקה ממקומות העבודה. צור, שזכה לשבחים מפי כל הדוברים, קרא להנהגת ההסתדרות "לפרוץ השבוץ" עם ח"כ יעקב שמאי, שעמד בראש המסיתים נגד אלה שניסו להציל את 'אליאנס' ותמך בוועד העובדים המיליטאנטי, שבמעט 'הצליח' לסגור את המפעל.

רווח ראשון לעובדים המנהלים את מפעל חסין אש בב"ש: 1500 ש"ח

בשלושת החודשים מאז עבר לניהול הפועלים הרוויח המפעל 100,000 ש"ח

מאת אמיר רוזנבליט, סופר "דבר"

לראשונה מאז הועבר מפעל 'חסין אש' בבאר שבע מבעלות קונצרן 'כור' לניהול עצמי של העובדים, חולקו אמש רווחים בסכום של 1,500 ש"ח לעובד.

מפעל 'חסידאש' לייצור רעפים, שהוא הראשון במפעלי 'כור' שניהולו עבר לידי העובדים לאחר משבר ממושך, נושא רווחים נאים בשלושת חדשי הפעלתו במתכונת החדשה, למרות שכח האדם בו קוצץ בכשליש. דו"ח רווח והפסד של המפעל בחודשים ספטמבר־אוקטובר מצביע על רווח נקי (לאחר קיזוז העלויות) של כ־100,000 ש"ח, וגם בחודש נובמבר נמשכה מגמה דומה.

19 העובדים־המנהלים של 'חסידאש' קיבלו אמש את הצ'קים במסיבת חנוכה שנערכה באולמי 'בן הדקלים' בבאר שבע, בנוכחות מנכ"ל חטיבת מוצרי הצריכה ב'כור' ז'אק אבן עזרא ויו"ר ההנהלה הציבורית של המפעל.

מזכיר האיגוד המקצועי של העובדים במועצת פועלי באר שבע, מאיר בביוף, שאף הנחה אמש את האירוע, מסר כי בהסכם הניהול העצמי של המפעל נקבע, ששליש מהרווחים יועברו לקרן ההשקעות, שליש לרווחה מיוחדת לשעת חירום ושליש להלוקה בין העובדים.

ההסתדרות: רק אנו יכולים לייצג הוועד: גם עורך הדין שלנו מייצג

ויכוח עקרוני עשוי למנוע השגת הסכם על צירוף עובדי הרכבת לרשות הנמלים

מאת יוסף מיכלסקי, סופר "דבר"

ויכוח עקרוני בשאלה, אם ועדי העובדים חייבים להיעזר רק בהסתדרות במהלך משא ומתן או מותר להם להיעזר גם בשירותים של עו"ד שכיר – מעכב את הסכם על שילוב עובדי הרכבת ברשות הנמלים והרכבות.

לסופר "דבר" נודע, שבשבוע שעבר זומנה במשרדו של מזכיר הסתדרות עובדי המדינה ישיבה בהשתתפות הנציגים של משרדי האוצר והתחבורה, של רשות הנמלים ושל ועדי העובדים לקראת פתיחת המו"מ. חברי הוועדים הופיעו בלווית עורך דין ששכרו, ואז דרשו נציגי ההסתדרות שיעזוב את המקום, משום שהם הגוף הנציגי היחיד של העובדים. הישיבה התפוצצה, משום שחברי הוועדים לא הסכימו לוותר על שירותיו של עורך הדין.

בסוף השבוע שעבר נפגשו נציגי ההסתדרות בלווית יועץ משפטי עם חברי ועדים ועורך הדין שלהם ללבן הבעיות העתידות להתעורר במו"מ על שילוב הרכבת ברשות הנמלים. היום זומנה ישיבה נוספת, ובכל הנראה שוב תעלה בעיית שיתופו של עורך הדין של הוועד.

נציגי הוועדים אמרו אמש, שאם עורך הדין שלהם לא יוסכם לשבת מחוץ לישיבה, הם לא יוותרו על שירותיו. אם ההסתדרות תמשיך בהתנגדותה "לכך", יתפוצץ המו"מ ולא מן הנמנע שיהיו עיצומים ברכבת.

יצויין, שעובדי הרכבת הם עדיין במעמד של עובדי המדינה, ורק אחרי סיום המו"מ הם יעברו למעמד של עובדי רשות הנמלים. הוועדים מבקשים לוודא את המו"מ בתקווה, שתנאי העבודה ברשות יהיו טובים יותר מאלה הנהוגים בשירות המדינה. אולם הוועדים רוצים להבטיח את עצמם, משום שהמעבר הצפוי יהיה כרוך בצמצום כוח אדם, הנהגת נורמות עבודה חדשות, ניידות עובדים, סיווגם ועוד.

חשדות לשחיתות בצמרת מועצת מצפה רמון: נעצרו שלושה בכירים

הפרשה נחשפה בעקבות פרסום ב'דבר' על פיטורי העובד שהתלונן

מאת אמיר רוזנבליט, סופר "דבר" בנגב

מנהל מחלקת האחזקה במועצה המקומית מצפה רמון, יצחק יעקב, ועוזרו אפרים מרליקי והחשמלאי המועצה, רפי כהן, נעצרו ל־48 שעות ושוחררו בערבות עצמית, בעקבות הגשת תלונה על מעשים פליליים שביצעו השלושה. המשטרה משמה על בתי החשודים ועריכה בהם חיפושים נרחבים. כמו כן נחקרו נשותיהם של החשודים.

את התלונה הגיש שלום מויאל, עובד מצטיין במחלקה. מייד לאחר הגשת התלונה פוטר מויאל על ידי יעקב, מנהלו הישיר. בתלונה, שהתפרסמה ב'דבר' בשבוע שעבר, אמר מויאל בן ה־30, כי מצא כלי עבודה וחומרים, השייכים למחלקת האחזקה במועצה, בביתו של חשמלאי המועצה, רפי כהן. לדבריו, הוא פנה למנהל המחלקה וזה השיב לו: "כדאי שתשתוק אם אתה רוצה להמשיך לעבוד".

מויאל סיפר כי מאותו יום, השתנה היחס אליו מצד מנהלו. מויאל גם הבחין כי עובד בכיר נוסף במחלקה, אפרים מרליקי, נוהג לקחת לביתו חמרים השייכים למועצה. מויאל העלה את חשדותיו בפני ראש המועצה המקומית, שמואל כהן, שיעץ לו לפנות למשטרה ולהגיש תלונה. הוא אף פנה למזכיר מועצת פועלי מצפה רמון, סמי שושן, ובו חזר על ההאשמות נגד שלושת העובדים. "במקום להענישם, נאמר לי שאני מפוטר מהעבודה. אני מוכן להעיד בכל בית משפט", כתב מויאל.

כאמור, מייד לאחר הגשת התלונה במשטרה, הודיע המנהל יצחק יעקב למויאל על הפסקת עבודתו במחלקה ואף סירב לתת בידו מכתב פיטורין, בטענה כי אין הוא עובד קבוע במועצה. אשתו של החשמלאי רפי כהן טענה אתמול, כי מדובר בנקמה אישית וכי מויאל הגיש את התלונה במשטרה בעקבות הפסקת עבודתו.

הפרשה מעוררת בימים האחרונים סערת רוחות במצפה רמון. חבר ועדת הבקורת במועצה, שמואל וולף, הגדיר את הפיטורים כשערוריה. "איך יתכן לפטר עובד, שבעבר זכה למכתבי הערכה, כשכל פשעו היה גילוי אוזנות טובה". גם מזכיר מועצת הפועלים שיגר מכתב לראש המועצה, ובו הוא תובע את החזרתו המיידית של מויאל לעבודה.

ראש המועצה, שמואל כהן, אמר בתגובה כי ככל הידוע לו, אין כל קשר בין התלונה שהגיש מויאל במשטרה לבין הפסקת עבודתו. הוא ציין, כי במועצה קיימת מדיניות, שלפיה מפטרים עובדים זמניים בטרם מלאה שנה לעבודתם, וזאת כדי לא להעניק להם קביעות. הוא הוסיף, כי בעקבות טענותיו של מויאל, הגישה המועצה המקומית תלונה במשטרה בפרשה זו ולדבריו נמצא העניין בטיפולו של היועץ המשפטי של המועצה.

הצעה לבטל קנסות על חניה בתל אביב

מאת נתן רועי, סופר "דבר" בתל־אביב

הצעה לשחרר את תושבי תל־אביב מתשלום דמי חניה באיזורים, שבהם מסומנות המדרכות בצבע כחול לבן ובמגרשי החניה העירוניים – מוגשת היום למועצת עיריית תל־אביב.

חבר מועצת העיר מטעם סיעת מפ"ם, אריה צוקר, מגיש שתי הצעות לסדר היום של המועצה ובהן הצעות לשחרור התושבים מדמי החניה בשני מקומות אלה. בהצעתו מתייחס צוקר גם לקנסות הענק, שמוטלים על תושבי העיר, והוא מציע להקפיא את הקנסות עד לתיקון החוק בכנסת והצמדתו למדד ההתייקרות ולא למדד הקיים.

יצויין, כי כיום כפלי הקנס מועלים כל חצי שנה. בהודעתו מציין צוקר, כי הכנסות העירייה מדו"חות החניה מאפריל עד אוקטובר 88 הגיעו לכ־17 מיליון ש"ח.

משמר החופים חילץ ספינת דייג שנסחפה

מאת יוסי ליבוביץ, סופר "דבר" בגליל המערבי

שלושה דייגים, שסירתם נסחפה ללבים אל מחוץ למים הטריטוריאליים של ישראל, ניצלו על־ידי ספינה של משמר החופים במשטרת מרחב חיפה.

הדייגים מצרי חסן ואליהו אלון, שניהם מחיפה, ועמרם הרוש מקריית חיים יצאו לדייג ליד חוף עכו. בסירה אירע כנראה קצר חשמלי, וכל מערכות החשמל והמנוע כבו. הסירה החלה להיסחף ללבים, והדייגים לא הצליחו להשתלט עליה.

ספינה של חיל הים הבחינה ברקטות ששיגרו הדייגים והזעיקו מייד את אנשי משמר החופים. לאחר חיפושים ממושכים מצאו השוטרים את סירת הדייג מחוץ למים הטריטוריאליים של ישראל. הסירה נקשרה לספינת המשטרה ונגררה עד לחוף בנמל הדייג.

גם בארזים: שלושים תלמידי הריאלי בחיפה עישנו סמים השנה

מאת יעל פישביין, סופרת "דבר" לענייני חינוך

20 עד 30 מתלמידי בית הספר הריאלי בחיפה עישנו סמים במהלך שנת הלימודים הנוכחית, בנסיון חד־פעמי או מספר פעמים, וארבעה או חמישה תלמידים היו מעורבים בפעילות פלילית כגון פריצות לכלי רכב ומכירת רכוש גנוב. נתונים אלה מופיעים בדו"ח השנתי של מנהל בית הספר ישעיהו תדמור למועצת המנהלים של בית הספר.

תדמור מציין במקומות שונים בדו"ח, כי אינו מתכוון להתנער מאחריות על מעשי הנערים: "איך זה שלא ידענו? איך זה שהמחנכים לא שימשו כתובת לתלמידים שכל כך שהם נגררים ולבשת חיפשו סער [illegible] נפשי? נכון, לא כל מלוא האחריות עלינו. עיקרה הוא בתחום הבית, המשפחה, אבל גם לנו חלק באחריות", כתב המנהל.

מנהל ב'מודיעין אזרחי' חשוד בגניבת כספים

מאת אמיר רוזנבליט, סופר "דבר" בנגב

מנהל שמירה ואבטחה בחברת 'מודיעין אזרחי' בבאר שבע, עזרא אורן בן 37 מהישוב הקהילתי להבים, נעצר שלשום לשבעה ימים בחשד שזייף מסמכים וגנב כספים מהחברה.

בא כח המשטרה, רס"ל שלמה שוכל, טען שלשום בבית משפט השלום בבאר שבע, כי מדובר בעבירות חמורות ומסועפות וכי "יש לאתר אנשים אחרים שקשורים לעניין".

בהחלטתו ציין השופט, כי מעיון בחומר החקירה עולה חשד סביר למעורבותו של החשוד בפרשה. עם זאת, קבע השופט, כי לאור העובדה שהחשוד משתף פעולה עם המשטרה, אין להאריך את מעצרו ל־10 ימים, כפי שביקשה המשטרה, ויש להסתפק בהארכת המעצר לשבוע בלבד.

חברת החשמל מאיימת לסגור תחנת כח בחיפה

אם לא יקבעו משרד הפנים ומשרד האנרגיה מדיניות ממשלתית אחידה, שתאפשר להפעיל את תחנת הכוח בחיפה מבלי שמנהלי חברת החשמל יהיו צפויים לעמוד לדין על הפרת הצו האישי למניעת מפגעים, תיאלץ חברת החשמל לסגור את התחנה.

מנכ"ל החברה יצחק חופי דיווח לדירקטוריון, כי בתשובה לפניית החברה נמסר לה, שאין אפשרות לספק לתחנת הכוח מזוט שעונה לדרישותיה, מבחינת הרכבו ואיכותו. הדלק שרוכשת המדינה בחוזים לטווח ארוך מכיל אחוז גבוה של גפרית, אספלטינים וחומרים אחרים הפוגעים באיכות האוויר ואף יוצרים קשיים בתפעול יחידות הייצור.

'ארטיק' שובתת: 60 העובדים רוצים שלא ילינו את שכרם

מאת דני צדקוני, סופר "דבר" בדרום

עובדי מפעל הגלידות 'שטנגלי' (ארטיק) בנס־ציונה ישבתו הבוקר בשביתה בלילית, אם בעל המפעל לא יתמודד עד הבוקר ב־7.30 בתנאי העובדים.

העובדים תובעים מהבעלים י. ערבליך, שקנה את המפעל מכשירות וורכש אותו לפני כשנתיים, כי יתחייב שלא להלין את שכרם של העובדים ויעביר את התשלומים עבורם לקרנות הביטוח. העובדים גם מבקשים, שערבליך יפקיד את כספי הפיצויים לאלה מהעובדים שיבקשו לעזוב.

במפעל מועסקים 60 עובדים, אבל בעונת החורף הוא מייצר רק 'קרמבו' ומעסיק 30 עובדים בלבד. במפעל התקיימה שביתה על רקע דומה לפני כחודשיים. השביתה היום היא על בסיס סכסוך העבודה, שהוכרז או ולא בוטל.

חברת 'טבעל', שהחליטה לסגור את מפעל 'מיגרה' לציוד רפואי בפארק התעשייה בנס־ציונה ולהעבירו לקריית שמונה, לא תסגור אותו עד להשגת הסדר פיצויים עם 140 העובדים בו. המו"מ על כך נמצא בשלב מתקדם.

מזכירת נעמ"ת בצפת רוצה להשתתף בבחירת הרב הראשי

מאת שמעון דיין, סופר "דבר" בצפון

[illegible]

9 הרוגים בתאונות השבוע

מאת אריה ארד, סופר "דבר"

תשעה אנשים נהרגו, מהם חמישה הולכי־רגל, ו־72 נפצעו קשה ב־68 תאונות־הדרכים המחרות בשבוע האחרון.

בכך מגיע מספר ההרוגים מתחילת השנה ל־456, ירידה של שלושה אחוזים בהשוואה לאותה התקופה אשתקד, ומספר הפצועים קשה ל־3,505, עלייה של שני אחוזים.

מספר הנפגעים בשבוע האחרון, הן ההרוגים והן הפצועים קשה, הוא את הממוצע השבועי השנה, אולם על־פי נראה, כי החודש מסתמנת עלייה הן בהשוואה לדצמבר אשתקד והן בהשוואה לנובמבר השנה.

18 פצועים בסוף השבוע

יוסי ליבוביץ, סופר "דבר" בגליל המערבי מוסיף: 18 בני אדם נפצעו, מהם שלושה באורח קשה, בשתי תאונות דרכים שאירעו בסוף השבוע בצפון הארץ.

התאונה הראשונה אירעה בלילה שבין יום ה' ל ו' בין שלושה כלי רכב על כביש עכו־נהריה, סמוך למושב בוסתן הגליל. בתאונה זו נפצעו 17 בני אדם, מהם שניים באורח קשה וקל. כל הפצועים הועברו לביה"ח הממשלתי בנהריה.

ביום ו' לפנות בוקר אירעה תאונה קשה בכביש חיפה קריות סמוך לבתי הזיקוק. אוטובוס פגע במכונית 'דייהטסו '88 בהגה אשה־מבוגרת. מעוצמת המכה עפה המכונית ונמעכה לחלוטין.

הנהגת נלכדה בתוך הרכב, ורק לאחר שהמכונית נוסרה, הוחשה האשה במצב קשה מאוד לביה"ח רמב"ם בחיפה.

מבקר העירייה שפוטר: ראש המועצה התנכל לי בעבודתי

מאת נתן רועי, סופר "דבר"

ראש מועצת רמת השרון התנכל במשך תקופה ארוכה למבקר המועצה שמואל שנקר, שאותו פיטר בשבוע שעבר, ואף התערב בעבודת הביקורת שלו – כך עולה ממסמכים שהגיעו לידי סופר "דבר". ראש המועצה משה רבין נימק את פיטוריו של שנקר בכך "שלא עמד במבחן העליון של מבקר פנימי, שהוא נקיון וארשתלות מוחלטת ערב בחירות".

מתברר, כי כמה ימים לפני פיטוריו העביר שנקר מהדרן ואף קיבל מכתב חריף מרבין. בתגובה על המכתב ענה שנקר: "ביום ה־28 בנובמבר העברתי לתגובתך את נוסח הדו"ח בקשר להיתר בניה שניתן לעיתונאי לוין, וזאת לאחר שרוחני דרישות/ הצעות שהגיעו בשמך לאחר הוולכת המליאה מיום ה־9 באוקטובר, ושמקליטה לראשונה הנושאים שהועלו על ידי המליאה. כמו כן נודע לך, כי יום קודם לכן נפגשתי עם החברים אהרוד וזנד, שהינם סגני ראש המועצה. בפגישותיי אלה מסרתי להם את התרשמותי כי אני מתפקד בהליך דיק משום שאין מתייחסים כלל לדו"חות שאני מגיש, אין משתפים אותי בשום פורום בכיר ומעמדי מבחינה ארגונית ואישית נחות ממעמדם של העובדים הבכירים ואף פחות מזה של חלק ממנהלי האגפים האחרים".

דבריו של שנקר מתייחסים למעמדו של המבקר בעירייה, תוך התבססות על תקדימים שהופיעו במסמכים רשמיים של נציבות שירות המדינה. יצויין, שפיטוריו של שנקר באו לאחר שראש המועצה דן עם שנקר על דו"חות מבקר, שלא הובאו לדיונים.

חזר ממילואים עם עוזי והרג את אהובתו בכדור שנפלט

(עג) – דליה דקיה בת 34 מקריית עקרון נרצחה בליל שבת על רקע רומנטי. החשוד ברצח, גבר נשוי בן 40 ואב לשלושה ילדים, הסגיר את עצמו למשטרה אתמול לפנות בוקר.

חקירה העלתה, כי הגבר ניהל רומן עם דקיה בשנה האחרונה, ובאחרונה היא ביקשה לשים קץ לקשרים ביניהם. מאז החלו שני הצדדים להתלונן במשטרה: האשה על שמאהבה מטריד אותה, והגבר – על איומים מצד אחיה של אהובתו.

בליל שבת הגיע הגבר לבית של דקיה, חמוש בעוזי, משירות במילואים. המשטרה חושדת, כי בעקבות ויכוח שהתפתח נפלט כדור שפגע בראשה של האשה. כשבני משפחתה ניסו להשתלט על הגבר ולהוציא מידיו את הנשק – נפלט צרור ארוך של כ־10 כדורים, שרק בנס לא פגעו באיש בחדר המלא באנשים.

הגבר נמלט מהבית, לשם הוזעק אמבולנס לטיפול נמרץ של מד"א, שהביא את הנפצעת לבית החולים תל השומר, שם נפטרה חרף מאמצי הרופאים להצילה.

זקנה מתה מעשן ששאפה מדליקה בביתה

מאת יוסי ליבוביץ, סופר "דבר" בגליל המערבי

אשה כבת 70 נפטרה ביום ו' לפנות בוקר, כנראה בגלל עשן רב שחדר לריאותיה לאחר שדירתה עלתה באש.

הדירה, שעלתה באש שוכנת בקומה הראשונה בבניין רב קומות.

הבר לביטוח סוציאלי של העובדים בע"מ
מבטחים
ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
מבטחים – מוסד לביטוח סוציאלי של העובדים בע"מ
מועצת פועלי ירושלים
היום, יום ראשון 11.12.88 יתקיים
יום מבטחים בירושלים
בהשתתפות: עו"ד בן עמי עמירם – מנכ"ל מבטחים
הח' ניסן הרפז – מזכיר מועצת פועלי ירושלים
הח' מתת־טוב אהרן – מנהל מחוז מבטחים ירושלים.
בתוכנית: מפגש עם מזכירי האיגוד המקצועי במועצת הפועלים. ביקור במפעלים שעובדיהם מבוטחים במבטחים. מפגש עם ועדי עובדים ראשי מוסדות ופעילי מבטחים באיזור ירושלים.

קבלת מודעות 24 שעות
נדחף
מודעות
משפחתיות דחופות
וכל יתר סוגי ההודעות ל'
הלוח הכללי
דבר
מתקבלות
24 שעות ביממה
ב' דחוף דיזנגוף
רח' דיזנגוף 118
(מול כסית)
טל. 246363 239952

לחבר דוד מרציאנו
מזכיר מועצת פועלי לוד
משתתפים באבלך הכבד במות
אביך ז"ל
תעשית אבן וסיד
ההנהלה והעובדים

לח' מנחם אפלבוים
אתך באבלך על מות
אחותך ז"ל
בנק מסד בע"מ
ההנהלה והעובדים

בצער רב וביגון אנו מודיעים על פטירתה של אשתי, אמנו וסבתנו היקרה
מירה קיטנפלון
בת ר' ישראל טרמבצקי ז"ל
ההלויה תתקיים היום, יום ראשון ג' טבת תשמ"ט 11.12.88 בשעה 2.00 אחה"צ בבית העלמין בקרית שאול.
נפגשים ליד השער.
המשפחה המתאבלת

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של חברנו
צבי לטה
ההלויה תתקיים היום, יום ראשון ג' טבת תשמ"ט 11.12.88 בשעה 15.30 בבית העלמין בגבעת ברנר.
המשפחה
קבוץ גבעת ברנר

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של חברנו הנכבד
רפאל מנדלמן ז"ל
ומשתתפים באבלה הכבד של המשפחה
ועד עובדי חברת החשמל לישראל מרחב הדרום
החברים הפנסיונרים בחברת החשמל

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של בעלי, אבינו וסבנו היקר מכל
יצחק כרמי
מותיקי ההסתדרות
ההלויה תצא מבית ההלויות בסנהדריה היום, יום ראשון ג' בטבת תשמ"ט 11.12.88 בשעה 11.00 בבוקר.
אשתו: צפורה כרמי
בתו: מיכל אשור ומשפחתה
בניו: אבנר, חיים ומשפחותיהם
גיסתו: קלרה נוסבאום ונבריה
יושבים שבעה בבית בנו חיים כרמי רח' פלוגת הכותל 2 הרובע היהודי ירושלים.

להברנו דוד מרציאנו
מזכיר מועצת פועלי לוד
אתך באבלך במות אביך
אהרון ז"ל
ידידי אגף האירגון
המועצות פועלים
הנהלת האגף ועובדיו
חברי מזכירי מועצות פועלים

לחבר אליעזר צור
מנהל ביה"ס מישלב לנוער ת"א
משתתפים בצערך על מות האם
יפה צור ז"ל
תנחומינו לכל בני המשפחה
בית מישלב
ההנהלה, המורים וצוות העובדים

לחברתנו שירלי גל
אתך באבלך במות
אביך ז"ל
בנק הפועלים בע"מ
סניף [illegible]
ההנהלה והעובדים

שטיחים פרסיים
(במיוחד גדולים)
במחירים נוחים
קניה • החלפה
ניקוי • תיקון
למכות שילומי
ת"א, לילינבלום 28
טל 03־245881, 657064

מהלך חדש בהסתדרות

חברת השוק הסיטונאי בירושלים
מברכת את החבר
ישראל מייזוס
ליום הולדתו ה־90
עד 120!!
יישר כח!!!

יוזמה ומחירה

יש הבדל בין פשיטה התחומה ביעדים ובזמן לבין פלישה לצורך הישארות בשטח, ואפשר רק לתמוה על מדינאים ופקידים במערב שהוזדרזו לגנות את פעולת צה"ל שלשום מדרום לביירות, בלי להמתין למידע המפורט המבהיר עד כמה היא שונה מהמדיניות האומללה ביוני 1982.

השאלות שצריכות לטרוד את שלוותם של הישראלים לשמע פעולות כאלה – ושל המחליטים שביניהם בדיונים שלקראתן – משתייכות לתחום אחר, שאין בינו לבין רעלקם הגינוי החיצוני ולא כלום. מעל לכל מרחפות שאלות התכלית והמחיר. הסיכסוך הישראלי־פלשתינאי מתנהל בו בזמן במישורים המדיניים והצבאיים: גם אם תשוכך המתיחות הצבאית בין שני העמים, תימשך מידה מסויימת של יריבות מדינית. כל החלטה על פעולה צבאית חייבת להישקל בישראל במונחי תרומתה למטרה הכוללת, האמורה לשלב פשרה מדינית עם דעיכת הגימור הצבאי של הסיכסוך.

כשלעצמה, אין פסול בקביעת עיתוי הפעולה ליום־השנה הראשון לאינתיפאדה. המאבק באש"ף, על פלגיו ועל שלוחותיו שמשני עברי הירדן והליטני, מתנהל גם על נחישותם. והכרזתם של הפלשתינאים, בשלוח צה"ל, כמו בליל־הגלשנים לפני שנה מעודד את אש"ף לנסות ולפגוע בישראל: חדירה נועזת לעומק מערותיו של אותו אירגון ששלח את הגלשנים מסוגלת לאזן את התמונה. מדינת ישראל וצבאה אינם רשאים להסתפק בהמתנה סבילה לפיגועים. חובתם לנקוט ביוזמה התקפית, בלי אשליות ל"השמדת תשתית" ול"חיסול אחת ולתמיד", אך עם הצלחות מקומיות בסיכול פעולות אויב ובהוצאתו משיווי־משקלו.

בפעולה שבמרכזה דאמור הוכיח צה"ל כושר מעולה לתיכנון ולביצוע. גם אם אסור להקיש ממיבצעים כאלה ליכולתו הכללית של הצבא במלחמה, שורי ההצלחות במיבצעים מיוחדים לפני מלחמת יום־הכיפורים ולבנון לא תורגמו להישגים שווי־ערך במלחמות עצמן, ודאי שטובה הצלחה מכשלון. התיאום התלת־זרועי, רמת הלחימה הקצונה, המימון הנבון שבין סיכון עיקר הכוח לבין הדבקות בחילוצם של ארבעת מנותקי "גולני" (ששיאו בגיחת מסוקי־הקרב של חיל־האוויר, בכושר ובתעוזה שספק אם דומה להם בצבאות אחרים) – כל אלה גבהנו הפעם חכאים לציון גבוה. הכרעות המפקד שנדרשו מהרמטכ"ל ומהדרג המדיני שמעליו, במיוחד בשעות הקשות של חשש מנפילת הארבעה בשבי המחבלים, חילצו, לפי מטבע־לשון שלא נשחקה, נצחון מבעד למלתעות התבוסה. מה שנועד להשבית את שמחת האינתיפאדה היה עלול להגדילה. מאחר שלא כך אירע, לבסוף, ראוי שמי שהכליל מליל הגלשנים תולשה צה"לית יסכים שאור לשלשום היה לצה"ל ליל צל"שנים.

המחיר הכבד של הפעולה הוא מותו של מפקד מצטיין ב"גולני", סא"ל אמיר מיטל. בצה"ל מתכבים מפקדי־הגדודים לא פחות מהטוראים ההולכים אחריהם. המג"ד הנופל על גדר הצפון (סא"ל אריב מ"גבעתי") והמג"ד הנופל בבאבה דאמור הם חוליות באותה שרשרת בטחון.

מחיר זה תמשיך ישראל לשלם כל עוד יביטו ישראלים וערבים זה בזה מבעד לכוונות הירי. במצטבר, זהו גם מחיר ההימנעות מיוזמה מדינית. בעוד ג'יבריל מוכה ליד ביירות, משגשג ערפאת בבירות תבל. אם לא יבקשו המדינאים בישראל ביוזמה אמיצה ומשלהם, לא תועיל תקנתם של החכמים הצבאיים.

מה שנשאר שרידיו של בית בעיר ספיטאק, ארמניה, שנפגעה ברעש האדמה שפקד בסוף השבוע שעבר את ארמניה ואת מזרח טורקיה. לפי ההערכות האחרונות נהרגו ברעש כ־50,000 בני־אדם. (צילום: אי.פי)

שבחי אחדות / שבח וייס

ממשלת היום וממשלת הלילה

מן הראוי להשתתף בנסיון היסטורי נוסף. אין כל ודאות שהליכוד ינהג בממשלה חדשה, שתהיה משותפת לו ולמערך, כפי שנהג בממשלת האחדות היוצאת

ממשלת ליכוד־מערך תהיה מתונה יותר מממשלת ליכוד־ימין־דתיים. ממשלת מערך־ליכוד תתמודד עם האינתיפאדה באופן תבוני יותר ומתון יותר מממשלת ימין. ממשלת ליכוד־מערך תפנה פחות אנרגיה (אם בכלל) להתנחלות בשטחים מממשלת ימין. ממשלת ליכוד־מערך תתהדר פחות מממשלת ליכוד־חרדים, או מממשלת מערך־חרדים.

ממשלת מערך־ליכוד תוכל גם להגיע לאמנה חברתית עם ההסתדרות יותר מכל ממשלה צרה, כי הרי ליכוד אופוזיציוני או מערך אופוזיציוני יהיו פופוליסטים יותר מכל כוח פוליטי אחר בישראל. פופוליזם כזה עשוי להיות אפקטיבי מאוד ולשבש כל נסיון רציני להבריא את המשק.

בליכוד הולכת ומתגבשת סביב שמיר קבוצה מתונה יחסית, ולעניין זה כלל לא משנה העובדה ההיסטורית ששמיר לא התפעם בעבר מהסכמי קמפ־דייוויד. גם בצמרת המערך יש אישים אשר מיתנו את עמדותיהם. עם קבוצה כזאת מסוגל המערך לנסות ולהניע את גלגלי ההסדר. על כל פנים, מן הראוי להשתתף בנסיון היסטורי נוסף. אין כל ודאות שהליכוד ינהג בממשלה חדשה, שתהיה משותפת לו ולמערך, כפי שנהג בממשלת האחדות היוצאת.

יש מי שחותרים ל„חידוד עמדות". החידוד הזה, שהוא חידוד מן הרדיקאליזם וממאפייני הדמוקראטיות הקונסינגנטליות, לא אחת המיט אסון על המשטרים החופשיים. אנשי ה„חד וחלק" דומים במובן מסוים לקבוצות ה„מעל ומעבר". אלה גם אלה מונעים על ידי יסודות של משיחיות פוליטית. הם חותרים לאקשן קבוע ומתמשך, ללחימה ולהתלהמות פרמננטית. לגביהם הפרלמנט וכל החיים הציבוריים הם זירת היכוך מתמדת. הנסיון מלמד כי דווקא אומות שמפתן המפלגתיות מתונה יותר מקיימות משטרים דמוקראטיים רצופים ויציבים.

בנסיבות העגומות והמתעתעות של תוצאות הבחירות ב־1984 וגם ב־1988, עשויה דווקא ממשלה רחבה למתן יסודות טוטאליטריים ולחזק את המגמות המתונות הדמוקראטיות.

היו יותר משטרים דמוקראטיים שקרסו כתוצאה מפיצול משיחי בין שמאל לימין, מריסוק אברים פרלמנטרי ומהתלהמות קבע בין מגמות רדיקאליות, ממשטרים דמוקראטיים שהתקיימו בהם מעת לעת ממשלות משותפות ומתונות של שמאל מתון וימין מתון.

בשעה זו עלולה ממשלת ליכוד־ימין־דתיים להזיק למשטר הדמוקראטי של ישראל יותר מממשלה משותפת של המערך והליכוד. בעת הזאת עשויה ממשלה משותפת של הליכוד והמערך לקדם תהליכי שלום, או לפחות לצמצם סכנות של מלחמה, יותר מממשלה של הימין. אם המערך יישאר באופוזיציה הוא יתקשה למנוע התפתחויות עגומות שכאלה.

עמיתי הצעירים, שביקשו כמעט בכל מחיר למנוע את השתתפות המערך בשלטון, גם אם כוונותיהם היו תמות (ויש ביניהם גם בעלי כוונות תמות), ספק אם הם גרמו בדרך זו לעגלת הדמוקראטיה והשלום.

נוסחאות אלה, ככל שהן באנגליות אין הן באנגליות יותר מן הסיסמאות של חד־וחלק, של חידוד עמדות, של האלטרנטיביות האוטומטית הטמונה באופוזיציות, של ל„שרת את העם באופוזיציה". נוסחת השותפות הקונסטרוקטיבית הממתנת של השתתפות בנשיאת עול השלטון איננה מסוכנת יותר מן המיתוס של הקמת עולם חדש על חורבות עולם ישן.

מיניראיון / טד פרדיגוט

עושים שלום

מיניראיון עם הסובייטולוג ד"ר טד פרדיגוט מהחוג ללימודים רוסיים וסלביים באוניברסיטה העברית בירושלים על הכרזת גורבצ'וב

– מה ההשפעה הגלובאלית של הצהרת גורבצ'וב באו"ם?

„ההצהרה מוסיפה תנופה למדיניות להרגעת העולם, ליצירת אווירה של הידברות ללא מתח ועוינות ולהצגת ברה"מ כמדינה שלא רק מדברת על שלום אלא גם פועלת להפחתת המתח הבין־לאומי. חשוב לזכור כי לגורבצ'וב יש בעיה כלכלית חמורה בבית, והיא מחסור חריף בידיים עובדות. הבעיה חריפה בעיקר ברוסיה האירופית, שם מספר המתים והיוצאים לפנסיה גדול ממספר הנכנסים למעגל העבודה. יש לשער שההחלטה להקטין את הכוחות הסובייטיים באה גם כדי להתגבר על הבעיה הזאת".

– יש סיכוי צבאי לקיצוץ בכוחות?

„הרוסים מרגישים מספיק בטחון שבאווירה השוררת כיום הם יכולים לוותר על חלק מחיילות המצב שלהם גם במזרח אירופה וגם בבית".

– לאן יגיע הנשק שיוצא מהשירות?

„מרבית הסיכויים הם שהנשק יגיע לכולם. יש מכחר גדול של נשק מפותח והשוק הוא בלתי־נדלה. אחסון כלי נשק עולה כסף רב, ולכן יעדיפו הרוסים למכור את הנשק תמורת מטבע קשה. ברה"מ זקוקה למטבע זר כדי להשיג טכנולוגיה מערבית".

– הנשק יגיע גם למזרח־התיכון?

„כן. עיראק נמצאת בתהליך בניה מחדש של כוחותיה וסוריה שולחת כל העת משלחות צבאיות. ברה"מ תמכור ציוד חדיש של הקו הראשון לכל מי שירבה במחיר".

– האם גורבצ'וב לא צפוי להתנגדות מבית לתוכניותיו?

„יש להניח שהוא לא היה מכריז על כך ללא הסכמת הפוליטביורו. בצבא אולי לא מרוצים, אבל הצבא כפוף לממשל האזרחי והוא ימלא את הפקודות. אין הרבה עצמאות לצבא. הצבא אינו זקוק למסות כאלו במיוחד בנסיבות של התקרבות לסין שמאפשרת להקטין את מספר החיילים המוצבים במזרח הרחוק. ניתן יהיה לדלל כוחות בהונגריה ואולי יהיה גם דילול סמלי במזרח גרמניה. צריך לשים לב לכך שגורבצ'וב מדבר תמיד בשם 'ההנהגה הסובייטית' ולא בשמו שלו. הוא מקפיד מאוד על כך משום שהעניין רגיש והוא מבקש למנוע התנגדות לתוכניות אחרות. גורבצ'וב הוא פוליטיקאי מקצועי ומלוטש והוא לא יחשוף את עצמו לביקורת, במיוחד לא לדבר כה עקרוני ורגיש".

יורם לוי

מיהו יהודי / יקיר צור

על מה הרעש

יהדות ארה"ב רואה במערכה על הגדרת „מיהו הגר" חלק ממלחמת החורמה שמנהלים האורתודוקסים הקיצוניים ברפורמים ובקונסרבאטיבים, ולא תוכל לעבור בשתיקה על תיקון חוק השבות

מקודם של הזרמים הדתיים המרכזיים ביהדות ארה"ב, הרפורמי והקונסרבאטיבי, בגרמניה של המאה ה־19. התנועה הרפורמית התהוותה בראשית המאה ה־19, בעקבות האמנציפציה, כאשר יכלו היהודים לראשונה להתקבל כאזרחים שווי־זכויות בחברה הכללית. רבים מיהודי גרמניה היגרו באמצע המאה ה־19 לארה"ב והביאו עמם לשם את הרפורמה.

בתחילת דרכה התנגדה היהדות הרפורמית לציונות האצה, בה ... אידיאולוגי. במחצית השניה של המאה ה־20, בעקבות השואה והקמת מדינת ישראל, חל מהפך בגישתה של התנועה הרפורמית ללאומיות ולציונות. התנועה הרפורמית, או התנועה ליהדות מתקדמת, מונה בישראל כמה אלפי חברים. היא חברה בתנועה הציונית, הקימה קיבוצים בארץ, מחזיקה תנועה משותפת עם התקו"ם והצופים ומפעילה תכניות חינוכיות. בארה"ב היהדות הרפורמית היא כיום הזרם הדתי הגדול ביותר.

השורש ההיסטורי והרעיוני של היהדות הקונסרבאטיבית נעוץ אף הוא בגרמניה של המאה ה־19, במשנתו ההיסטורית־פוזיטיביסטית של זכריה פרנקל. התנועה הקונסרבאטיבית החלה כריאקציה על הרפורמה, ואף היא צמחה והתפתחה בעיקר בארה"ב. בניגוד לרפורמים, הרואים עצמם פטורים מציווי ההשכלה, הקונסרבאטיבים נשארו צמודים להשכלה, אולם הם מפרשים אותה על־פי דרכם.

התנועה הקונסרבאטיבית, שלא כרפורמית, לא היתה צריכה לעבור מהפך אידיאולוגי ביחסה לציונות. מראשית דרכה היא היתה ציונית ביסודותיה הרעיוניים, אולם אלה באו לידי ביטוי מעשי רק בשלב מאוחר יותר. המעניין הוא שרבים ממנהיגי הציונות בארה"ב היו דווקא יהודים רפורמים – אבא הלל סילבר, סטיפן וייז, יהודה לייב מגנס, לואי ברנדייס ואחרים.

היהדות הרפורמית והקונסרבאטיבית הן כיום רוב מניינה ובניינה של הקהילה היהודית הדתית המאורגנת בארה"ב. הגרים החיים כיום בארה"ב התגיירו, רובם ככולם, בגיורים רפורמיים וקונסרבאטיביים, ומספרם מגיע לכ־150,000. לפי הערכות יגיע מספרם בשנת 2000 ל־300,000 איש. הקהילה היהודית בארה"ב מקדמת בברכה את אלה הבוחרים להצטרף ליהדות מרצונם.

על־אף חילוקי־הדעות הקיימים בין הזרמים השונים, מקיימות התנועות הדתיות דיאלוג תמידי בנושאים שעל סדר־היום, בנסיון לפתור בעיות הלכתיות שונות כמו שאלת התאמתן של נשים לרבנות או לחזנות, הלכות גיור ודיני נישואין וגירושין. לדיאלוג זה שותפים, לא אחת, גם האורתודוקסים המודרניים, המבקשים להגיע לשיתוף פעולה בין שלושת הזרמים ביהדות ארה"ב.

בהרצאה שנשא לפני כמה חודשים יצא נשיא הישיבה יוניברסיטי, ד"ר נורמן לאם, בקריאה לאורתודוקסים הצנטריסטים (המודרניים) להשמיע קולם בעד שיתוף פעולה בין הזרמים. לדבריו, האורתודוקסים המודרניים „פתוחים לתרבות החילונית, הם ציונים ללא סייג וסובלנים כלפי השקפות אחרות. האורתודוקסיה המודרנית חולקת על הזרמים שאינם אורתודוקסים, אך סבורה כי ראוי שינהגו בהם דרך ארץ וכי יש להודות שגם למשתייכים לתנועות האחרות יש מידה של „מחויבות בעשייה".

למותר לציין שכל הנסיונות להגיע להידברות בין שלושת הזרמים נתקלים בהתנגדותם החריפה של האולטרא־אורתודוקסים, הרואים בעצם קיומו של הדיאלוג מתן לגיטימציה לאותם זרמים. חוגים קיצוניים אלה, שהם מיעוט גם בקרב הזרם האורתודוקסי בארה"ב, אינם בוחלים בשום אמצעי, לרבות איומים וחרמות, כדי למנוע כל מגע ושיתוף פעולה בין האורתודוקסים בארה"ב לשאר הזרמים.

יהדות ארה"ב, הרואה בצדק את המערכה על הגדרת „מיהו הגר" בחוק השבות כחלק מאותה מלחמת חורמה, שמנהלים האורתודוקסים הקיצוניים ברפורמים ובקונסרבאטיבים, לא תוכל לעבור בשתיקה על תיקון החוק. „פירושו של חוק זה יהיה, שכנסת ישראל מוצאת כי הפעילויות הדתיות שמבצעים הרבנים הרפורמים או הקונסרבאטיבים אינן לגיטימיות בעיניה. אין מדובר פה רק באותם מתי מעט גרים, המבקשים לעלות לישראל, אלא ברוב מניינה של היהדות הדתית בארה"ב", אומר גארי רובין, מנהל תכניות ארציו של הוועד היהודי האמריקאי. רובין, שהגיע לארץ עם משלחת הארגונים היהודיים האמריקאיים, כדי להשפיע על הממסד הפוליטי בישראל להימנע משינוי החוק, טוען, כי תיקון חוק השבות, חוק בתי־הדין הרבניים וחוק ההמרה נוגעים לא רק לנעשה בישראל, אלא גם לסמכות וללגיטימיות של הרבנים שבהם בכירים רוב יהודי ארה"ב.

(המשך בעמוד 8)

צפון תימן / „אקונומיסט", ל„דבר"

ביד חזקה

שיטות היד החזקה שנוקט הנשיא סאלח טובה אולי ליציבות המדינה, אבל היא מעיקה על האינדיווידואליזם ועל הנאמנויות המקומיות

שניים מארבעת נשיאיה הקודמים של צפון־תימן נרצחו. השניים האחרים הודחו. הנשיא הנוכחי, קולונל עלי עבדאללה סאלח, המחזיק במשרתו זמן־שיא של עשר שנים, מצא כנראה את הדרך הבטוחה. הוא פיקח על ניצול רזרבות הנפט הקטנות של ארצו, והסיפור מעניין נתן לה את האסיפה הנבחרת היחידה בחצי־האי ערב.

הבחירות הכלליות הראשונות בצפון־תימן, שנערכו בחודש יולי, עוררו לפיכך עניין רב. כ־1,200 מועמדים התחרו על 128 מושבים, וכמעט כל בעלי זכות ההצבעה, יותר ממיליון ומאתיים אלף תושבים, הצביעו. כל המפלגות לא הורשו להתחרות, על־אף שקבוצות בעת'יסטיות, נאצריסטיות האיסלאמיות הפיצו עלונים. המצביעים בחרו בעיקר במנהיגים מקומיים מסורתיים או במועמדיהם, מלבד בבירה, צנעא, שבה זכו שמרנים מוסלמים בשישה מתוך שבעת המקומות.

האסיפה החדשה, מקבילתה השאפתנית יותר של „מועצת־הייעוץ" הנבחרת־בחלקה אבל חסרת הסמכויות שהוקמה ב־1982, אינה יכולה ליזום חקיקה. אבל היא יכולה להכניס בה תיקונים או לבקר אותה. היא עיכבה בחמישה שבועות את התקציב ואת תוכנית החומש האחרונה, עד שהממשלה סיפקה מספרים מפורטים יותר. האסיפה גם בוחרת את הנשיא. ראש המדינה הנבחר הראשון של המדינה הוא – כמה מפתיע – קולונל סאלח.

על־ידי מתן אפשרות להוות־דעת צנועה זו בעניני השלטון

(המשך בעמוד 8)

מבקר העיריה / נתן רועי

עד לשריפה הבאה

דו"ח על שריפה בבית אבות אינו מחמיא כלל לכבאים, גם לא למדור למניעת דליקות. הבניין היה מסוכן למגורים ובמדור „הכשירו" אותו

עד לשריפה הבאה יש לאנשי מכבי־האש בתל־אביב זמן לקרוא את 19 העמודים של דו"ח מבקר העיריה על השריפה שפרצה בבית האבות של „משען" ברמת־אביב, במאי 1988. הדו"ח אינו מחמיא לכבאים כלל וכלל ומתברר ממנו, בין היתר, כי הבית קיבל אישורי תקינות, למרות המצב המסוכן ביותר של חלקים מסוימים בו.

הביקורת, שנערכה לבקשת ראש־העיר, שלמה להט, היתה בחודשים מאי־יולי 1988, במטרה לבדוק את פעולות הכיבוי לאחר קבלת ההודעה על השריפה, את סדרי הבטיחות למניעת דליקות שנדרשו על ידי המדור למניעת דליקות ואת תאום הפעילויות של היחידות העירוניות.

התברר כי צוותי הכיבוי אכן הגיעו בזמן סביר למקום השריפה, אך היה ניתן להקדים את פעולת הכיבוי על־ידי תפעול נכון של צוותי הכיבוי שהשתתפו באירוע. „לפי ממצאי הביקורת", מציין המבקר, „עבדו כבאי מצות הכיבוי ללא ידיעה וללא אישור מגורם מוסמך; בזימון האירועים נמצא, בשני מקרים, רישום שגוי של מספר הכבאים בצוות הכיבוי; חלק מהכבאים לא חגר חגור־כבאים בפעולתו באירוע. הביקורת ממליצה, לאור ליקויים אלה, לערוך בדיקה ובירור יסודיים ולנקוט באמצעים משמעתיים". מתברר גם מן הדו"ח כי בידי הכבאים אין מפות מפורטות, והובעה תמיהה על־כך שמפקד המחלקה החליט לפעול במקרים מסוימים בניגוד לחוק שירותי כבאות תשי"ט, ביטל הצבת ברזי שריפה ברכב כיבוי, וכן ביטל את משרת קצין רשת המים, שבאחריותו בדיקת תקינות ברזי שריפה.

נערכה גם ביקורת בחדר המבצעים של „תחנת בול". יש שם מכשיר הקלטה המקליט את שיחות הטלפון בקו 102, בקו־חירום ובערוצי התקשורת. במחלקה 22 סלילי הקלטה. סליל ההקלטה מוחלף כל בוקר על־ידי סמל המבצעים ומועבר למנהל המחלקה. התברר כי סרט ההקלטה של השריפה בבית האבות נעלם. לשאלת הביקורת הוסבר כי לא קיים נוהל באשר לשמירת סרט ההקלטה. הדבר נתון להחלטת מנהל המחלקה. הוסבר לביקורת כי סרט ההקלטה מיום האירוע הנ"ל נמחק, אך לא נמסר מתי נמחק.

הביקורת הרחיקה עד לבדיקת פרטי־פרטים של האירוע בבית האבות ברחוב פיכמן. התברר, למשל, כי הכבאית הראשונה שהגיעה נכנסה לרחוב ללא־מוצא, סמוך לבית־האבות, והתקשתה לתמרן בגלל כלי רכב חונים. גם כבאיות נוספות, שהגיעו אחר־כך, התקשו להכנס לרחוב, בגלל חסימת כלי רכב. כאשר ביקש סמל המבצעים מן המשטרה עזרה בגרירת כלי־הרכב החוסמים את הגישה למבנה הבוער, נדחתה בקשתו. הכבאיות התחברו לברזי השריפה המותקנים בבית־האבות, ואז הסתבר כי הם חלשים ולא מאפשרים להפעיל את הזרנוקים.

מקובל שלאתרים בעיר, המוגדרים כמסוכנים, יש „תיק־שטח". במקרה של בית אבות „משען" לא הוכן כלל תיק־שטח מפורט. ברכב הכיבוי – למרות ההוראות – לא נמצאו העתקים של מפת ברזי הכיבוי בסמוך לבית האבות.

המבקר מצא כי המדור למניעת דליקות בעירית תל־אביב לא עורך בדיקות באופן סדיר ובשנים מסוימות לא נערכו כלל בדיקות. משנת 1978 לא התייחסו הבדיקות של המדור למימצאים מוקדמים יותר. לא הקפיד על רישום מדויק של פרטי המבנה שנבדק. בדו"חות המדור לא היתה התייחסות לבדיקת תקינות האמצעים למניעת דליקות בבתי האבות, כמו מטפים או לחץ־המים בברזי השריפה. הם אף הוציאו ארבעה אישורים על תקינותם, למרות שהיו ליקויים שלא תוקנו. הבניין היה מסוכן למגורים ובמדור למניעת דליקות „הכשירו" אותו.

אמנסטי / דליה שרון

זכויות אדם – עכשיו!

כיום, 27 שנה לאחר שנוסד, מונה ארגון אמנסטי 500,000 חברים ב־150 מדינות. אחד מסודות ההצלחה של הארגון הוא חוסר משוא הפנים שלו ונכונותו להוקיע מעשים שנעשו הן במזרח והן במערב

אתמול הוקרנו ברשתות הטלוויזיה ברחבי העולם קטעים ממופעי פופ המציינים שקיים ארגון „אמנסטי" במסגרת האירועים לציון 27 שנה לפעילותו. ביום חמישי הגיש הארגון לאו"ם עצומה חתומה בידי 2,700,000 איש מ־120 ארצות, הקוראת לפעול בדחיפות להגנה על זכויות האדם, ברוח מגילת זכויות האדם שחתמו עליה 159 המדינות החברות באו"ם ב־10 בדצמבר 1948.

העצומה הופצה ב־58 שפות והיענות לחתימה היתה גדולה במיוחד בארצות העולם השלישי. בין החותמים: מונסניור ארתורו ריברה יידאמס הארכיבישוף של אל־סלבדור, ראול אלפונסין נשיא ארגנטינה, פראנץ ורניצקי ראש ממשלת אוסטריה, ו־178 חברי הקונגרס של ארה"ב. ממשלות רבות, נאמר בעצומה, עדיין מסרבות להעניק לאזרחיהן זכויות אדם בסיסיות. בכמחצית מדינות העולם עדיין אוסרים אלפי בני־אדם ומענים אותם על הבעת דעה, לעתים לאחר משפט שאינו אלא בדיחה; בכמה מדינות „נעלמים" אנשים וממשלות נוהגות לחטוף ולרצוח אזרחים ללא משפט.

על איתור המעשים הללו והוקעתם שוקד ארגון „אמנסטי" מיום שהקים אותו, בשנת 1961, עורך־הדין הבריטי פיטר בנסון. בשנה הבאה עומד „אמנסטי" לפתוח במסע לביטול עונש המוות. בדו"ח האחרון שהוציא הארגון נאמר, כי בשנת 1987 הוצאו להורג 769 אסירים ב־39 מדינות שבהן קיים עונש המוות. אלה הם המספרים הרשמיים ועל־פי הערכת הארגון המספרים האמיתיים גבוהים יותר. ב־1987 היו גם גילויים חיוביים בנושא זה. עד סוף השנה ביטלו 32 מדינות את עונש המוות ואילו 18 ארצות ביטלו אותו על כל העבירות, פרט לפשעי מלחמה.

מאז תחילתו הצנועה – פעולת מחאה וקריאה מעל דפי ה„אובזרבר" לשחרור אסירי מצפון ודת בשנת 1961 – גדל הארגון והוא מקיף היום 700,000 חברים ב־150 ארצות. דמי החברות – 25 דולר לשנה – אינם מכסים את תקציבו, 43 מיליון דולר לשנה, וזה מתכסה על ידי מענקים מקרנות שונות, תורמים פרטיים אך לא ממשלות.

שיטת הפעולה של אמנסטי נותרה היום כבעבר – פעולה בצוותים. צוותים מקומיים, המונים בדרך כלל 25 חברים, מתכנסים באופן סדיר ומאמצים שלושה אסירי מצפון: אחד ממדינה קומוניסטית, אחד ממדינה אנטי קומוניסטית ואחד ממדינה בלתי מזוהה. הארגון נמנע מיצירת קשר בין צוותים לאסירים מקומיים כדי להבטיח אובייקטיביות. הצוות יוצר קשר עם האסירים, שולח להם חומר קריאה ומזון, דואג למשפחותיהם, מספק עזרה רפואית, ומה שחשוב מכל – מציף את ממשלת המדינה שבה כלואים האסירים במכתבים התובעים את שחרורם. פעולה זו חשובה במיוחד כאשר מדובר באסירים שנאסרו ללא משפט. או אז היא מונעת את האפשרות „לחסל" את האסיר ב„שקט".

הארגון מסייע לפליטים אשר אינם יכולים לשוב לארצותיהם משום שהם צפויים בהן למאסר על דעותיהם. קרוב לחצי מיליון דולר הוצאו השנה על סיוע למשפחות אסירים. מתוך 30,000 אסירי המצפון שבהם טיפל אמנסטי מאז החל לפעול, 27,352 אסירים שוחררו או מתו. 3,126 מקרים נותרו פתוחים, כולל 711 מקרים אשר נוספו לרשימה מאז תחילת השנה. טיפול זה הוא אשר הביא את הארגון לזכיה בפרס נובל לשלום ב־1977, והוא אשר גרם למזכיר האו"ם, פרז דה קואייר להכתירו בתואר „הארגון היעיל בעולם לטיפול בזכויות האדם".

בתחילת דרכו התרכז הארגון בפעולה בתחומי ברה"מ, בארצות הקומוניסטיות, בספרד של פראנקו ובפורטוגל של סאלאזאר. לאחר מכן התפשטה פעולת הארגון לדרום אמריקה, לארצות העולם השלישי ולמזרח התיכון. גאוות הארגון היא, ללא ספק, על דיוק המידע שלפיו הוא פועל. צוות של 250 איש עובדים במשרד הראשי בלונדון, והם המחליטים אם המידע שהועבר ללונדון על ידי המתנדבים הרבים הקשורים בארגון עונה לקריטריונים.

החוקרים עוברים על מאות עתונים ודוחות רדיו כדי לאתר מידע ולאמת ידיעות. הכוונה היא למצוא את המקרים האמיתיים, אלה של אסירים הנתונים לעינויים ולמאסרים ללא משפט. כאשר מקרה מסוים מקבל את האישור, נפתח מסע המכתבים לשחרור האיש וכן מועבר מידע לעתונאים. הארגון מקפיד שהודעותיו יהיו מתונות ושקולות – הכל מתוך רצון לשמור על אמינות גבוהה בקרב ממשלות. דוברי הארגון מרגישים, כי העובדה שמעצר מסוים ידוע בציבור משפיע על מקבלי ההחלטות החוששים תמיד לתדמיתם ולגורלם בעתיד.

אחת הפעילויות החשובות של אמנסטי היא ארגון משלחות מיוחדות היוצאות לארץ מסוימת כדי לבקש שחרורו של אסיר או לחקור את נסיבות מותו. בשנה שעברה יצאו 76 משלחות כאלה ל־54 מדינות. משלחות מן הסוג הזה ביקרו גם בישראל וצפו בהליכים המשפטיים כאן. משלחות אחרות יצאו ליוגוסלביה, קולומביה וזאיר לשיחות עם נציגי השלטון על דאגת הארגון נוכח הטיפול באסירים.

ארגון אמנסטי גם מפעיל קבוצות חקר מיוחדות, כמו זו אשר חקרה בבריטניה את נושא הריגתם של שלושה אנשי אירה"ה בלתי מזוינים בגיברלטר. תאצ'ר יצאה בהתקפה ושאלה בכעס מדוע אין הארגון חוקר את נסיבות מותם של 2,000 קרבנות האירה"ה, אלא שבוויכוח שפרץ לא עמדה העתונות – גם זו התומכת בדרך כלל בתאצ'ר – לצידה של ראש ממשלת בריטניה והסכימה כי יש לאפשר לאמנסטי לחקור את המקרה.

אחד מסודות ההצלחה של הארגון הוא חוסר משוא הפנים שלו ונכונותו להוקיע מעשים הן במזרח והן במערב. ההוכחה ליחס השווה היא שתלונות מתקבלות מכל הצדדים. הלמוט שמידט הגרמני האשים את אמנסטי בעבר כי הוא נוטה לשמאלנות, ואילו מוסקווה האשימה לא פעם כי הארגון בנוי בראש ובראשונה לתקוף את הקומוניסטים. אנשי הארגון יודעים לספר, כי הם זהירים מאוד בשמירה על עקרונותיהם. הם נמנעו, למשל, מלטפל במקרה של נלסון מנדלה בדרום אפריקה, משום שהוא ממשיך לדגול במאבק אלים. הארגון עוקב אמנם אחרי גורלו של מנדלה בכלא, אך אינו נלחם לשחרורו.

מדינת ישראל לא יצאה „נקיה" מהדו"ח האחרון של אמנסטי. הדו"ח מאשים את כוחות הבטחון בהכאות וביחס גרוע לאסירים, ומאשים את ישראל בהגליות ובשלילת זכויותיהם של פעילים פוליטיים. הדו"ח מתייחס לשיטות החקירה של השב"כ ולדו"ח ועדת לנדאו, ל־23 מקרי מוות של ערבים בחודש דצמבר '87 ול־360 מעצרים של פעילים פוליטיים מן השטחים.

משלחת של אמנסטי שנפגשה עם שר הבטחון בינואר '87 התייחסה במיוחד למעצרים ללא משפט ולעינויי אסירים בדרום לבנון. הדו"ח החודשי האחרון שהתפרסם באוגוסט 1988, ושהעתק ממנו הועבר לאו"ם, חוזר וטוען, בלוויית דוגמאות, כי על אף העדויות של שלטונות צה"ל בקשר לשימוש בכוח נגד מפגינים, ועל אף ההצהרות כי תלונות על שימוש מוגזם בכוח מצד חיילים ייחקרו ויטופלו, ועל אף ההבטחות לקיים חקירות בקשר לתנאים בכלא אנסאר־2 ולשיטות המעצר באל־פארה, היה מספר קטן מאוד של משפטים, והעונשים שניתנו בהם לא תאמו את העבירות. אמנסטי דורש פעולה מתאימה, וטוען כי בהעדרה יש בבחינת עידוד לשימוש באכזריות ולחוסר הובחנות.

לקראת השנה ה־27 לפעולת הארגון, יכול אמנסטי להתפאר כי הפך את נושא זכויות האדם לנושא פופולרי. אי אפשר גם לומר כי הארגון אינו צועד עם הזמן. בעקבות הצלחותיו של בוב גלדורף הצליחו גם אנשי אמנסטי לגייס קבוצה מרשימה של זמרי פופ, ובתמיכת יצרן נעלי „ריבוק" ארגן אמנסטי סדרת קונצרטים של פופ ברחבי העולם, כחלק מאירועי שנת ה־40 לזכויות האדם. המופעים זוכים לתהודה רחבה. בצרפת שלח מיטראן ברכה מיוחדת למופע, בהונגריה הריעו לזמרים 80,000 איש, לרבות המזכיר הראשון של המפלגה הקומוניסטית, ובקוסטה ריקה צפה במופע נשיא המדינה אוסקר אריאס סנשז, חתן פרס נובל לשלום.

הזמרים ומאה וחמישים חברי התזמורת והטכנאים נעים בשני מטוסים חכורים. הם הופיעו גם באיטליה, בספרד, בהודו, בקנדה, ביפאן, בארה"ב, בזימבאבווה ובחוף השנהב. המסע יסתיים השבוע, במופעים בבואנוס איירס ובסאו פאולו. ההערכה היא, כי בסך הכל יחזו במופע יותר ממיליון בני אדם. מחיר המסע – 22 מיליון דולר. את ההפסדים, הנאמדים בכחמישה מיליון דולר, תממן הקרן של „ריבוק".

هكذا عن الأصل

هكذا من الأصل

מכתבים • מכתבים • מכתבים • מכתבים

• אנשים • אנשים • אנשים •

פרס נטו

התיאטרון הקאמרי פתח את העונה ביום שישי במסיבה ובחלוקה המסורתית של פרס ראש עיריית תל־אביב ע"ש אברהם בן יוסף. בפרסים השנה זכו השחקנים רמי ברוך ודודו פישר, התפאורנית רות דר, המאפרת קלרה גבמן ומנהל הבמה דודו בוכניס. סכום הפרס הוא 2,000 דולאר לכל אחד מהזוכים, ללא ניכוי מס וללא תשלום לסוכן – כפי שאמר בתום הטקס בתום ביימל, סוכנו של דודו פישר.

ו.צ.

פריחה

"ערבסקות", ספרו של אנטון שמאס (בתמונה) נבחר על־ידי ה"ניו יורק טיימס בוק רוויו" לאחד מספרי השנה בארצות־הברית. הכללת הספר ברשימה היוקרתית הזו חותמת שורה של ביקורות נלהבות וראיונות עם שמאס, השוהה עתה בארצות־הברית. העיתונות הצרפתית שיבחה אף היא את הגירסה הצרפתית של הספר, שיצאה לאור השנה. המהדורה האנגלית הופיעה בחודש שעבר בהוצאת "פינגווין" ובשנה הקרובה עומדים לצאת לאור תרגומים לגרמנית, הולנדית, איטלקית וספרדית.

קדנציה רביעית

האסיפה השנתית של איגוד במאי הקולנוע בחרה ביום שישי את הנהלתה. בפעם הרביעית נבחר פיטר פריישטאדט (בתמונה) ליו"ר ההנהלה ולצידו ארבעה חברים נוספים: דורון ערן, ריקי שלח, יוסף אבישר ושמעון תמיר. בישיבה הוחלט, בין השאר, לתמוך בהקמת רשות סטטוטורית עצמאית לתרבות ואמנות, בנפרד מן החינוך, ולתמוך גם במאבקם של הסטודנטים בבית הספר "בית צבי" בנושא של הפרדת מגמת הקולנוע.

ו.צ.

כאשר נפגש יצחק נבון עם יבגני יבטושנקו (משמאל) בתיאטרון ירושלים בסוף השבוע, סיפר לו כי תלמידי תיכון בישראל לומדים את שירו "באבי יאר" ואף נבחנים עליו. המשורר הרוסי הביע את שמחתו הרבה על הכללתו בתוכנית הלימודים בישראל. (צילום: רוני נעמן)

סמל חי

"לה פאסיונאריה", האשה שנאומיה המלהיבים השפיעו על אלפי מתנדבים להצטרף למאבק הרפובליקאים במלחמת האזרחים הספרדית שנמשכה מ־1936 עד 1939, חגגה ביום שישי את יום הולדתה ה־93 בביתה שבמאדריד. דולורס גומז איבארורי לבשה, כמנהגה, שחורים והתייצבה בפני צלמים יחד עם בתה ונכדתה. היא לא שוחחה עם הכתבים שבאו לביתה. איבארורי, מי שהיתה מנהיגת המפלגה הקומוניסטית הספרדית בגולה, ושימשה סמל להתנגדות לרודנות של הגנראל פרנקו בספרד, השמיעה בשעתו את הקריאה "נו פאסאראן" (הם לא יעברו). קריאה זו, שנועדה לחזק את רוחם של הלוחמים הרפובליקאים תוך כדי הבטחה ש"הפאשיזם לא יעבור" הפכה לסיסמת ההתנגדות לפרנקו ברחבי העולם.

הזוג רייגן

מצב בריאותם של הנשיא רייגן ורעייתו ננסי מצויין, אם כי פוליפ קטן סולק מהמעי הגס של הנשיא לבדיקה נוספת – נאמר בהודעה שפורסמה על־ידי הבית הלבן ביום שישי. רופאו של רייגן, קולונל ג'ון האטון הוסיף ואמר כי פיסת הריקמה שסולקה מהמעי הגס של הנשיא לבדיקה מעבדתית נראית לו כלא סרטנית. כזכור עבר הנשיא רייגן ניתוח ב־1985 לאחר שנתגלה אצלו סרטן במעי הגס. באשר לננסי רייגן, אמר האטון שאין כל סימן שיעיד על התחדשות סרטן השד, שבעטיו עברה ניתוח ב־1987.

אורחת

יו"ר ועדת החוץ היפני אהיטורו איטומיה (מימין) נפגש עם שר החוץ ומ"מ רה"מ במסגרת ביקורו במזרח־התיכון. זה האורח היפני השני בחשיבותו המבקר בארץ אחרי שר החוץ היפני, שהיה כאן לפני כחצי שנה. מישראל ימשיך למצרים וייפגש עם מובארק, ומשם לירדן לפגישה עם חוסיין. (צילום: חנניה הרמן)

שותפות

במרכז היהודי־ערבי, „בית הגפן" בחיפה, ייערך הערב מפגש מיוחד לכבודו של הסופר המצרי נגיב מחפוז שזכה בפרס נובל לספרות. המשורר הערבי־ישראלי ג'ורג' נג'יב חליל יקרא שיר לכבוד חתן הפרס, ד"ר אמי אלעד יספר על היוצר ויצירתו והעתונאית סמדר פרי תספר על פגישותיה עם הסופר. יקחו חלק בערב, גם ראש העיר חיפה אריה גוראל ושגריר מצרים בישראל מחמד בסיוני.

אריאלה באבבי

תארים

סנאט אוניברסיטת חיפה, בישיבתו האחרונה, אישר הענקת תואר דוקטור כבוד לסר פיטר אבלס, איל עתונות ותחבורה מאוסטרליה, המועמד לשמש יו"ר אגודת הידידים של אוניברסיטת חיפה באוסטרליה. סר ולידי אבלס יגיעו לישראל במטוסם הפרטי עם רבים מידידיהם באוסטרליה. התואר יוענק כאות הוקרה לפעילותו רבת השנים בתחומי הכלכלה והחברה, תרומתו למען קידומה ופיתוחה של התעבורה האווירית ובזכות ידידותו לאוניברסיטת חיפה. סר פיטר אבלס המקורב לראש ממשלת אוסטרליה רוברט האוק, ביצע מטעמו שליחויות ממלכתיות במדינות הגוש המזרחי. הוא מכהן כנשיא הקרן האוסטרלית למחקר רפואי של הסרטן. אוניברסיטת חיפה ארגנה למענו פגישות עם יצחק רבין וביקור בבסיס חיל האויר בצפון הארץ.

יוסף מיכלסקי

תערוכה מקיפה לציון מאה שנה להולדתו של לורנס איש ערב נפתחה ביום שישי ב"נשיונל פורטריט גלרי" בלונדון. בתמונה: השחקן פיטר או'טול, שגילם את דמותו בסרט של דיוויד לין, ליד אחד המוצגים בתערוכה.

„טוהר הנשק" או טוהר נושא הנשק

האירוע האחרון במחנה הפליטים בקלנדיה הזכיר את המושג „טוהר הנשק" לרומו של עולם.

נראה, ש„מלחמת לבנון", הרצח במכללת חברון על־ידי ה„מחתרת" היהודית, ידי הבוקה של בדישימול, ניסיונות ההתנקשות בראשי־עיריות בשטחים, מקרים חוזרים ונשנים של שימוש בנשק על־ידי מתנחלים וחיילי צה"ל שלא בעת מצוקה מיידית, אלא כתגובה מאוחרת ומתוכננת ולאו דווקא ב„עידנא דריתחא".

היסטוריונים ופוליטיקאים בוודאי יודעים על אירועים שונים שהתרחשו כבר במלחמת השיחרור ובמלחמות שלאחריה, בהן לא נשמר „טוהר הנשק", אך אלו היו מקרים חריגים ובודדים, כאשר פורסמו גונו מיד ולא היה ח"כ או שר שהצדיקו, לפחות לא בפרהסיה.

השתיקה הנוראית בעניין זה מקבלת ממדים מפלצתיים בדבריהם של שרים וח"כים מהאגף הימני־ניצי, חילוניים כדתיים, הדורשים לעקוף את השפיטה הצבאית ולבטל חוקי־כנסת רטרואקטיבית.

צבא ומדינה שערך זה לא יישמר, סיכוייהם לשמור על נורמות התנהגות פוחת תמורות, יהיו קלושים ביותר, ומכאן ועד התדרדרות מוסרית מוחלטת, המרחק קצר ביותר.

דן יהב
תל־אביב

אנחנו הרעים...

יזהר סמילנסקי („דבר" 25.11.88) מסיף לנו כנביא הזעם. בלשונו העשירה ובלי לשים לעצמו רסן, הוא מטיח דברים קשים כלפי רוב יהודי ישראל. הוא שואל: האם אנחנו עוד בני אדם? והוא ממשיך וכותב: אנחנו כובשים, אנחנו מתבהמים... וכבר עלינו על עצמנו בהמצאת העינישה ובברוטאליות העניישה, ועוד כהנה וכהנה ביטויים שכלפי הערבים אסור להשתמש בהם.

לולי חיילי צה"ל היו רבים מערביי השטחים עושים בנו פרעות ושחיטות. היו רוצחים ומשחיתים בלי הבדל בין ס. יזהר וחיים הגיתי. על יזהר סמילנסקי לדעת, כי כדי שנוכל במדינת היהודים לכתוב ספרות יפה ומאמרים פובליציסטיים, זה הודות לשר הביטחון, הרמטכ"ל וכל אחד מחיילי צה"ל, שמאפשרים לו לשבת בשקט בביתו ובחדר עבודתו. הערבים אינם רוצים אותנו לא בשטחים ולא בקו הירוק, לא בחברון ולא בתל־אביב. הנם רוצים אותנו בבתי־קברות, ואולי גם בתוך בתי־הקברות הם לא רוצים אותנו כפי שמכריז המשורר שלהם שיקחו לגלות את הקברים שלהם כי קברי היהודים מטמאים את „האדמה הערבית הטהורה".

על יהודים הרוצים הידברות לשלום עם הפלסטינאים – אני יודע על ערבים שרוצים [illegible]

חיים הגיתי
ירושלים

משקה — אלוא

זה עתה קניתי בקבוק 1 ליטר של המשקה האמור. מחירו מעל 20 ש"ח. הוא מכיל מיץ טבעי בלבד. הוא מיובא מארה"ב.

הביקוש למוצר האמור הוא גדול מאוד ומוכר בחוג סובלי דרכי העיכול. אי לכך, ברצוני לזרוק אתגר למשקי הנגב שגידלו בעבר צמח זה ושרידיו מפוזרים עד היום באיזור גילת.

ברמת מחירים שכזו ובתנאי הנגב סבורני, כי כדאי וכדאי לחזור ולגדל אותו, בשילוב שימוש הרושתי.

מי הקיבוץ או המושב שיקח את האתגר? עדיפה תוצרת הארץ – אם יש!

ברק הררי
קרית ביאליק

ח"כ אוריאל לין

הפליית הגימלאים נמשכת

על־פי הסכם העבודה שנחתם בין האוצר לבין הסתדרות עובדי המדינה, יזוכו העובדים שהשלימו 25 שנות עבודה במענק חד־פעמי, בשיעור משכורת חודשית אחת. להפתעתי המאכזבת נודע לי, שאין בכוונת הממשלה להחיל סעיף זה על הגימלאים, בעלי אורך שירות זהה, או אף ממושך יותר, וזאת חרף הבטחות הולכות ונשנות, כי יושם קץ להפלייתם לרעה. ברצוני לקוות שהידיעה בדבר פסיחה שרירותית על הגימלאים, תוך התנכרות מתמשכת לזכויותיהם, מקורה בטעות או אי־הבנה, אך גוברים חששותי שבסופו של דבר יתברר, כי נמשכת שרשרת הפגיעות והקיפוחים כלפי ציבור, המשולל פה בכנסת ובהסתדרות. יורשה לי לשאול מה בדעתן של ההסתדרות הכללית והסתדרות הגימלאים לעשות, כדי למנוע הפלייה כה משוועת? האם אלה כבר הספיקו לשכוח את ההצהרות וההבטחות שהושמעו ערב הבחירות, פעמים אין ספור, והן עדיין מהדהדות באזנינו?

אגב, מה דעתם של ח"כ גאוה ארד, המתיימרת לעמוד בראש „שדולה" בכנסת „למען הגימלאים" ושל גדעון בן־ישראל, יו"ר אגף הארגון בהסתדרות, הרואה עצמו אחראי לסניפי הסתדרות הגימלאים על גילוי יחס מחפיר זה כלפי הגימלאים?

שלמה דיאמן
ירושלים

לכל המרבה במחיר?

כאשר מדובר במתן שלמונים לשלומי־אמוני־ישראל נחשף לעינינו השימוש החומרני־תועלתני של החרדים עד להחריד. גיורי „הרף־עין" של רבים משחקני כדורסל, למשל; הגמישות שמגלים הרבנים החרדים בקשר לטקס מסוג „רגל דוד תפארת ישראל" [illegible] בברוקלין, במתן תעודות גיור לאולסי פרי, למשל, כלומר, לאבות אליעזר בן אברהם אבינו. תעודת הגיור [illegible] על־ידי הרב נחום כהן תמצאנה כשרה למהדרין, ואף הקונסוליה הישראלית בניו־יורק התירה [illegible] בהענקת תעודה שלה לאולסי פרי כדת וכדין. וכך כתוב בתעודה: שאלישה כאברהם, אותו אתה, וזה יהיה שמו הקדוש לכל דבר שבקדושה ולהבות משחק כדורסל בליל־שבת.

יתכן שהזלזול והביטאון בערכיות הגיור את אולסי פרי להדר הרהורים פילוסופיים, נלכן הירשה לעצמי גם לעסוק בנושא פחות ספורטיבי, והחומר שאינו קודש כל כך.

למעשה, אין לי טענות לרבנים הממוסדים ולכלי־הקודש שלהם המנצלים את הדת לצורכיהם בלא נקיפות מצפון כדי להאדיר את השפעתם ולכוף את רצונם על העם. אך עיקר טענותי מכוונות לראשי המפלגות ולחברי הכנסת החילוניים הנכנעים להם בנמיכות קומה ובשיפלות־ידיים, בניגוד להכרתם.

האם השלטון והשררה נועדו לכל המרבה במחיר?

י. עמרמי (יואל)
תל־אביב

מתי פוסלים רשיונות

כתבתה „מסילה מינהלית של רשיונות נהיגה משמשת המשטרה לסחיטת הוראות" („דבר" 27.11.88) ברצוני להבהיר:

כידוע, סמכות הפסילה המינהלית של רשיונות נהיגה מנהגים המעורבים בתאונות דרכים עם נפגעים ולכאורה אשמים בהן, מעוגנת בסעיף 47 לפקודת התעבורה.

עובדתית, ההחלטה בנושא הפעלת סמכות הפסילה המינהלית מתקבלת בדיון של פורום הפיקוד הבכיר בענף התנועה של מחוז ת"א, בראשות ראש ענף התנועה וראשי מפלגי החקירות והתביעות לאחר עיון ודיון בחומר החקירה לגופו, ועפ"י השיקולים הקבועים בחוק (ולא כמשתמע מהכתבה עפ"י שיקול־דעת הבלעדי והמוחלט של קצין חקירות כזה או אחר).

צר לנו, כי כתבכם לא מצא לנכון לפנות אלינו לקבל תגובתנו לפני הפירסום שאיננו נכון בעובדותיו.

דליה גלעד, סגן־ניצב
דוברת משטרת מחוז תל־אביב

„המקיים נפש בישראל"

לנוכח דבריו של השופט רב לוין לפיהם אנו צפויים חס וחלילה ל־2000 הרוגים ול־100,000 פצועים בתאונות דרכים בארבע השנים הקרובות אם לא נעשה כיאות להתמודדות עם בעיה חמורה זו. הגיעה העת להעלות את נושא המלחמה בתאונות הדרכים בסדר העדיפות הלאומי.

הגיע הזמן למנות כשר תחבורה אדם כדוגמת ח"כ אוריאל לין, אשר כיו"ר ועדת הכנסת לבטיחות בדרכים לא היסס להתריע על מחדלי הממשלה בתחום זה והציע פתרונות לקידום התשתית, החינוך, ההסברה והאכיפה ומעבר לכך אף הציע הצעת־חוק לפיה 20% מן ההכנסות מבעלי הרכב יוקצו למלחמה בקטל בדרכים.

[illegible] „המקיים נפש [illegible]" [illegible]

[illegible]
נפגעת תאונות הדרכים

לפני 60 שנה | דבר | לפני 40 שנה

מו"מ על זכיון ים המלח

אמרי הודיע בבית הנבחרים הבריטי על ניהול מו"מ עם ממשלת עבר הירדן בנושא ניצול ים המלח. נוסח הזכיון נשלח לממשלת עבר הירדן ויש לקוות להחלטה מהירה בשאלה זו בעתיד הקרוב.

יורש העצר בלונדון

הנסיך מולס הגיע לנמל פולקסטון ויצא ברכבת ערב ללונדון. בתחנה פגש אותו המון גדול. משם נסע מיד לראות את פני אביו החולה.

מנסים להציל רכוש יהודי גרמניה

ד"ר גוטמאן, המייצג את המועצה היהודית בהנהלת הארגון להחזרת רכוש יהודי בגרמניה, אמר, כי הבעיה היסודית היא שאלת הנזק בקשר להחזרת הרכוש. מעריכים כי הרכוש היהודי הגיע לכ־10 מיליארד מארק בשנת 1933.

הרחבת גבולות תל־אביב

40 אלף תושבים נוספו לאוכלוסיית העיר עם ההחלטה על סיפוח שכונות הספר. הגבולות הרשמיים מתחילים מהכפר הערבי סאלמה ועד לשכונת התקוה [illegible].

ראש העיר רוקח הדגיש את חשיבות סיפוח הכפר אבו כביר.

ביד חזקה

(המשך מעמוד 1)

מקווה הקולונל, כי ייקל עליו לשלוט בשבטי הפרועים. מאז ההפיכה של 1962 ניסו נשיאיה של צפון־תימן לשלוט בשבטים על־ידי מתנות שוחד, מצד אחד ודיכוי, מצד שני. כספי השוחד באו בעיקר מערב־הסעודית. המדיניות אושרה הן על־ידי האמריקאים והן על־ידי הרוסים. דרום־תימן השכנה קראה קריאות בוז מעבר לגבול – כל משקיף מן הצד יכול היה לבלבל את התוצרות על־ידי הנעת שוחד רב יותר.

הנשיא סאלח למד מן הנסיון. ראשית, הוא כפה על תימן מה שנחשב לשלום ורגיעה, וכך הביא לחיפוש נפט על־ידי קבלנים מהמערב, בשנות ה־80 המוקדמות. כספי הנפט, שהתחילו לזרום למדינה בסוף השנה שעברה, חיזקו אותו.

שיטת היד החזקה שסאלח נוקט טובה אולי ליציבות המדינה, אבל היא מעיקה על האינדיווידואליזם ועל האוטונומיות המקומיות של השבטים. האסיפה החדשה אמורה למתן את התנגדותם. הסכנה היא, שהיא תתחיל להיות „חזי הנושא את עצמו" ותיהפך למטרה. הנסיון היחיד הדומה לזה במפרץ היה הפארלמנט של כווית, שהושעה ב־1986. שכניה של צפון־תימן יתבוננו בהתפתחותה של האסיפה כמעט באותה דאגה כמו סאלח. המלך פאהד מסעודיה אינו מראה כל סימן, כי הוא עומד להנהיג את האסיפה המייעצת, שיצה בעבר להקים בארצה. אבל אם הקרוב העני בחצי־האי מסוגל להתמודד עם אסיפה נבחרת, ייתכן שגם אחרים יוכלו באות.

בצער רב הננו מודיעים על פטירת חברתנו

עטל חזן

ההלוויה תתקיים היום,
יום ראשון, ג' בטבת תשמ"ט 11.12.88
בשעה 3.00 אחה"צ בבית העלמין ביגור

המשפחה
ובית יגור

מהלך חדש בהסתדרות

שערי מטבע חוץ ביום 09.12.88

המטבע	בנקנוטים לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	העברות והמחאות לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	שער יציג
1 דולר ארה"ב	1.55	1.62	1.55	1.62	1.55	1.62	1.5742	1.5958	1.5762	1.5958	1.5742	1.5940	1.5850
1 מארק גרמני	0.89	0.93	0.89	0.93	0.89	0.93	0.9050	0.9162	0.9066	0.9179	0.9065	0.9179	0.9121
1 לישט"ש	2.86	2.99	2.86	2.99	2.85	2.99	1.9083	2.9445	2.9072	2.9435	2.9075	2.9440	2.9227
1 פרנק צרפתי	0.26	0.27	0.25	0.27	0.26	0.27	0.2649	0.2682	0.2653	0.2686	0.2650	0.2684	0.2669
100 ינים יפאניים	1.27	1.32	1.27	1.33	1.26	1.32	1.2856	1.3016	1.2881	1.3042	1.2860	1.3022	1.2923
1 גולדן הולנדי	0.79	0.83	0.79	0.85	0.79	0.83	0.8040	0.8140	0.8029	0.8130	0.8035	0.8136	0.8083
1 פרנק שוויצרי	1.06	1.11	1.06	1.11	1.06	1.11	1.0775	1.0909	1.0788	1.0925	1.0778	1.0913	1.0858
1 כתר שוודי	0.26	0.27	0.25	0.27	0.25	0.27	0.2611	0.2648	0.2616	0.2649	0.2611	0.2644	0.2627
1 כתר נורבגי	0.24	0.25	0.24	0.25	0.23	0.25	0.2439	0.2469	0.2441	0.2471	0.2437	0.2468	0.2455
1 כתר דני	0.23	0.24	0.23	0.24	0.23	0.24	0.2352	0.2381	0.2354	0.2384	0.2353	0.2382	0.2367
1 מארק פיני	0.38	0.39	0.38	0.40	0.37	0.40	0.3837	0.3885	0.3842	0.3889	0.3835	0.3883	0.3866
1 דולר קנדי	1.30	1.36	1.30	1.36	1.29	1.35	1.3184	1.3348	1.3198	1.3354	1.3162	1.3327	1.3275
1 דולר אוסטרלי	1.30	1.43	1.32	1.42	1.32	1.42	1.3648	1.3818	1.3657	1.3828	1.3640	1.3811	1.3728
1 ראנד דרא"פ	0.44	0.53	0.41	0.56	0.43	0.60	0.6748	0.6832	0.6755	0.6840	0.6753	0.6838	0.6795
10 פרנקים בלגיים	0.42	0.44	0.42	0.45	0.42	0.44	0.4304	0.4358	0.4329	0.4385	0.4328	0.4382	0.4353
10 שילינגים אוסטריים	1.27	1.33	1.27	1.33	1.27	1.33	1.2874	1.3035	1.2909	1.3070	1.2908	1.3065	1.2968
1000 לירות איטלקיות	1.20	1.27	1.20	1.28	1.21	1.30	1.2274	1.2427	1.2294	1.2448	1.2281	1.2436	1.2344
1 „סל" (ECU)	—	—	—	—	—	—	1.8827	1.9062	1.8851	1.9086	—	—	1.8949
1 דינר ירדני	2.69	2.86	2.60	2.77	—	—	—	—	—	—	—	—	2.8115
10 לירות לבנוניות	—	—	—	—	0.02	—	—	—	—	—	—	—	0.0314
1 לירה מצרית	0.58	0.61	0.60	0.64	0.62	0.67	—	—	—	—	—	—	0.6974

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו
הודעה לפי סעיף 149
לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אישור לשימוש חורג מתכנית למוסכים בקומת המרתף ברחוב הנחושת 8 גוש 6638 חלקה 269. תיק בנין 0958־008. בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם, שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אישור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן־גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת וטלפון.

ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו והובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

י. ספיר
סגן ראש העיריה
יו"ר הועדה המקומית
לתכנון ולבניה
תל־אביב־יפו

על מה הרעש

(המשך מעמוד 7)

„הקהילה היהודית בארה"ב תומכת בישראל גם בגלל הקשר היהודי וגם מפני שהיא חברה דמוקראטית וחופשית. הפיכתה של מדינת ישראל למדינה שבה שולט פונדאמנטליזם דתי קיצוני תהיה מכה לתפיסה של יהודי ארה"ב את ישראל", אומר רובין. „גם אם המנהיגים לא יפנו עורף לישראל ואולי אף יכפילו את מאמציהם לחיזוק הדמוקרטיה הישראלית ולהגברת הפלורליזם החברתי והדתי בישראל, אין זה מובטח שיעלה בידם לשלוט בתגובות של עמך ובתחושת הניכור הגוברת. לא התמיכה הכספית אלא תחושת הזהות המשותפת והרצון לשותפות במה שקורה בארץ, הם שייפגעו".

שושנה קארדין, לשעבר נשיאת הפדראציות היהודיות בארה"ב ומי שעמדה בראש משלחת מנהיגי הפדראציות היהודיות, שביקרה באחרונה בארץ במסגרת המאבק נגד שינוי החוק, טענה השבוע באוזני שגריר ישראל בארה"ב, משה ארד, שראשי המנהיגות היהודית שחזרו מישראל לא התרשמו שבארץ מבינים באמת מה עמוק יהיה הקרע בינינו לבין יהדות ארה"ב, אם אכן יתקבל התיקון בחוק „מיהו יהודי". קשה שלא להסכים עם דבריה כאשר שומעים את ראש הממשלה, יצחק שמיר, חוזר ושונה, שאין הוא מבין מה כל הרעש הזה סביב חוק הנוגע בסך־הכל לרישום כמה גרים.

דנמרק – ארה"ב

ברידג'

מאת ארנונה שמאן

נבחרת ארה"ב הפתוחה הינה אלופת העולם. היד הבאה הינה מהמפגש בין ארה"ב לדנמרק בשלב רבע הגמר, ולאור ההגנה היפה, תבינו כיצד מגיעים לצמרת.

	צפון	
	♠Q5 ♥Q7654 ♦652 ♣K76	
מערב ♠J10982 ♥95 ♦A1098 ♣95	צפ / מז מע / דר	**מזרח** ♠743 ♥K108 ♦K74 ♣A843
	♠AK6 ♥AJ2 ♦QJ3 ♣QJ102	
	דרום	

מחלק: מזרח
פגיעים: אף אחד
ההכרזה

מזרח	דרום	מערב	צפון
1 דיאמונד	1 בלי שליט	2 ספייד	3 הארט
—	3 בלי שליט	—	—

למרות שמזרח פתח, לא נרתעו הדנים, והגיעו לחוזה של 3 בלי שליט. החוזה זה כמעט חסר סיכוי אם מערב מוביל בדיאמונד, אולם מכיוון שאצל האמריקאים 1 דיאמונד אינו מחייב דיאמונד, הוביל מקסטורש בעשירית ספייד, הכרוז זכה ביד במלך והמשיך במלכה קלאב שזכתה בלקיחה, וכך קרה גם כששוחק הנסיך קלאב. הכרוז המשיך בנסיך הארט, וגם כאן גילה רודוויל התאפקות יוצאת מגדר הרגיל, ודחה את הלקיחה.

הנגה זו הגבילה את הקשר בין הכרוז לדומם, והוא המשיך באלוף הארט והארט נוסף, רודוויל זכה בלקיחה וחזר בספייד כשהמצב כזה:

	צפון	
	♠Q ♥Q7 ♦652 ♣K	
מערב ♠J98 ♥--- ♦A1098 ♣---	צפ / מז מע / דר	**מזרח** ♠74 ♥--- ♦K74 ♣A8
	♠A6 ♥--- ♦QJ3 ♣102	
	דרום	

הכרוז זכה בדומם, הוא אומנם יכול לזכות בשתי לקיחות בהארט, אולם הבעיה הינה: מה ישליך מהיד? עליו לשמור את האלוף ספייד (אחרת יוגבהו הספיידים במערב), עליו לשמור את הדיאמונדים, ברור, ועליו לשמור את הקלאבים (אחרת יוגבהו הקלאבים במזרח). הכרוז המשיך בדיאמונד מהדומם, מערב זכה וחזר בספייד, הכרוז זכה, המשיך בקלאב, מזרח זכה וחזר בקלאב, והכרוז נאלץ למסור שתי לקיחות נוספות בדיאמונד.

גם בחדר השני שיחק צפון דרום בחוזה של 3 בלי שליט, אולם כאן לא גילה מזרח את אותו כושר התאפקות של רודוויל, והחוזה בוצע.

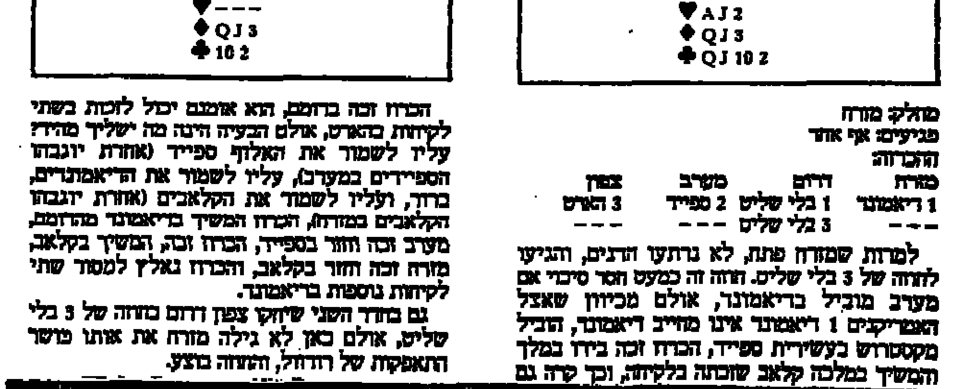

ארץ חמדה / צבי אילן

גילויים חמים בחמת

כבר לפני כ־5000 שנה היתה חמת מיושבת. בחפירות שנערכו בתל התגלו יותר מ־20 שכבות מהמאה השמינית עד ה־12 לפני הספירה

תל אל־חמה הוא תל המתנשא בפתחה הדרומי של בקעת בית־שאן, ולידו מעיין מים חמים, שהעניק לתל את שמו. מזהים כאן בבטחה את העיר חמת, הנזכרת בכתובות על מצבות מצריות, שמסופר בהן על דיכוי ערי בקעת בית־שאן בידי פרעה סתי הראשון בתחילת המאה הי"ג לפני הספירה. מימצאים חשובים ו„חמים" הועלו בחפירה שמתנהלת, לראשונה בתל, מ־1985, מטעם המכון לארכיאולוגיה באוניברסיטה העברית, בשיתוף החברה לחקירת ארץ־ישראל ואוניברסיטת טורונטו, בניהולו של דוד סרלה, גרי ליפוביץ' וג'יין קהיל. בעונה האחרונה סייעו למשלחת יצחק מגן, קמ"ם ארכיאולוגיה ביו"ש, יגאל שחר, ראש המועצה האזורית בקעת בית־שאן, פנחס פורת מאגף העתיקות, ומושב מחולה הסמוך, בתרומת משרד המדע והפיתוח.

התברר שהתל היה מיושב מהאלף השלישי לפני הספירה. החפירה נערכה בשטח אחד, שבו התגלו יותר מ־20 שכבות, מהמאות השמינית עד השתים־עשרה לפני הספירה. מהמאה התשיעית לפני הספירה נמצאו שרידי מבנה בנוי לבנים על יסוד אבן, שחרב בשריפה. בחדרים נמצאו כלי חרס שלמים, עשרות משקולות נול מטין ומחצלאות, שכיסו את הרצפות.

מהמאה העשירית לפני הספירה נחשפו שני מבנים, שקירות הגדול שבהם היו מטוייחים והשתמרו עד לגובה של מטר. בחדר אחד נתגלו כלי חרס רבים, בהם כלי פולחני לנסך (קרנוס), כלי חרס ברמות חיה, קדרה בעלת שמונה ידיות ועיטור מודבק של חיות מקרינות, פכיות מיובאות („קיפרו־פיניקיות"), חלק עליון של צלמית אשה וכן חותם אבן מעוטר בדמויות.

במבנה לבנים אחר נתגלו כלי אגירה מחרס, על תכולתם השרופה, כמה מהם יחד עם הפקקים אשר חתמו אותם, ומיתקן בנוי לבנים שבתוכו גרעיני תבואה מפוחמים. נתגלו ארבע בולות, פיסות טין הנושאות טביעות חותם, ששימשו לחתימת חפצים או תעודות. על אחת מהן יש טביעה המתארת חיה מקרינה לצד דמות נוספת. בין המימצאים הרבים יש כלי ברזל, בכללם קלשון (רק בלכיש נתגלה עד כה קלשון ברזל), קופסת שנהב מעוטרת, חותמות וחפצי גבס ועצם. הבניין חרב כנראה בעת מסע פרעה שישק, במאה העשירית, בשנה החמישית למלוך רחבעם מלך יהודה.

השנה התגלה גם חלק ממערכת ביצור ובו חומה בעובי 2.60 מ', ולפניה חלקלקה או סוללה, מהתקופה הכנענית התיכונה, המאות 17–20 לפני הספירה.

בעוד שנתיים. הזמן ינוצל ללימוד המימצאים העשירים על עיר קדומה זו בבקעת הירדן.

החינוך לראשית המפעל

לאור הפעילות הנמרצת של המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות החליט שר החינוך והתרבות להעמיק את זיקת מערכת החינוך למורשת ראשית ההתיישבות. ועדת החינוך של המועצה, בראשות ח"כ נחמן רז, עיבדה תוכנית פעילות חינוכית שעיקרה – קביעת „סל ביקורים" מחייב לכל מערכת החינוך באתרי ההתיישבות, במסגרת הטיולים ותכניות הלימודים.

התכנית עובדה עם המחלקות והאגפים במשרד החינוך ובעקבותיה יוכנו תכניות לימודים מחודשות ויקויימו השתלמויות מורים ואנשי חינוך באתרי התיישבות שכבר נפתחו לתלמידים ולמתעניינים. בני אמיר, ראש המינהל הפדאגוגי במשרד, נבחר להפעיל את ביצוע התכנית. המועצה מקווה שהפעלת התכנית תיתן תנופה לזיקה למורשת ראשית ההתיישבות.

בית הבד הגבוה

בית בד לייצור שמן, שהוקם ופעל במקום הגבוה ביותר בארץ, נחשף מעל מג'דל שמס שבמורדות החרמון, בחפירות מטעם אוניברסיטת בר אילן, בהנהלת ד"ר שמעון דר. בחפירות התגלו חלקי מבנה בית הבד ומשקולות אבן לקורת בית הבד.

מתברר שבעת העתיקה גידלו תושבי האיזור עצי זית גבוהים. כיום אין מגדלים בהם זיתים. בחפירה השתתפו סטודנטים מאוניברסיטת בר־אילן ומחוגי נוער של החברה להגנת הטבע, עם מדריכי בית־ספר שדה „חרמון" של החברה.

חג לחוג

בערב חגיגי, שנערך במעונו של מכון אבשלום – המכללה לידיעת הארץ שמקיימת ההסתדרות, במבנה מכללת לוינסקי – צויינו 50 שנה לקיומו של חוג „סביבתנו", חוג לידיעת הארץ באיזור תל־אביב. במכון מוצגת עתה גם תערוכת החוג.

החוג הוקם ב־1938, ביוזמת ועדת התרבות של מועצת פועלי תל־אביב. יוזמו היה יוסף ברסלבי המנוח, ועם מקימיו נמנה פרופסור שמואל אביצור, ייבדל לחיים ארוכים ופוריים. החוג ממשיך בפעולתו ברציפות במסגרת מכון אבשלום. הוא מארגן טיולים לסביבה הקרובה ולחלקי הארץ השונים אחת לחודש, בעיקר בשבתות. חברי החוג מוזמנים גם להרצאות בנושאי גיאוגרפיה, היסטוריה וארכיאולוגיה של ארץ־ישראל. החוג פתוח לכל שוחרי ידיעת הארץ.

משקולות בית הבד בחרמון

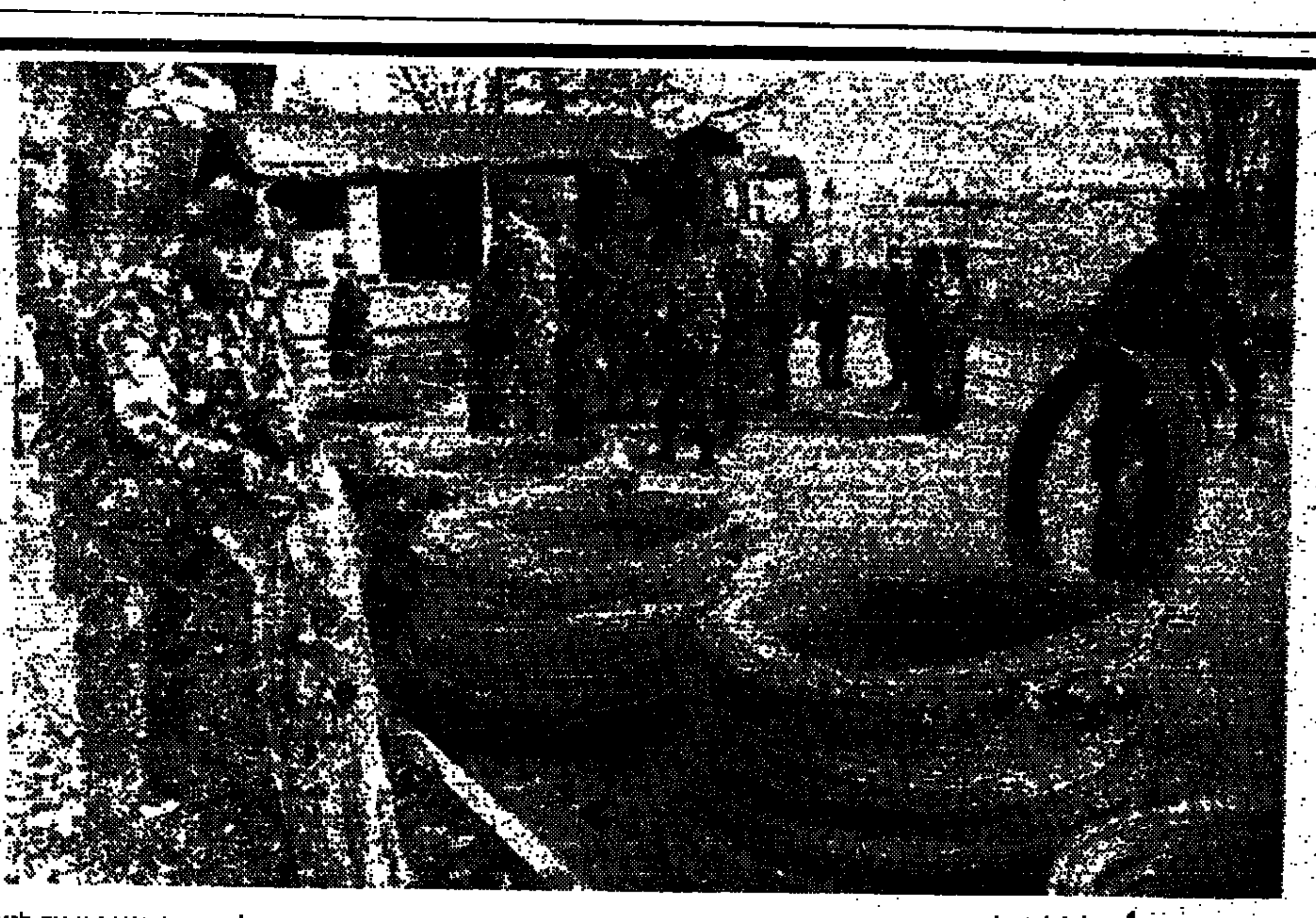

מחכים לערפאת כוחות הבטחון של שוויץ מתכוננים לבואו של מנהיג אש"ף יאסר ערפאת לארצם. ערפאת עתיד לנאום ב־13 בדצמבר לפני מושב מיוחד של עצרת האומות המאוחדות שיתכנס בז'נבה. (צילום: אי.פי.)

מל"פ / משה עמירב

באלג'יר מתה האמנה הפלשתינאית

במועצה הלאומית הפלשתינאית באלג'יר מתה האמנה הפלשתינאית ונמשך תהליך נצחונו של הזרם הפרגמאטי באש"ף על יריביו מבית. כמה טראגי שרבים בינינו אינם מבינים זאת

יאסר ערפאת

חאלד אל־חסן

צריך שתהיה לקורא מידה של יושר אינטלקטואלי, כדי לנתח את החלטות המועצה הלאומית הפלשתינאית ולהגיע למסקנה הפוכה ממסקנתם של יצחק שמיר ושמעון פרס. באלג'יר מתה האמנה הפלשתינאית ונמשך תהליך נצחונו של הזרם המרכזי הפרגמאטי באש"ף על יריביו מבית.

נקודת המפנה לא היתה באלג'יר אלא בעמאן, בפברואר 1985, עת נחתם הסכם עמאן המפורסם. על הסכם זה כתב פרופסור יהושפט הרכבי, כי „במרכזו הונח העקרון שהוא מהפכני בתולדות הסכסוך ולא היה דומה לו לפני כן – הטריטוריה תמורת שלום". כבר אז ניכר היה בחותמי ההסכם שהם מבינים, כי דרכם החדשה נפרדת מדרכה של האמנה הפלשתינאית. ד"ר מתי שטיינברג כתב אז: „ההבדל בין קריאת הסכם עמאן לבין תוכנה וכתבה של האמנה אינו ניתן לגישור".

מאז נמשך ביתר שאת המאבק, שמעטים בישראל שמים ליבם אליו: המאבק בין הזרם המרכזי בראשות ערפאת לבין „שומרי החומות". האחרונים מאשימים, לא בלי צדק, את הפרגמאטיסטים, שהם מוותרים על המאבק המזויין, מוכנים להכיר בישראל ולהמיט בכך אסון על העם הפלשתינאי.

אבי הזרם הפרגמאטי באש"ף, חאלד אל חסן, מודה, כי הדרך שאליה יצא אש"ף בהסכם עמאן מוליכה לקרע בין המצפון והשכל. בספרו כתב: „המצפון דוחה קיום אפילו של גרגר חול של פלשתין בריבונות שאינה פלשתינאית ומייחל להשיג מטרתו בהכרעה צבאית, אולם השכל, הרואה את מאזן הכוחות, אינו מאפשר לממש זאת". ומאז מהלך אש"ף על החבל הדק, מנסה לרצות את הקיצוניים, מתגונן בפני הסורים, וקובע את שלוש מטרותיו: פרגמאטיזם מדיני, אחדות השורה וכפל לשון, כדי שלא יאשימוהו בבגידה ברעיון.

באלג'יר נחל ערפאת את נצחונו הגדול: הוא השיג את שלוש המטרות בדרך דמוקראטית. כדאי לבחון את מה שאירע באלג'יר על רקע דברים אלה.

עתונאים „מומחים" מיהרו להסביר, כי באלג'יר דיברה המועצה הפלשתינאית אל ארה"ב. זו מסקנתו של מי שגישתו מלולת בעם הפלשתינאי ובמוסדותיו. הפארלמנט הפלשתינאי, כפי שכונתה המועצה, דיבר קודם־כל ובראש וראשונה אל העם הפלשתינאי.

העתונאי ראשד כותאב ממזרח ירושלים, שנכח במועצה באלג'יר, התרגש מהחלטות המועצה כמו „מיליוני פלשתינאים אחרים ברחבי העולם. ההחלטות הן מהפיכה אמיתית", אמר כותאב בראיון ל„הארץ". „שתים־עשרה פעמים הוזכרה בהחלטות המלה ישראל, שלא הוזכרה בעבר: המאבק המזויין לא הוזכר כלל. מלים כמו דרקים וכבוד הדדי הוזכרו לא אחת. בשבילי זו שפה חדשה..."

מה שחשוב הוא שראשד כותאב הפלשתינאי הבינו שזאת מהפכה. פחות חשוב שיצחק שמיר ושמעון פרס לא קלטו את המסר.

הפלשתינאים, העוקבים זה שנים אחרי כל תג בהחלטות המועצות הפלשתינאיות, הבינו את „השפה החדשה". אם כתוב „ישראל" במקום „האוייב הציוני" או „הישות היהודית", פירוש הדבר הכרה בקיומה של ישראל. אבל לא רק בניסוחים ובשפה חלה המהפכה. קבלת החלטות או"ם 181, 242 ו־338 משמעותה נטישת עקרונות האמנה הפלשתינאית.

החלטה 338 מדברת על יישוב הסכסוך במו"מ מדיני, והרי זה ההיפך הגמור מסעיף 9 באמנה, השולל מכל וכל מו"מ מדיני ומצביע על המאבק המזויין כאסטראטגיה וכעקרון לפתרון הסכסוך. החלטה 181 היא החלטת החלוקה, שקבעה בזמנו את הקמת מדינת ישראל על חלק מפלשתין. והרי זה בניגוד מוחלט לסעיף 19 באמנה, המדבר על החלטה זו כעל אסון לאומי ותובע „לבטל אותה מיסודה".

קבלת החלטה 242, הקובעת את ישראל בגבולות 1967, יש בה, מבחינה משפטית, הכרה בגבולות האלה ובכוונות לקבלם.

אומרים הספקנים: הרי אש"ף מסרב להכיר במדינת ישראל. ואכן, אש"ף הכיר באלג'יר בזכות קיומה של ישראל ולא במדינת ישראל וההבדל חשוב. ערפאת הסביר זאת: מדינות מכירות זו בזו. כאשר ישראל תכיר במדינה הפלשתינאית, תכיר המדינה הפלשתינאית בישראל.

מוסיפים הספקנים: הרי אש"ף הוסיף תוספות להחלטתו על קבלת 242 ומכאן שהוא לא מקבל את 242 בלב שלם. הצדק עימם. אש"ף לא יכול לקבל, ואין זה צודק שיקבל, את 242 כל עוד החלטה זו משאירה עם שלם, צד לסכסוך, הצד העיקרי לסכסוך, מחוץ לתמונה. 242 מתייחסת אל הפלשתינאים כאל פליטים בלבד, לא כשותף למו"מ. מעיר על כך ד"ר מתי שטיינברג: הבעיה שלהם עם 242 היא לא במה שיש בה (הכרה בישראל) אלא במה שאין בה (הכרה בפלשתינאים).

עוד שתי נקודות ראויות לציון: לראשונה לא מופיעה בהחלטות אלג'יר זכות השיבה (אל־עודה) הפרובלמאטית, והרי בוודאי אין זו שיכחה. גם עניין הטרור מצטמצם בהחלטות אלג'יר לגבולות ישראל והוחלט על הפסקתו כנגד מטרות ישראליות ויהודיות ברחבי העולם (הסכם קאהיר).

במועצה הלאומית הפלשתינאית באלג'יר נפרד העם הפלשתינאי מן האמנה המפורסמת. הזרם המרכזי, התובע להתעורר מן החלום של פלשתין הגדולה ולהשלים עם ישראל, ניצח.

כמה צר, אולי אף טראגי שרבים בינינו אינם מבינים זאת.

בני קיבוץ / הדס מגן

נוטשים או ממשיכים?

יש מקום להפחית את מעורבותו של הקיבוץ בחיי הפרט, קובע מחקר על בני קיבוץ. המחקר מפריך את ההנחה שכושר המנהיגות של בני הקיבוץ פגום

כדי להגביר את מעורבותם של חברי הקיבוץ בפעילות היום־יומית, להגדיל את מספר המנהיגים הפוטנציאליים ולהביא לנאמנות לערכים ולנורמות, על החברה הקיבוצית לצמצם את מידת חדירתו של המוסד הקיבוצי לחיי הפרט ולהותיר ליחיד תחום אישי רחב יותר. יש להימנע מהפרזה במידת האינטנסיביות של פגישות חברתיות ולצמצם את הלכידות החברתית במקרים שבהם היא גדולה מדי.

מסקנות אלו ואחרות, ברוח דומה, עולות ממחקרה של אביבה זמיר „הבנים בתפקידים אליטיים". מחקר זה הוא אחד מארבעה, המצטרפים יחד ל„מחקר עלומים", שעניינו בני הקיבוץ.

השאלות שזמיר דנה בהן במחקרה נגעו להשפעתו של הקיבוץ על סיכויי הבנים להגיע לרמות גבוהות של ידע, משמעות אישית ומוסר אנושי. במהלך המחקר נשאלו שאלות כמו: מה התוצר האנושי הסופי שמוציא הקיבוץ תחת ידיו? האם יש לפרט מוטיבאציה להגשים ערכים חברתיים ולאומיים? מה השלכותיהם של החינוך הקיבוצי והחברה הקיבוצית על כוחות נפשיים ואינטלקטואליים? האם הם מפתחים אותם או שמא דווקא בולמים?

המחקר ערוך במתכונת של מחקר איכותי (בניגוד לכמותי), והוא מתבסס על ראיונות. במסקנות ביניים שפורסמו בפרסום זמני על־ידי „יד טבנקין" – המחקר כולו עוד לא הסתיים – מציגה החוקרת את מסקנותיה הנוכחיות, המסתמכות על ראיונות רבים: „יותר מכל אנו שומעים על הקושי לשאת את ההתערבות המאסיבית של מסורת החברה בכל ענייני הפרט. כן נראה שהצפיפות החברתית, המפגשים התכופים, הריכוזיות בפעילויות המשותפות בחברה מצמצמים את המרחב הפסיכולוגי ההכרחי לאקלים חברתי, הזקוק לגירויים ורשים לפריקים".

מתוך כך, יוצאת זמיר מהנקודה שיש מקום להפחית את מעורבותו של הקיבוץ בחיי הפרט. עם זאת, היא דוחה מכל וכל את ההנחה המקובלת, בדבר נכותם הנפשית־אינטלקטואלית של בני הקיבוץ בכל הנוגע לכושר מנהיגות.

במסקנות הנובעות מהראיונות, שיתפרסמו בספר מיוחד, תציין זמיר, כי כושר המנהיגות של בני הקיבוץ נבלם לעיתים בשל היותם חיים בקיבוץ, או בגלל הסטיגמה השלילית שיש בקיבוץ לפעילות תנועתית. מכשולים אלה נעלמים, לדבריה של זמיר, במקרים שבהם שדה המנהיגות והפעילות אינו קשור בפעילות תנועתית (כמו בצבא). מימצאיה מצביעים על נכונות מצד בני הקיבוץ להשתלב בפעילות בתנועה ובהנהגתה ויותר מזה, הבנים גם מגלים הזדהות עם הקיבוץ כתנועה בעלת משימות אידיאולוגיות. נבע מזה, שפוטנציאל המנהיגות של הבנים יוכל להגיע לכלל מימוש אם תגבר הזדהותם עם הדרך הקיבוצית. בסופו של דו"ח הביניים למחקרה כותבת זמיר: „האתגר העומד היום לפני הקיבוץ הוא להגדיר ולקיים, במונחים מחודשים, את הסינתיזה החיונית לקיומו, בין חירות הפרט לבין הגשמת הערכים הלאומיים והחברתיים".

מריבות / ראובן עשור

יומני גבלס

פרסומם של יומני גבלס הוא עסק רווחי מאוד. בית־המשפט בהאמבורג מתלבט בשאלה מה ערכם של היומנים. יש הנוקבים בסכום של עד מיליון מארקים

ד"ר יוסף גבלס, שר התעמולה הנאצי בזמן הקמתו ונפילתו, ממשיך גם בימים אלה, 42 שנה אחרי התאבדותו, להעסיק את מחשבותם של אנשים רבים.

גבלס השאיר אחריו עשרות־אלפי דפי יומן, שחלקם נמצא וחלקם לא. התברר שפרסומם של יומנים אלה הוא עסק רווחי מאוד. כבר בעבר התקיימו משפטים בין בתי־הוצאה שונים על התמלוגים והזכויות לפרסומם, עתה הצטרפו לריב המחזר הזה גם גורמים שמחוץ לבתי־הוצאה מקצועיים. תחילה הופיעה בזירה משפחת גבלס, ובלט בכולם אחד מאחיו, שביקש למכור את היומנים שהיו בידיו. התברר שהיו אלה יומנים עוד מתקופת לימודיו של הארכי־נאצי, לפני שכיבש את דרכו הפוליטית, והוקא אלה פחות מעניינים את ההיסטוריונים ואת הציבור הרחב.

אחד הראשונים שהבטיח לעצמו את זכויות הפרסום היה הבנקאי השווייצי פרנסואה ג'נאו, ניאו־פאשיסט, המממן את שכרם של עורכי־הדין המגינים על פושעים נאצים. בין היתר מימן את עורך־הדין של רב־הטבחים הנאצי שפעל בצרפת, קלאוס בארבי. ג'נאו הבטיח לעצמו את כל זכויות הפרסום עוד לפני עשרים שנה, אולם הדבר לא הפריע למחברים שונים לפרסם חלקים מיומניו במשך הזמן.

הוצאת „הופמן וקאמפה", למשל, פרסמה יומנים מתקופת חייו האחרונה של גבלס, מינואר עד אפריל 1945, עם הקדמה חשובה של הסופר רולף הוכהוט; הלמוט היבר, מחבר אחת הביוגרפיות הקולעות ביותר של גבלס, פרסם בספרו חלקים מיומניו. לפני כשנה הוציא מוסד היסטורי חשוב במינכן, „אינסטיטוט פיר צייטגשיכטה", ארבעה כרכים עבי־כרס מהיומנים שכתב בין השנים 1926 עד שנת 1941, ועתה מתפשים את ההשלמה לארבע השנים שאחרי 1941. אותו מוסד טוען, לא בלי צדק, כי מסמכים אלה אינם רכושו של פרט, כי אם של המדינה, מה גם שיומניו של גבלס מאז שנת 1936 נכתבו על גבי נייר רשמי של משרד התעמולה.

זה 14 שנה מתנהלים משפטים סביב יומני גבלס, בעיקר עם אותו הנאצים השווייצי, ג'נאו, ומשערים שהוא מתכוון להעניק לתנועה הניאו־נאצית מכספי התמלוגים שיקבל מהוצאת הזכרונות. בימים אלה התקיים משפט נוסף בעיר האמבורג. האיש שמסר את החומר לבית־ההוצאה „הופמאן וקאמפה" (שאגב, היה בית־ההוצאה של היינריך היינה לפני יותר מ־140 שנה), ארווין פישר, עתנאי, תבע עתה את ההוצאה למשפט על שלא קיימה את ההצעה שהתמה אתו והיא חייבת לו 700,000 מארקים גרמניים. משפטני בית־ההוצאה הנתבע חששו ממשפטים מצד ג'נאו השווייצי, ונרתעו ברגע האחרון מהוצאת היומנים.

בית־המשפט בהאמבורג מתלבט בשאלה מה ערכם של יומנים אלה. יש הנוקבים בסכום עד מיליון מארקים. פישר הגדיר מציינים שמדובר ב־4400 עמודים, המתעדים את שנת 1944 בלבד. בתוך המשפט שעוד לא הסתיים נפוצו גם שמועות, כי מאחורי ספקי החומר עומדים גורמים מגרמניה המזרחית. פישר מכחיש זאת נמרצות.

בינתיים מוכן פישר, „בשלב זה", להסתפק בחלק העשירי מתביעתו, כמפרעה. את האפשרות שהוא או המו"ל שלו יישבו עם ג'נאו השווייצי ויקבעו הסדר כלשהו, דוחה פישר מכל וכל. „עם איש זה לא אשב לעולם", הוא אומר. „אני מעדיף לשרוף את היומנים".

סופר־דבורה / אריה ארד

ספינת־המשמר המהירה ביותר במערב

ניתוח מאפייני הספינה מביא למסקנה, שגם הפעם נותנת התעשיה הישראלית לצה"ל את התמורה הטובה ביותר מבחינת עלות־תועלת. הגיע הזמן, שילמד זאת סוף־סוף גם הפיקוד הבכיר הנוכחי

עם כניסת ה„סופר־דבורה" לשירות מיבצעי בחיל־הים, במקום ה„דבורים", מסוגלות כל ספינות המלחמה הישראליות לכסות גם את החוף הסורי. בקרוב יקבל חיל־הים ספינות־משמר חדשות כאלה ובעתיד – יקבל נוספות. זו ספינת־המשמר המהירה ביותר במערב כעת, ועיקר כוחה בזה, יותר מאשר בכוח הירי שלה.

הסופר־דבורה היא ספינת־משמר ישראלית חדישה, שפותחה, תוכננה ומיוצרת ב„רמתא", מפעל באר־שבעי, המשתייך לקבוצת התעשיה האווירית. במפעל 700 עובדים. הסופר־דבורה היא דור שלישי לספינות־המשמר מתוצרת הארץ ומתחילת שנות השבעים יוצרו ב„רמתא" עשרות כלי־שיט, 18 מהם לציים זרים. הדור השני של ספינות אלה לא נקלט בחיל־הים, שכן צה"ל ננעל על שיפור הדבורים. דבר זה יצר בקע בהגנת חופי המדינה, והוא נסתם רק בתושיה מקצועית יוצאת־דופן של הלוחמים הישראלים. שכן זה הכלל: הדרג הבא במגע פנים־אל־פנים עם האויב, נדרש לפצות את המדינה על חולשת־הדעת של הדרג המחליט.

בעייתם של הדבורים לא היתה בכוח הלחימה, אם כי גם זו תכונה חשובה, אלא במהירותם הבלתי־מספקת. הדבור נועד למלא תפקיד מרכזי בבטחון השוטף – מניעת הגעתן של ספינות מחבלים אל החוף. המחבלים פועלים באמצעות סירות קטנות, אך מהירות מאוד, והדרך פעולתם הציבה בפני חיל־הים שני אתגרים עיקריים: התמזגותן של הסירות הקטנות עם פני־הים ומהירותן. גילוין המוקדם של סירות הגומי הושג באמצעות פיתוח מיתקני מכ"ם חזקים ומעודנים והבעיה נפתרה אי־אז בשנות השמונים. בעיית המהירות לא נפתרה באמת, אלא כעת.

הסירות המהירות של המחבלים מגיעות למהירות של 40 קשר (72 קמ"ש), בעוד שמהירותם של הדבורים לא עלתה על 20 קשר (36 קמ"ש). גם כאשר שופרו מעט, לא הצליחו להביאם למהירות גבוהה מ־30 קשר (54 קמ"ש). נסיונות להתקין בהם מנועים חזקים יותר, כדי להגדיל את מהירותם, נכשלו. המנועים הגדולים גרמו רעד חזק כל כך, עד כי ברגים התפוצצו והדבורים החלו להתפרק. רעש המנועים היה גדול כל כך, עד כי היתה סכנה של ממש, שמלחים צעירים ישתחררו משירות החובה עם „סעיף אוזניים".

בינתיים פיתחו ב„רמתא" את הסופר־דבורה. הואיל וחיל־הים היה נעול על שיפור הדבור, פותחה הסופר־דבורה לשוק העולמי. לשוק זה דרושות ספינות בעלות טווח־לחימה גדול יותר וכך נולדה ספינת־המשמר שטווח הלחימה שלה, 700 מייל (1,260 ק"מ), מביא אותה, במונחי הזירה הישראלית, אל חופי צפון־סוריה ולוב. משנכשלו המאמצים לשפר את הדבורים, פנה צה"ל בלית־ברירה אל „רמתא" כדי לבחון את האפשרות להצטייד בסופר־דבורה.

הסופר־דבורה מצויידת בשני מנועים רבי־עוצמה, המפתחים 2,000 כוחות־סוס כל אחד והמאפשרים לה להגיע לכדי 40 קשר, מהירות המשתווה או אף עולה על מהירותן של סירות האויב. בו בזמן נעשה מאמץ להפחית את משקל הספינה. הואיל והיא תוכננה לשאת מנועים רבי־עוצמה, הוכנה מראש לעמוד בפעולתם, הן מבחינת הרעד והן מבחינת הרעש.

בתיכנון הספינה משתקפת המיומנות הישראלית, היחידה במינה, בניצול מיטבי של החלל. כך אפשר לצופף על הספינה כלי־חימוש רבים ומגוונים, העושים אותה לכלי רב־משימתי. היא מצויידת בשני מקלעים גדולים בקוטר של 0.5 מ"מ, ללחימה בסירות גומי ובמטרות־אדם וכן בשני תותחים בני 20 מ"מ, ללחימה בספינות האם. נוסף על כך, יש לספינת־המשמר יכולת ללחום בשעת הצורך בצוללות באמצעות פצצות־עומק וצינורות טורפדו. ולבסוף, ניתנה לה יכולת לחימה במטרות־חוף באמצעות מטול־רקיטות בקוטר של 130 מ"מ.

בתנאי הספינה הזאת טווח־לחימה של 700 מייל, פירושו שלושה ימי שהות בים. משום כך נוצל חלק מהנפח להכנת תנאי מחייה סבירים לקצין ולשמונת החיילים המאיישים אותה. אזורי המגורים והמנוחה נוחים בהרבה, ממה שיש בדבור.

בתנאי הזירה הישראלית המהירות היא ההישג העיקרי בפיתוח הסופר־דבורה.

יכולתה של הסופר־דבורה לשהות בים חצי שבוע מביאה לניצול יעיל יותר של הספינה וצוותה באיזור הלחימה עצמו. חימושה מאפשר לה יכולת לחימה יותר אפקטיבית ויותר מגוונת, וכך ייחסכו כלי־שיט גדולים ממנה. אלה יוכלו להתפנות למילוי משימות יותר מורכבות, אולי במרחק יותר גדול מהחוף.

מחיר המחירון של הסופר־דבורה הוא שניים וחצי מיליון דולר. אולם סביר להניח, שחיל־הים הישראלי מקבל אותו במחיר נמוך מזה. ניתוח מאפייני הספינה מביא למסקנה, שגם הפעם נותנת התעשיה הישראלית לצה"ל את התמורה הטובה ביותר מבחינת עלות־תועלת. הגיע הזמן, שילמד זאת סוף־סוף גם הפיקוד הבכיר הנוכחי, שעוינותו לתעשיה הישראלית מגיעה מפעם־לפעם לשיאים חדשים. דברים אלה אינם נכתבים כדי לגנח את הרמטכ"ל, שיש לו די צרות גם בלעדי זאת; אלא כדי שסופם של פרוייקטים מסוימים, הנמצאים כעת בשלבי עבודה שונים, לא יהיה כסופו של ה„לביא".

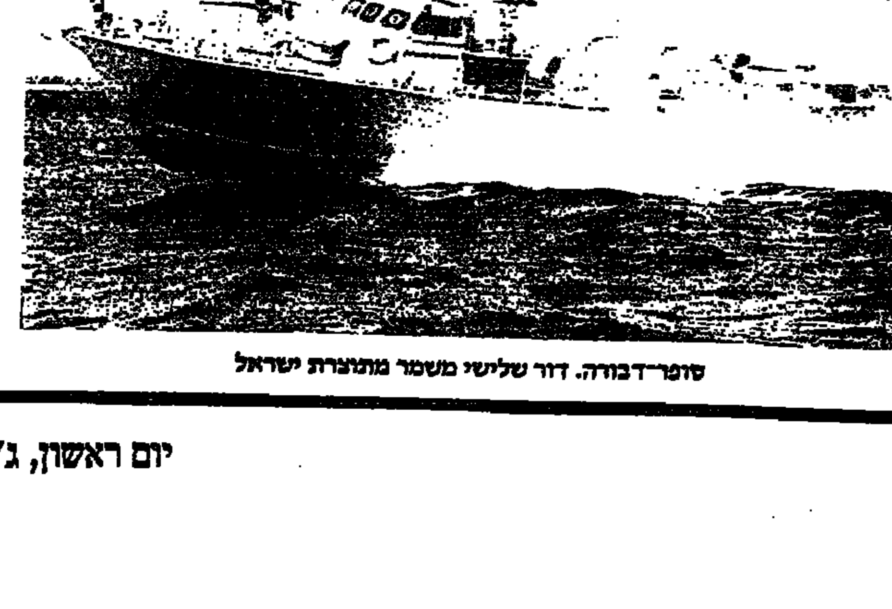

סופר־דבורה. דור שלישי משמר מתוצרת ישראל

هكذا في الأصل

[صورة عن الأصل]

חושבים קצר / אורי שחר

חיל האוויר והמלחמה הבאה

בעיסוקנו המתמיד במחלוקות פנימיות אנו נוטים לשכוח כי אנו עומדים גם בפני איום חיצוני. איננו עוסקים די בהערכת השינויים החלים בסביבה האסטרטגית שלנו, ובחלקם אנו מבחינים רק בדיעבד

פחות מחמישה שבועות עברו מאז ביקורו האחרון של שר ההגנה האמריקאי במזרח התיכון. בסוף ביקורו הקודם מסרו מקורות ידידיים, כי קרלוצ'י הבטיח להמשיך בלחציו על הקונגרס לאישור עיסקות נשק עם מדינות ערביות. עכשיו, שבועות אחדים לפני החילופין בממשל האמריקאי, מצא קרלוצ'י לנכון לערוך סיור מסלים בסעודיה ובכמה ממדינות המפרץ הפרסי. בתום הסיור תסוכם המלצת הממשל לעיסקות נשק נרחבות עם מדינות ערביות ותובא לאישור הקונגרס.

ב־24 בנובמבר, בין שני סיוריו של קרלוצ'י, חתמו סעודיה ובריטניה על הסכם שבו התחייבה בריטניה להשקיע יותר מ־1.8 מיליארד דולאר בתוכניות משותפות לשתי המדינות, תמורת רכישת נשק בריטי ע"י סעודיה. התחייבות זאת היא תחולת יישומו של מיזכר ההבנה בין סעודיה לבריטניה שעל פיו אמורה בריטניה לצייד את סעודיה בנשק, טכנולוגיה צבאית ותשתית בטחונית בשווי של כמעט 30 מיליארד דולאר בעשר השנים הקרובות.

בעיסוקנו המתמיד במחלוקות פנימיות – לפני הבחירות ואחריהן – אנו נוטים לשכוח לפרקי זמן ארוכים מדי כי אנו עומדים גם בפני איום חיצוני. פחות מדי עוסקים אנו בהערכת השינויים החלים בסביבה האסטרטגית שלנו, ובחלקם אנו מבחינים רק בדיעבד. פעמים רבות מדי אנו מסתפקים בניתוח פשטני של תמונת מצב בהווה ואיננו מנתחים ומשייכים אותה לרצף של תהליך מתמשך. בנושאים מסוימים אנו מסוגלים לתכנן מראש תוכניות ארוכות טווח, אך כושר היישום נפגע פעמים רבות בגלל כשירותינו המוגבלת למצות ולהתמיד בחשיבה שיטתית שתזין תהליכי קבלת החלטות בתנאים דינאמיים של מציאות משתנה.

כך כמעט בכל תחום בחיינו, וכך גם לגבי יכולתנו להעריך את העוצמה הלאומית היחסית בינינו לבין המדינות בסביבתנו: אנו נוטים לייחס חשיבות מעטה מדי למרכיב החברתי בעוצמה הלאומית. אנו מכרסמים ביכולתנו לפתח עוצמה כלכלית. אנו יודעים את נחיצותה של עוצמה מדינית, אך איננו עושים די למענה. אנו מכירים בייחודו של צה"ל, אך איננו ערים במידת הצורך לטיפוח ייחודו ושמירת עוצמתו היחסית.

אנו יודעים כי מאז מלחמת יום הכפורים נמצא המזרח־התיכון בבולמוס התעצמות צבאית אדירה, אך עדיין נוטה חלק מאתנו להתייחס אל המלחמה הבאה כאל דבר של מה בכך. אנו יודעים שמלחמת איראן עיראק הסתיימה, אך מתנהגים כאילו זה עתה התחילה.

אנו יודעים כי לרעת העיראקים טילי הקרקע־קרקע וההפצצות של חיל האוויר העיראקי על טהראן ועל יעדים אסטרטגיים אחרים הם ששברו את איראן והביאו להפסקת האש. גם היום עיראק אינה טוענת שצבא היבשה שלה המונה 52 דיביזיות הוא שהביא לשבירת רצון הלחימה של האיראנים. עשו זאת, לדעתה, 705 מטוסי קרב ו־18 מפציצים אשר פעלו מ־20 שדות תעופה. על אוורי הקרבות ומטרות חיוניות בעיראק הגנו לא פחות מ־116 סוללות טילי קרקע־אוויר (מספר "קטן" בהשוואה לכמות הסוללות בסוריה – 150; במצרים ובלוב – 140 בכל אחת).

בצדק או שלא בצדק מתנהגות מדינות ערב כאילו הן מעריכות שההכרעה ב"סיבוב" הבא אתנו תהיה בראש ובראשונה באוויר. מה צריך מנהיג מצרי לחשוב כשהוא זוכר כי בשעה הראשונה של מלחמת ששת הימים קבע חיל האוויר הישראלי את גורל מצרים במלחמה? אחת המסקנות שהוא הגיע אליה היא כי את עיקר משאבי הרכש לצבאו עליו להשקיע בחיל האוויר. ואומנם רואים אנו כי בין 1982 ל־1986 השקיעה מצרים 64 אחוזים מתקציב הרכש שלה בחיל האוויר. בשנתיים האחרונות בולטת המגמה עוד יותר, ושלושה רבעים מתקציב הרכש המצרי הופנו לחיל האוויר.

מה צריך מנהיג סורי לחשוב אחרי שבמלחמת של"ג היה הצבא הסורי בלבנון נתון לחסדי חיל האוויר הישראלי? את מה שהוא חושב מבטאת העובדה כי בין 1982 ל־1986 הופנו שני שלישים מתקציב הרכש לחיל האוויר. בשנתיים האחרונות הופנו 80 אחוז מתקציב הרכש הסורי לחיל האוויר.

וכך המצב גם במדינות ערב האחרות. בין 1982 ל־1986 השקיעה עיראק 54 אחוז מתקציב הרכש שלה בחיל האוויר. באותן חמש שנים השקיעה סעודיה 57 אחוזים מתקציב הרכש בחיל האוויר, ירדן השקיעה 55 אחוז מתקציב הרכש שלה בחיל האוויר, ולוב השקיעה 72 אחוזים מתקציב הרכש שלה בחיל האוויר.

העובדה שמצרים מנסה להשתלב בהנהגת העולם הערבי, וכי הדיעה באחרונה שברית ההגנה בינה ובין מדינות ערב עדיין בתוקף, אינה מצדיקה הערכה כי יש סיכוי גבוה לכך שהמלחמה הבאה תהיה כוללת. אבל אף על פי כן ישראל אינה יכולה שלא לבנות את עוצמתה גם בהתייחס לאיום למלחמה כוללת.

נדבך חשוב בבניין העוצמה הוא השלום. דומה כי איננו מתקרבים אליו, אך גם כשנגיע אליו צריך יהיה צה"ל להיות כשיר כדי להרתיע, לבצר את השלום ולהכריע אם שוב תפרוץ מלחמה. ההשקעה בבניין הכוח חייבת להיות מתמדת ולהתמקד יותר מתמיד בגורמי ההכרעה.

להכרעה צבאית ישנם שני מובנים. האחד – שבירת מתקפת אויב יזומה בפתיחת מלחמה. יתרון הגמישות ועוצמת האש הגבוהה הניתנת להעתקה מחזית לחזית מאפשר לכוח אווירי להיות גורם מכריע בהגנה. אין זה סוד כי חיל האוויר הוא חיל סדיר ברובו, ואילו הכוח היבשתי נשען ברובו על המילואים. אנו סומכים על כושרו של חיל האוויר למנוע את שיבוש גיוס כוחות המילואים ע"י חילות האוויר הערביים.

המובן השני של ההכרעה הצבאית הוא ביכולת לסיים את המלחמה במקום ובנתונים כוללים של יחסי כוחות היכולים להיות בסיס לחידוש ההרתעה ולמו"מ מדיני שלא מתוך נחיתות אסטרטגית. הכרעה כזאת אפשרית ביחסי כוחות סבירים בחזית עצמה. על יחסי כוחות סבירים אפשר לשמור על ידי בידוד שדה המערכה מהעורף. האיום בכוח של הצבא המצרי והעיראקי יהיה בטל בששים אם תישמר היכולת למנוע מהם להגיע לקרבת החזית. עיקרה של היכולת הזאת טמונה בעוצמה של חיל האוויר.

כל מה שנאמר עד כה מסתמך אומנם על מקורות גלויים, אך יכול לשמש תשתית להערכה היכן נכון יהיה להשקיע בעוצמה הצבאית כדי לחזק את ההרתעה ואת יכולת ההכרעה כאחד.

התרעתו של סגן הרמטכ"ל, האלוף אהוד ברק, כי צה"ל ידרוש תקציב גבוה יותר מהנוכחי צריכה להיתפס כפשרה צנועה עם הצרכים האמיתיים של צה"ל. הצרכים האחרים של ישראל רבים גם הם, ועל כן המאמצים צריכים להיות מופנים גם לבניית היכולת הכלכלית, גם לטיפוח האיכות האנושית והטכנולוגית בחברה המלוכדת יותר ביעדיה, וגם בחתירה בלתי נלאית לקידום פתרונות מדיניים לשלום. הנזק המתמשך שאנו גורמים לעצמנו בכרסום הפנימי ובחוסר היכולת לגבש מדיניות אינטגרטיבית לטפח עוצמה לאומית כוללת חותר תחת בסיס הקיום שלנו והופך את שאיפת "השלום מתוך עוצמה" לסיסמא שיהיה קשה יותר ויותר ליישמה.

בן־גוריון / שמעון אביזמר

היכולת לקוות ולהאמין

15 שנה למותו של בן־גוריון; אף שהיה פילוסוף בטבעו, לא הניח בן־גוריון לתכונה זו לבודדו, אלא הפך אותה לעוצמה מדינית, חברתית ותרבותית אדירה

במכתב ששלח בעת ביקורו במוסקווה ב־1923, לאחר שחזר מהצגת "הדיבוק", כתב בן־גוריון: "אמש ראיתי את הדיבוק ב"הבימה"... נכנסתי לבית הלא־גדול שעל משקופו מתנוססת כתובת עברית "הבימה" וכתובת עברית שניה "הקופה". האומנם כל זאת במוסקווה? מכל עבר מגיע אלי הדיבור העברי. ולבי הלם. כל הספסלים היו תפוסים. מן הבמה נשמעת רננה עגומה ונוגה; 'מפני מה הנשמה יורדת למטה?' המסך הורם ועל ספסלי ביהמ"ד שוכבים הבטלנים, שכל זיע נדנוד, קמט פנים, תנועת יד, ארשת פנים, ניגון אוצר מלא של אותם הימים הרחוקים הקרובים לנו, שחלפו לבלי שוב, ובולי אפוף הרושם האדיר המרטיט של קטעי החיים הפנימיים של דורות יהודיים רבים המתגוללים לפני בכוח אמנותי כביר ועמוק, של נשמת היהדות הישנה המתבלטת בתוך כתלי ביהמ"ד, הרגשת נס תוקפת אותי, הרגשת מעשי פלאיו, האומנם? במוסקווה הרוסית הקומוניסטית, בתוך היהדות הגאפית־יבסקית ובעברית? אני הלום, נרעש, לא יודע נפשי".

ובמקום אחר, במאמרו "מהפכת הרוח", כתב בן־גוריון: "מדינת ישראל תיבחן בדמות המוסרית שתשווה לאורחיה, בערכים האנושיים שיקבעו את יחסיה הפנימיים והחיצוניים ובנאמנותה הלכה למעשה לצו העליון של היהדות: ואהבת לרעך כמוך. בשלוש מלים אלו נתגבשה התורה האנושית הנצחית של היהדות וכל ספרות המוסר שבעולם לא יכלה לומר יותר מאשר נאמר בשלוש מלים אלו".

שתי המובאות הנ"ל חושפות את עולמו הרוחני של דוד בן־גוריון. בן־גוריון נפעם ונרעש מן הישות היהודית עמוקת השורשים ועשירת הרוח, כשם שהיה הלום ונסער לנוכח פליאת יצירתו וקיומו של התנ"ך. נפשו לא רק נקלעה בין קטבים אלה, בין הקוטב של מציאות יהודית גולה ונודדת הספוגה ברוחה של התרבות העברית ובין הקוטב של יצירת הפלא התנ"כית, אלא היתה קלועה מהם.

עולמו הרוחני של בן־גוריון היה עמוק, מורכב ועשיר כתולדה היהודית עצמה. אין כמעט אפשרות לעשות הבחנה של ממש בין הפן הרוחני לפן התנ"כי של עולמו הרוחני של גדול היהודים בדורנו. אפשר בהחלט לומר, כי מעשיו הגדולים של בן־גוריון היו תוצאה של תחושת המעמקים שלו בפלא גאולתו של העם היהודי כיום, עם תקומתו הלאומית והריבונות המדינית וזאת לאחר שהיה קרבנם הנרדף, הנטבח והשנוא של העמים במשך יותר מ־1800 שנה. אין לשער את בניין־העל הרוחני של בן־גוריון ללא הבנת מהותה של ההיסטוריה היהודית, ללא חדירה לעומקה של התרבות היהודית האנושית, ללא הלשון העברית, ללא הציונות בראשיתה, ללא הניגון היהודי, ללא היצירה היהודית התרבותית הנושא שביאליק מסמל אותה, ללא גדולי רוח יהודים האחרים כאפלאטון, שפינוזה, טולסטוי ורבים אחרים וכן ללא עצם הקיום היהודי הדינאמי.

בן־גוריון היה אופטימיסט ענק מאין כמוהו עוד משחר נעוריו. הוא היה מבטאה המובהק של התקווה כסם החיים אולי היחיד של הקיום היהודי. באחד המכתבים שכתב לאוסישקין בימים שלאחר אוגנדה ועוד לפני עלייתו לארץ והוא כבן 18 כתב בן־גוריון: "אינני מבקש מאומה מאת הודים, אינני חפץ לא תענוגים ולא השכלה, לא כבוד אף לא אהבה, על הכל הכל אוותר. רק אחת אני מבקש: התקווה. מבקש אני את היכולת לקוות ולהאמין".

עולמו הרוחני של בן גוריון היה עולם של מאבקים, עולם של "שרית עם אלוהים ועם אנשים ותוכל", והוא אכן שרה ויכול. מעשיותו והתנסויותיו של בן־גוריון נבעו כאמור מעוצמת רוחו הסוערת. הוא היה פילוסוף בטבעו, הוא איש רוח בטיבו, הוא היה אישיות מופת. ואולם הוא לא נתן לתכונות אלה הדומיהן להפנימו, לבודדו, אלא הפך אותן לעוצמה מדינית, חברתית ותרבותית אדירה. הוא ביקש לעצב את החברה היהודית ואת מדינת ישראל על פי תמונת העולם הרוחנית שלו, והוא היה מעין סולמו של יעקב, כאשר ראשו ורוחו מגיעים השמימה ורגליו מוצבות חזק על הארמה.

התנ"ך בשבילו היה ספר מוסר ואורח חיים, ביטוי אדיר של יצירה עצמית של עם גדול. ארץ ישראל וספר התנ"ך היו בשבילו שני צדדים של אותה מטבע, המעצבים מחדש את דמותו של עם עולם. כך הוא חוזר ומשנן לנו באותו מאמר: "לא בנדודים עוצבה דמותנו. בזו ארץ המכורה נולדה, גדלה ונתגבשה האומה העברית וכאן העמידה את נכס הנצחים שלה, שפרנס את רוחה מאז ועד היום – את ספר הספרים. מפעלה והגותה של האומה העברית ייכונו בעתיד על שני אלה: הארץ הספר, ארץ הצבי וספר התנ"ך".

בן־גוריון התווכח הרבה עם אישים שונים ובמיוחד עם אנשי רוח. אחת השיחות המפורסמות התקיימה ב־1962 עם הסופר חיים הזז בעקבות דבריו הקשים של הזז בוועידת הסופרים על הידרדרות המדינה ובמיוחד על פולחן התנ"ך. בתשובתו לטענות הזז אמר בן־גוריון: "אני רואה המהפכה המתחוללת בארץ ואני יודע שהיא נעשית בלעדיה – העם היהודי יתנוול. אם המהפכה שלנו תצליח, גם העם היהודי בגולה יתקיים. אילו לא היתה ארץ ישראל, לא היתה יהדות אמריקה מלבד יהודי סאטמר... ואשר לתנ"ך אני שולל לגמרי גישתך. אתה לא רואה מדוע נחוץ פה תנ"ך? צריך שיהודי יידע מה הקשר שלו לארץ, צריך להעמיק את הקשר עם הארץ, כאשר יגאל ידין סיפר על החפירות שלו... פתאום נעשה הכל חי. זה מדבר ללב... אני הייתי בילדותי משוגע אחרי ביאליק. אבל בימינו לא ימצאו בביאליק מה שימצאו בתנ"ך. התנ"ך מדבר לליבם של בני הארץ מכל סלע".

המעמקים שפעו מרוחו של בן־גוריון. מעמקים של מוסר, של ערכי עבודה ואהבת האדם, כל ארגון התנ"ך, במיוחד החלק הנבואי שבו, היה בשבילו ספר מופת של עם יוצר, חי ומתפתח. אפשר לומר, כי בגישתו לאדם, לעמו ולעולם היה בן־גוריון בבחינת מיזוגו המזוקק של רוח העם כולו לדורותיו ולעדותיו: הוא רדף שלום כשם שהיה איש מלחמה. העוז והשלום היו אצלו הודי, פתוכים יחדיו באישיותו. הוא הגשים יותר מכל איש אחר, איש רוח ושאינו איש רוח, את הפסוק "ה' עוז לעמו יתן, ה' יברך את עמו בשלום".

במאבקיו הרבים נתן דעתו במיוחד על החינוך היהודי והחינוך הכללי. הוא היה רדוף הזמן והאירועים. הוא אכן דחק את הקץ. תחושת הדחיפות הנחתה אותו ואת מעשיו, כי חשש מן האותות הקשים המשתלחים מן האויבים מבחוץ ומבפנים, והאויב מבפנים – המסוכן יותר. על מסקנת הקבע שלו, בכל הליכותיו, שיש לאשש את הכוחות מבפנים ובמיוחד את רוח האומה.

אם היה יסוד רוחני אדיר עוצמה שכלכל את דרכו והזין את רוחו, היתה זאת השאיפה לאחדות. הוא נאבק לאחד את שבטי ישראל, קהילותיו ועדותיו מרסיסיהם לחברת עובדים יוצרת ולוחמת. הוא ביקש לגבש את פועלי ישראל ונאבק כל ימי פעילותו לאיחודה של ההתיישבות הקיבוצית כולה. הוא היה אומר: באחדות גבורה. ללא אחדות תיפגם ותיחלש ההכרה ביעודנו ההיסטורי. כדי שעמנו לא רק יישרד אלא ישוב אל תיותו הקיומית, הרוחנית, המדינית, התרבותית עליו להיות עם סגולה, עם של מוסר, עם שהסגוליות שלו היא של עבודה עצמית, של יצירה, של אחוות־אחים, של עוצמה בטחונית, של עצמאות מדינית.

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב
מרחב תכנון מקומי תל־אביב־יפו
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מפורטת
נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז תל־אביב, החליטה לאשר את שינוי תכנית מפורטת מס' 808/א' – 1 שינוי מס' 1 לשנת 1987 של תכנית מס' 808/א.
השטחים הכלולים בשינוי התכנית ומקומם: כפר שלם שכונה "ב".
גוש: 6137
ועיקרי הוראות השינוי: ...
הודעה על הפקדת השינוי פורסמה בילקוט הפרסומים 3503 עמוד 342 מיום 26.11.87.
השינוי האמור בצורה שאישרה הועדה המחוזית, ביחד עם התשריט המצורף אליה, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו וכל המעונין רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
מרדכי כהנא
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה
מחוז תל־אביב

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי מ. תכנון מקומי־מחוזי
הודעה בדבר הפקדת תכנית מפורטת
נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965 כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ובניה, מחוז חיפה ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה מ. תכנון מקומי־מחוזי הופקדה תכנית מפורטת הנקראת: "תכנית מספר בע/1115".
חיבור בכרמל
השטחים הכלולים בתכנית ומקומם
פארק הכרמל
עיקרי הוראות התכנית:
יעוד השטח למרכז איקלום בעלי חיים ומשק ביקורים.
כל מעונין רשאי לעיין בתכנית, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל מעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית, וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי להגיש התנגדות במשרדי הועדה המקומית האמורה, תוך חדשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות.
התנגדות לתכנית לא תתקבל ולא תידון אלא אם כן הוגשה בכתב בפירוט הנימוקים ובלוי תצהיר המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.
משה גלוזר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז חיפה

דרפטון בע"מ
ניתנת בזה הודעה כי:
אסיפה כללית מיוחדת של החברה
תתקיים ביום רביעי ה־21.12.88 בשעה 11.30 במשרדי החברה בתל־אביב, רח' פרץ 29.
על סדר היום:
1. דחיית מועד ביצוע תוכניות ההשקעה וההרחבה של החברה.
2. שונות.
בעל מניות המבקש להצביע באסיפה הנ"ל באמצעות מיופה כח, יפקיד את יפוי הכח במשרדי החברה לא יאוחר מאשר 48 שעות לפני מועד האסיפה.
ב. מורנותי
בשם מועצת המנהלים

חוזרים לנחמות מובחר
דבר

התזמורת הפילהרמונית הישראלית
ירושלים, בנייני האומה, 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 3
מוצ"ש 11.12.88
זובין מהטה
מנצח
וולפגנג ... פסנתרן
התכנית:
דוסייה – "מטבולי"
מוצרט – קונצ'רטו לפסנתר מס' 24 ק. 491
ברליוז – הסימפוניה הפנטסטית
חיפה, אודיטוריום חיפה, 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 3
סדרה א': יום ב' 12.12.88
סדרה ב': יום ג' 13.12.88
סדרה ג': יום ד' 14.12.88
דוד שלון מנצח
הלימיר מלצנר פסנתרן
התכנית כמו בירושלים
תל אביב, היכל התרבות, 8.30 בערב
קונצרט מוסיקה קלאסית קלה מס' 2
מוצ"ש 17.12.88
דוד שלון מנצח
אילן רוגוף פסנתרן
התכנית:
קבלבסקי – "הליצנים"
פרוקופייב – קונצ'רטו מס' 3 לפסנתר
צ'יקובסקי – מארש סלאב
חצ'אטוריאן – סואיטה מס' 3 מתוך "גאיינה"
עפולה, היכל התרבות, 8.30 בערב
קונצרט במסגרת אמנות לעם
יום ב' 19.12.88
אילן רוגוף מנצח ופסנתרן
רוני רוגוף כנר
התכנית:
היידן – סימפוניה מס' 96
מוצרט – קונצ'רטו מס' 3 לכנור
בטהובן – קונצ'רטו מס' 3 לפסנתר
חיפה, אודיטוריום חיפה, 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 2
סדרה ד': יום ג' 20.12.88
אילן רוגוף מנצח ופסנתרן
רוני רוגוף כנר
התכנית כמו בעפולה
תל אביב, היכל התרבות, 8.30 בערב
קונצרט פילהרמוניקה מס' 3
יום ד' 21.12.88
אילן רוגוף מנצח ופסנתרן
רוני רוגוף כנר
התכנית כמו בעפולה
מנויי חיפה: זכויי ההצגות עם הנהלת התזמורת.

אלמקס משחת השיניים
יעילה פי 3 במניעת עששת
תורנות בתי מרקחת
תל־אביב
לב העיר – אחד העם 69 – 613862
קופ"ח כללית – אמסטרדם 7 – 232383
ירושלים
היגיה – ארלוזורוב 81 רמת־גן – 721489
בת־ים – חולון
ראשון לציון
רחובות
אחרון – הרצל 52 חולון – 889153
יבנה – אבן סינא 7 – 672288
פתח־תקוה
טופרפארם – שפירא 43 – 909030
בני ברק – רמת־גן
סל – הרצל 134 – 451228
רעננה – כפר־סבא – הוד השרון
טופרפארם – אוסישקין 36 רעננה
רפואה – ר' עקיבא 62 בני־ברק – 782278
אלמקס

מודעון
מוקד מידע טלפוני של קופת חולים הכללית המוסר אינפורמציה של מרפאות קופת חולים של ההסתדרות, בתי חולים, עזרה ראשונה, מרפאות הפתוחות בשבת ובחג וכן אינפורמציה על הגורמים הרפואיים בישראל:
טלפון 03־433300
בימים א' עד ה' מ־8.00 בבוקר עד 20.00 בערב
ביום ו' ובערבי חג מ־8.00 בבוקר עד 15.00 אחה"צ
מרפאות שיניים לעזרה ראשונה
אזור תל־אביב
רחוב בר כוכבא 49 – טלפון 03־284649
בימים א' עד ה' מ־21.00 עד 23.00
בימים ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים – מ־15.00 עד 21.00
אזור חיפה
רחוב הגפן 26 קומה ג' – 04־525566 כל יום כולל ערבי חג, שבת, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00
אזור ירושלים
בערבי שבת וחג, בשבתות וחגים רופא תורן הנותן טיפול דחוף לכאבי שיניים בהדסה עין כרם בחדר המיון – 02־446220
ער"ן עזרה ראשונה נפשית
בתל־אביב – 03־5461111
קו לילדים ונוער – 03־261113
ירושלים – 02־227171
חיפה – 04־672222
נתניה – 053־335316
כרמיאל (גליל) – 04־988410
כפר־סבא – 052־913999
באר־שבע – 057־418111
קו פתוח – ארגון קשבת לילדים ובני נוער
בתל־אביב 03־221680 (24 שעות)
נעמת – ייעוץ בבעיות אלימות במשפחה
בימים א' עד ה' מ־9.00 עד 16.00 – 03־235922
קו פתוח לקשיש 02־690685
האגודה למניעת הצעירות? בישראל – בניין תל־אביב – בן יהודה 146
טל: 239207 בימים א' – ה' 3 – 9

הועדה המקומית לתכנון ובניה קרית־גת
על־פי סעיף 149(1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965 מודיעה הועדה המקומית לתכנון ובניה קרית־גת כי הוגשה לה בקשה להקלה במפלס 0:00 ונובה קיא הגג על פי פירוט כדלקמן:
(1) בגוש 1608 חלקה 5א' ברח' אורוים 132 ברובע האתרים במקרא קרית־גת
הקלה מבסימלית מבוקשת:
(א) שינוי מפלס 0:00 ב־0.2 מ'
(ב) שינוי גובה שיא הגג ב־0.6 מ'
(2) בגוש 1608 חלקה 5ב' ברח' אורוים 134 ברובע האתרים במקרא קרית־גת
הקלה מבסימלית מבוקשת:
(א) שינוי מפלס 0:00 ב־0.2 מ'
(ב) שינוי גובה שיא הגג ב־0.7 מ'
כל מי שיש לו התנגדות לאשר הקלה במקומות אלה, רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ובניה קרית־גת, את התנגדותו המנומקת בכתב תוך ציון כתובתו המדויקת. התנגדויות, תתקבלנה במשך 14 יום בתאריך פרסום הודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.
זאב בוים
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובניה קרית־גת

בבית משפט השלום בנתניה
תיק אזרחי מס' 25/88
התובע: דניאל ספיר
ע"י ב"כ משה סטל, עו"ד
מרחוב ברנשטיין כהן 10, תל־אביב 63424
– נגד –
הנתבע: דוד גלבוע
שדרות הערבה 32
נצרת עילית 17000
הזמנה לדין
אל: דוד גלבוע – שדרות הערבה 32, נצרת עילית 17000
הואיל ודניאל ספיר הגיש לבית משפט השלום בנתניה תובענה נגדך, כמפורט בכתב התביעה שניתן לקבל בבית המשפט השלום בנתניה ברחוב הרצל 57, נתניה, הנך מוזמן להגיש כתב הגנה תוך 30 יום מיום פרסום הזמנה זו ולהתייצב למשפט ביום 12.1.1989 בשעה 08.30.
הוא לך, שאם תגיש כתב הגנה ולא תתייצב למשפט ביום האמור לעיל יינתן באותו יום פסק דין שלא בפניך. אך אם לא תגיש כתב הגנה במועד שנקבע לכך בהזמנה יינתן פסק דין שלא בפניך אף לפני היום שנקבע למשפט וההזמנה להתייצב תבוטל.
ציון לביא, מנהל ראשי בית משפט השלום בנתניה
16.11.88

הלוח הכללי
חוק שוויון ההזדמנויות בעבודה התשמ"ח — 1988
עסקים
• למכירה מעדון בריאות מבוסס בירושלים, עם ציוד 02-245136 (15679)
הצעות עבודה
• לבית־אבות בגבעה בגבעתיים דרושות מטפלות ללילה 03-313846 (15481)
• 5000.– לחודש למכירנית צעירות עם הופעה נאה 03-296650 (15480)
• עובד רציני למרכז שירות לאביזרי צנרת «רשיון נהיגה 03-582803 (15426)
• עובד ניקיון לישיבה בבני־ברק בשעות 14.00–11.00 03-703670 (15450)
מכוניות
בתי"ס לנהיגה
רוצים לקנות
רהיטים
הלוואות
מי מצא?
ריפוי והרדיה
שותפים
הכרויות
TEL-AVIV ESCORT
"THE PRINCES"
"VENUS"
TOP CLASS
M.C OF ALEXIS
ירושלים
ריפוי והרדיה
נרשמו לנשואין
חיפה
הכרויות
פוליש וניקיון

לאם שכולה ברמת גן (ניצולת שואה) דרושה עובדת סוציאלית מנוסה
לייעוץ וסיוע בשעת הצורך.
דרישות: רכב, גיל 50 – 40
מצב משפחתי – אם לילדים.
לפנות לאבי ברנר טל: 03־983084

תרופה נגד מחלת אלצהיימר נוסתה בהצלחה ב"איכילוב"

מאת דינה רייס

זה שלוש שנים נבדקת במרכזים ראשיים שונים בעולם יעילותה של תרופה חדשה, "דנבופיליך" שמה, לטיפול במחלת אלצהיימר. בניסוי זה משתתף גם בית־החולים "איכילוב" בתל־אביב. כ־300 חולים מקבלים את התרופה במרכז רפואי זה והתוצאות נראות מבטיחות ביותר.

על כך מסר פרופ' עמוס קורצ'ין, מנהל המחלקה הנאורולוגית בביה"ח "איכילוב", בתוכנית "קו פתוח" שקיימה בשבוע שעבר קופ"ח מאוחדת: התוכנית הקרושה כליכולה למחלת אלצהיימר, שהיא מחלה ניוונית נפוצה מאוד בקרב קשישים, המתבטאת בין השאר בפגימה קשה בזכרון.

פרופ' קורצ'ין סיפר, כי התרופה החדשה, פרי פיתוח בריטי, הניתנת בצורת כדורים, היא הראשונה בעולם המיועדת לטיפול בסיסי במחלת אלצהיימר עצמה ולא בתופעות הלוואי שלה. עד כה ניתנו לחולי אלצהיימר רק תרופות נגד הסימפטומים של המחלה, כגון דכאון או אי־שקט, ואילו התרופה החדשה פועלת במישרין במוח וחוסמת שם את פעולתו של אנזים מסוים הפוגע בתאי עצב מסוימים. בעקבות טיפול זה נצפתה הטבה בכל התפקודים הנאורולוגיים שנבדקו, ומאידך לא דווח על שום תופעות לוואי קשות. עם זאת הדגיש הרופא, שהתרופה היא לפי־שעה ניסויית בלבד.

פרופ' קורצ'ין עמד על פגיעתה הקשה של מחלת אלצהיימר בחולה עצמו ובבני ביתו. לא אחת קורה שהחולה אינו מזהה את רעייתו או את בניו ובנותיו, שוכח את שמו או אינו מסוגל למצוא את מיטתו. מחלת אלצהיימר היא מחלה פרוגרסיבית איטית, הנמשכת לעתים 20 שנה. רוב החולים אינם מתים מן המחלה עצמה, אלא מתוצאותיה העקיפות, כגון שברים בגפיים כתוצאה ממעידות או זיהומים.

בין הגורמים האפשריים של המחלה מנה פרופ' קורצ'ין גורמים סביבתיים, כגון הרעלת אלומיניום, וגורמים תורשתיים. הוא הוסיף, כי עד כה לא הוברורה שאלה זו, כשם שגם לא נמצא עדיין אבחון ברור. ירידת הכישורים השכליים אצל קשישים היא תופעה שכיחה ולא בהכרח חולנית, ולא כל הפרעה בזכרון יכולה להתפרש כסימן למחלת אלצהיימר. אבל כאשר אדם שוכח, למשל, את כתובת מגוריו, או שאינו יודע למצוא את דרכו הביתה, יש יסוד לחשוד שהוא חולה אלצהיימר. בדיקות בטומוגראף הממוחשב ובדיקות דם יוכלו לחזק אבחנה זו, אבל על דרך השלילה בלבד (כלומר, על־ידי שלילת מחלות אחרות בעלות סימפטומים דומים) ולא בוודאות.

רנאטה בטץ מברלין רשמה שיא עולמי בקיל:

4 חודשים עם מעי דק מושתל

רנאטה בטץ, תושבת מערב־ברלין, בת 42, עשתה היסטוריה: הריהי בעלת תקופת ההישרדות הממושכת ביותר בעולם אחרי שהושתל בה מעי דק. הניתוח נעשה בה ב־9 באוגוסט השנה ומאז "צברה" איפוא ארבעה חודשים, בעוד השיא הקודם היה 76 ימים בלבד. ואולי חשוב מאלה: היא חשה בטוב והריהי האדם הראשון, שחזר לתפקוד מלא פחות או יותר אחרי ניתוח כזה.

כדי להסיר אי־הבנות: באותה "תורות" השתתפו עד כה מעט מאוד חולים, מפני שהשתלה של מעי דק היא ניתוח חדש וגם נדיר ביותר. בכל המקרים מתו המנותחים זמן קצר לאחר הניתוח, או שהרופאים נאלצו לשוב ולהוציא את השתל בגלל פעולת דחיה עזה מאוד. בעיית הדחיה בהשתלות של מעי גם היא כפולה ומכופלת, במלוא מובן המלה: אחרי השתלה כזאת קיימת גם הסכנה של דחיית השתל על־ידי הגוף (כמו בהשתלות כליות ולב, למשל) וגם הסכנה של דחיית הגוף על־ידי השתל, כמו בהשתלות של מח עצם, מפני שהמעי הדק מהווה במידה מסוימת חלק ממערכת החיסון ואחרי ההשתלה הוא מייצר נוגדנים נגד המנותח החדש.

רנאטה בטץ לקתה במאי השנה בחסימת הווריד הגדול, המחזיר את הדם המשומש מן המעיים אל הלב. עקב כך נוצר נמק במערכת העיכול וצריך היה לכרות אצלה את כל המעי הדק וכן קטעים ניכרים של המעי הגס. מאז ניזונה בהזנה מלאכותית באמצעות צנתר. מיצי העיכול מן הקיבה, מן המרה ומן הלבלב הופנו בצינורית החוצה, אבל מפעם לפעם דלפו לתוך הגוף וגרמו לדלקות. היה ברור שרק השתלת מעי דק תשים קץ לסבלותיה.

הניתוח בוצע על־ידי צוות כירורגים בראשות אבהארד דלטן מבית־החולים האוניברסיטאי בעיר קיל. בגופה של בטץ הושתל קטע באורך של 60 ס"מ מן המעי הדק שתרמה אחותה. לגבי התורמת לא היתה זו בעיה, היות שאורכו הכללי של המעי הדק על כל פיתוליו הוא שלושה עד חמישה מ' מאורך, גם קטע באורך של 60 ס"מ בלבד מספיק לספיגה טובה למדי של המזון.

השתלה של מעי דק היא ניתוח מסובך מאוד והוא נעשה בשיטות מיקרוכירורגיות, בגלל הצורך לחבר כלי־דם דקים ביותר. אבל הבעיה העיקרית הנה בעיית הדחיה, שהכשילה הרבה ניתוחים קודמים מסוג זה. הרופאים הילכו על חבל דק בבחירת המינון הנכון של התרופות לדיכוי פעולת החיסון, בעיקר של ציקלוספורין A: מינון נמוך מדי עלול שלא להספיק למנוע את דחיית השתל, ואילו מינון גבוה מדי עלול לסכן את כליותיו וכבדו של המנותח. ואמנם עד כה הכול מתנהל כשורה, לאחר שרנאטה בטץ עמדה בהצלחה בשתי תגובות דחיה, ביום ה־5 וביום ה־64 אחרי הניתוח.

ב־4 באוקטובר, כחודשיים לאחר הניתוח, טעמה בטץ זו לראשונה מזה יותר מחצי שנה מזון מוצק: פרוסת לחם לבן עם קצת ריבה. הארוחה עברה בשלום ומאז הרשו הרופאים לפציינטית לאכול כמעט כל מה שעלה על ליבה, בנוסף על המזון המלאכותי שקיבלה עדיין. כך כבר הלכו הפחיתו בהדרגה את חלקו של המזון המלאכותי עד לביטולו המוחלט בסוף נובמבר. מאז ניזונה בטץ רק בכוחות עצמה. בכל זאת, אם כי היא צריכה להקפיד על תפריט נוח לעיכול, כגון בשר דל־שומן, דגים, אורז, תפוחים, ירקות, פירות ומוצרי חלב. רנאטה בטץ סובלת עדיין משלשול קל, אבל הרופאים מקווים כי גם בעיה זו תיפתר וכי יוכלו לשחרר את המנותחת הביתה עוד לפני צאת השנה האזרחית.

שתן תאואים נגד זבובי טסה־טסה

זבובי הטסה־טסה הם אחת המכות הקשות של האדם והבהמה באזורים נרחבים של אפריקה, בעיקר ברצועה רחבה המשתרעת לכל רוחבה של היבשת ממפרץ גיניאה ועד האוקיינוס ההודי, כמעבירים של מחלת השינה ושל מחלות בקר. חוקרים במרכז הבין־לאומי לפיסיולוגיה ולאקולוגיה של חרקים בניירובי, בירת קניה, המציאו עתה מלכודת לזבובים אלה, הפועלת הן על חוש הריח והן על חוש הראיה שלהם.

הגירוי הריחני מקורו בשתן של תאואים. כוחו של גירוי זה הולך וגדל, ככל שהשתן "ישן" יותר, משום שהפרשת הריח באה בעיקר מפוליפנולים, המשתחררים תוך כדי התפרקות השתן על־ידי חיידקים. האפקט האופטי מושג על־ידי שני צבעים מנוגדים, כחול ולבן: המלכודת, שבנויה כמעין חרוט בגובה של אדם לערך, צבועה בלבן, אך בראשה מצוי חריץ ששוליו צבועים כחול.

החוקרים בניירובי מנסים עתה להוסיף את הצורך באיסוף שתן מתאואים על־ידי ייצור סינתטי של חומרי הריח המצויים בו. כן בדעתם להוסיף למלכודת שלהם גם פרומונים – חומרים המשמשים את החיות לפיתוי מיני. הם גם שוקלים את הרעיון שלא להמית את הזבובים הנלכדים, אלא להדביקם בנגיף מסוים שיביא לעיקורם ואחר־כך לשחררם, כדי שידביקו בנגיף גם את בני מינם – במטרה להפחית את קצב הריבוי של זבובים מזיקים אלה.

הספנודון – הזוחל האיטי שבילה את הדינוזאורים

"אקונומיסט"

בניו־זילנד קיימת תודעה עמוקה כדבר חשיבות שימורם של צמחים ובעלי־חיים נדירים, ואכן יש שם מה לשמור. כשליש ממיני עופות היבשה, שמוצאם בניו־זילנד והם מצויים בה בלבד, הוגדרו כבעלי־חיים נדירים, מאוימים או נתונים בסכנת הכחדה. או, לפי חישוב אחר: בניו־זילנד מצויים 11% ממיני העופות בעולם שמאיימת עליהם כליה.

רחוקות ירחיק הספנודון ממאורתו יותר מחמישה מטרים וגם זאת רק בשעת קינון – אולי בשל האקלים הקר השורר במקום חיותו. הספנודון חש בנוח כאשר טמפרטורת הגוף שלו היא 10 מעלות צלזיוס, בעוד רוב הזוחלים האחרים נוהגים להרוף בטמפרטורה זו.

אופן התרבותו של הספנודון הוא עדיין בגדר סוד, אבל ידוע שמבחינה זו הוא עצלן איטי לא פחות מאשר בתנועותיו. ד"ר קרי סבור, כי

יש בניו־זילנד מחלקה ממשלתית מיוחדת לשימור טבע והיא בנית השנה מתקציב באה למדי של 96 מיליון דולרים ניו־זילנדיים (כ־62 מיליון דולר אמריקאיים או כ־100 מיליון ש"ח), אבל לא די בכך למלא אחר כל הצרכים של הצלת אוצרות הטבע הנדירים. לכן יש לברך על היוזמה של קבוצת מדענים מאוניברסיטת ויקטוריה בוולינגטון, המנהלים מחקר מפורט בנוהגיו החריגים ובפסיכולוגיה המוזרה של אחד היצורים התמהוניים ביותר מבחינה אבולוציונית שחיים במדינת האיים: הספנודון (ובשמו המקומי: טואטרה), ששרד ככל הנראה מאז עידן הדינוזאורים.

הספנודון הוא הזוחל היחיד, שנותר בחיים מסדרת מקורי הראש (ספנודונטיה), שהיא אחת מחמש הסדרות של מחלקת הזוחלים (ארבע האחרות הן הצבים, התנינאיים, הלטאות והנחשים). כך היום, אבל עד לפני כ־65 מיליון שנים היתה זו סדרה משגשגת ביותר, משום שנכללו בה הדינוזאורים. מדוע נכחדו הדינוזאורים, ואילו הספנודון נותר בחיים – לכך יש כמה וכמה הסברים אפשריים. מכל מקום, כדבריו של ד"ר אליסון קרי מאוניברסיטת ויקטוריה, התכונה המאפיינת את הספנודון היא האיטיות הקיצונית השולטת בכל מעשיו. הוא משווה את אורח חייו עם זה של פקיד זוטר הספון במשרדו, וכן יש דמיון בין זוחל זה ובין הפקיד והאדם בכלל גם מבחינת תוחלת החיים – 60 שנה לפחות, רק לעיתים הנקבה מעמידה צאצא רק אחת לארבע שנים. דרושות לה לא פחות משנתיים כדי לתמרן את הביצים שלה למקום הנכון: לאחר ההזדווגות שוהות הביצים בגופה 7 עד 8 חודשים עד להטלתן; ועוד 12 עד 16 חודשים נוקפים עד לבקיעת הביצים. ההזדווגות בשלעצמה היא עסק מסובך מאין כמוהו, משום שלזכר אין אברי מין חיצוניים, וגם עסק איטי המתנהל בעצלתיים. בתצפית אחת נצפתה הזדווגות שנמשכה 58 דקות. היא מתקיימת בדרך זו: הזכר מטפס על הנקבה, כורך סביבה את זנבו ומנסה לכוון פתח בגופו, שממנו נפלטים תאי זרע, מול מקום מיוחד בגוף הנקבה.

כיוון שהספנודון איטי כל־כך, הוא גם פגיע כל־כך, ולכן הוא שרוי רק במספר איים קטנים שאין בהם חולדות. מדעני אוניברסיטת ויקטוריה לכדו כמה פרטים של ספנודונים ומנסים להרבותם בשבי – עד כה ללא הצלחה. אך למרבה המזל לא נשקפת לספנודון סכנה מיידית של הכחדה. ד"ר קרי סבור כי במקום ריכוזם העיקרי של בעלי־חיים אלה, אי סטיפנס הקטן השוכן לא הרחק מוולינגטון הבירה, מצויים לא פחות מ־30,000 פרטים: השותפים לספנודונים באי זה הם הרגולי ענק באורך של 30 ס"מ ויצורים מוזרים אחרים. חוקרי האוניברסיטה נאלצים לנהוג זהירות יתרה בתורם באי בלילות קיץ חמים כדי לא לדרוך על הספנודונים העצלנים, שיוצאים אז ממאורותיהם.

תמותה גבוהה של נשים הרות, יולדות ויילודים בעולם השלישי

הנושא העיקרי בוועידה העולמית ה־11 לגניקולוגיה ומיילדות, שנערכה לפני שלוש שנים בברלין, היה ההפריה החוץ־גופית. הוועידה ה־12 שנערכה בימים אלה בריו דה ז'ניירו דנה בעיקר בנושא רחוק ומקיף פי כמה וכמה, הנוגע לא לאלפים בודדים או רבבות לכל היותר, אלא למאות אלפי אמהות: תמותת אמהות בזמן ההריון או הלידה. ועידת ברלין דנה בבעיה האופיינית למדינות המפותחות, ואילו ועידת ריו דה ז'ניירו, כראוי לאכסניה – בבעיה כאובה מאוד של המדינות המתפתחות: המדובר, כפי המשוער, בחצי מיליון אמהות המתות מדי שנה בשנה עקב סיבוכים בזמן ההריון והלידה. ייתכן שהמספר בפועל גבוה עוד יותר, משום שהאומדנים מבוססים בעיקר על שיעורי התמותה בבתי־החולים העירוניים, שמהם נמנעים להקיש על מדינה שלמה. אבל סביר להניח, כי שיעורי התמותה לכל אלף אמהות גבוהים יותר באזורים הכפריים, משום ששירותי הבריאות והתברואה שם ירודים יותר וחלק מן הנשים יולדות בבתיהן. בקשר לכך כראוי לזכור, כי בהרבה מדינות מתפתחות, ובראשן סין והודו, רוב הלידות הן באזורים הכפריים.

המספר המקביל במדינות המפותחות הוא כ־6,000 אמהות בלבד. גם אם נביא בחשבון, שאוכלוסיית המדינות המתפתחות גבוהה פי שניים עד שלושה מאוכלוסיית המדינות המפותחות, עדיין נשאר פער יחסי עצום של 30:1 עד 40:1.

הסיבות העיקריות של תמותת האמהות במדינות המתפתחות הן הסיבות שגרמו לתמותת האמהות הגבוהה במדינות אירופה לפני 70 או 80 שנה: פגיעה ברחם, שטף דם, זיהומים, יתר לחץ־דם כתוצאה מן ההריון ונזקים שמקורם בהפלות מלאכותיות.

אחד המרצים בוועידה, אלן רוזנפילד מארה"ב, אמר כי את רוב מקרי התמותה אפשר היה למנוע מבלי להזדקק לשיטות טיפול מתוחכמות, אלא שגם שיטות טיפול פשוטות, ותיקות ומקובלות, כגון ניתוח קיסרי, הן לפעמים מעבר למיומנותן המקצועית של המיילדות והאחיות באזורים הכפריים. הוא ציין לטובה את האיר, ששלטונות הבריאות שלה פעלו רבות לתיקון המצב הזה, ועקב כך פחת שם מאוד מספר האמהות שמתו בהריון או בלידה. רוזנפילד גם הביע דאגה לנוכח המספר הגבוה של ההפלות – 45 מיליון מדי שנה במדינות המתפתחות בלבד, לפי אומדנו. באמריקה הלטינית רוב מקרי התמותה של האמהות נובעים מסיבוכים שמקורם בהפלות מלאכותיות. בהרבה ממדינות האיזור רק נשות השכבות החברתיות העליונות יכולות לעשות הפלה מלאכותית בתנאים רפואיים ותברואתיים סבירים.

ההבדלים הסוציאליים באים לידי ביטוי גם בתמותה הסב־לידתית של היילודים. קלדיירו־ברסיה מאורוגואי, הנחשב למומחה הראשי בתחום זה באמריקה הדרומית, אמר כי תמותת היילודים ביבשת זו גבוהה אצל העניים פי שלושה מאשר אצל העשירים. הסיבות העיקריות לכך הן המספר הרב יחסית של אמהות לא־נשואות, שאין מי שיתמוך בהן, של נשים הנאלצות לעבוד עבודה קשה גם בתקופת ההריון ושל עישון וצריכת אלכוהול מוגברים. עם זאת הזכיר קלדיירו שלוש מדינות באמריקה הלטינית, בעלות משטרים שונים לחלוטין – צ'ילה הפשיסטית־למחצה, קוסטה ריקה הדמוקרטית וקובה הקומוניסטית – שהצליחו בעשור האחרון להפחית במידה ניכרת את תמותת היילודים על־ידי שיפור שירותי הבריאות.

לחיות עם זאבים

מאז ראשית המאה, כאשר זאבים כיכבו בהרבה סיפורים של ג'ק לונדון על יערות הצפון, הלכו ופחתו טורפים אלה באמריקה הצפונית והיום כמעט שאין למצוא אותם אלא באזורים נידחים בקנדה, באלסקה ובמדינת מינסוטה שבצפון ארה"ב. בשאר האזורים הכחידום הציידים. הדבר מקשה על החוקרים, אבל אין זו בעייתם היחידה: כשם שהאדם פוחד מן הזאב, כך הזאב פוחד מן האדם. לכן נחקרו עד כה הזאבים רק ממרחק, בעזרת משקפות ומצלמות.

שני אמריקאים, הביולוג דייוויד מק והצלם ג'ים ברנדנבורג, החליטו לחיות עם זאבים, לחיות ממש. יום אחד בשנת 1986 הם נחתו על האי הקנדי הגדול אלסמיר, השוכן מערבית לחלקו הצפוני של גרינלנד וקצהו הצפוני מרוחק רק 800 ק"מ מן הקוטב הצפוני. לאחר שהקימו את בסיסם, יצאו לאתר להקת זאבים וניסו להשתלב בה בכל האפשר. מק נשכב על בטנו והחל ליילל כדרך הזאבים. ברנדנבורג הצטרף אליו ובמשך ימים אחדים יללו השניים והמתינו, עד שהזאבים השלימו עם נוכחותם של היצורים המוזרים והניחו להם להקים את אוהלם במרחק 60 מ' בלבד ממאורתם.

חודשים אחדים שהו מק וברנדנבורג ליד הלהקה וגם ליווה במסעות הציד שלה. אשתקד יצאו שוב לאי אלסמיר, הפעם עם צוות גדול של צלמים, בחסות חברת "נשיונל ג'אוגרפיק" המימונה. עתה ראו אור שני ספרים שכתבו על חוויותיהם.

מק וברנדנבורג מספרים, כי הזאבים הבוגרים נהגו לשמור מרחק מן החוקרים, אבל כאשר המקרים ניגשו הגורים של זאבה אחת אל מק והתירו את שרוכי נעליו, כשאמם צופה מן הצד. כאשר נסוגו אל המאורה, הלך ברנדנבורג בעקבותיהם וצילמם שם, בעוד האם ממתינה בחוץ.

מדי פעם יצאו הזאבים לציד כששני החוקרים נלווים אליהם כשהם נוסעים ב"לנדרובר" מרגם "סוזוקי". לעתים חלפו ימים שלמים או אף שבועות, מבלי שהזאבים יעלו טרף בפיהם. כמובן, היו גם ימים של ציד מוצלח. באחד הערבים צפו החוקרים, כיצד הזאבים עוקבים שעות ארוכות אחרי עדר של כבשי שור (כבשי מושק) בלי לתוקפם, ורק כאשר קבוצה קטנה נגררה מן הלהקה העיקרית, התנפלו עליה הזאבים וטרפו שלושה כבשים. במסע ציד אחר ראה מק, כיצד לאחר השגת הטרף אכל כל זאב נתח מסוים, אבל אחר־כך המתין לקבלת אישור ממנהיג הלהקה לטרוף נתח נוסף.

בכלל, החוקרים שמו לב לקיומו של מדרג (הירדכיה) מדויק בקרב הלהקה. יש שני מנהיגים, אחד זכר ואחת נקבה, ויש זאבים בתפקידים נמוכים יותר, וכל אחד יודע את מקומו בלהקה. יחסי החברה בקרב הזאבים התנהלו על מי מנוחות, אך לא כן בקרב החוקרים. מק וברנדנבורג היו רעים 18 שנה, ויחד סבלו את תלאות המסע באי אלסמיר. אבל כשובם לציוויליזציה החלו הצרות. פרצה ביניהם מחלוקת על חלוקת התמלוגים מן הספר שעמדו לכתוב במשותף, ובסופו של דבר כתב כל אחד מהם ספר משלו. שני הספרים דומים מאוד זה לזה, שהרי שניהם מספרים על אותם אירועים עצמם. ההבדל הוא רק בכך, שספרו של מק כמעט שאיננו מזכיר את נוכחותו של ברנדנבורג, והקורא את ספרו של ברנדנבורג לומד בקושי על קיומו של מק. נראה שהרומאים הקדומים צדקו במימרתם הידועה, כי "אדם לאדם זאב".

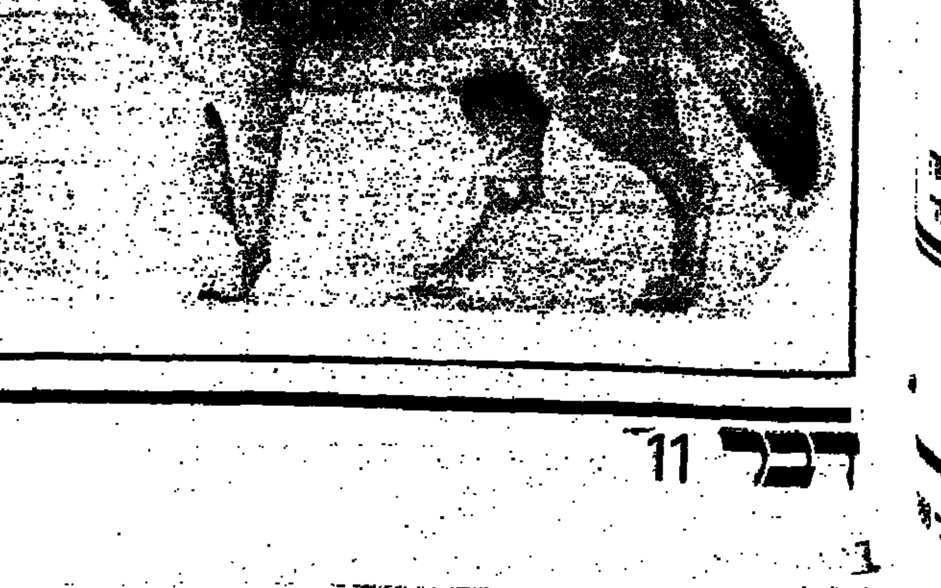

אין תחליף לחלב אם

או: הלקטופרין נועל את הברזל בפני החיידקים

אם תינוקות היונקים משדי אמם לוקים במחלות קיבה ומעיים פחות מתינוקות שמזינים אותם בבקבוק, הרי זה משום שה"פורמולה", האבקה שמכינים מחלב פרות עם תוספות מסוימות, חסרה אחד הרכיבים של חלב האם, לקטופרין שמו. זהו חומר אנטיביוטי טבעי המונע את התרבותם של חיידקים פתוגניים במעיו ובקיבתו של התינוק, חיידקים העלולים לגרום לו הקאות ושלשול עד כדי סכנת חיים. חשיבות הלקטופרין גדולה במיוחד במדינות המתפתחות, מפני שבמדינות המפותחות אין קושי לתת טיפול אנטיביוטי. במלים אחרות: הטבע הגן היטב למדי על התינוקות עוד לפני המצאת האנטיביוטיקה, אלא שהוא "לא הביא בחשבון" את ההזנה המלאכותית בחלב פרות, וזו נפוצה היום למדי במדינות המתפתחות, אולי לא פחות מאשר במדינות המפותחות.

הלקטופרין מצוי בכמות גדולה במיוחד בקולוסטרום, שהוא חלב האם הראשון – עד כדי 15 גרם לליטר. אחר־כך כמותו הולכת ויורדת, כך שבד בבד עם התפתחות מערכת החיסון של התינוק, ל־1 עד 2 ג' בגיל חודש, ובסופו של דבר הוא נעלם לגמרי. תהליך דומה מתרחש בפרות: הגירסה הבקרית של הלקטופרין נעלמת עד שמגיע תורן של הפרות להיחלב, ולכן חומר חיוני זה נעדר מן ה"פורמולה".

עובדות אלה ידועות פחות או יותר זה 20 שנה. אבל סוד פעולתו של הלקטופרין נתגלה רק עתה על־ידי שני חוקרים מאוניברסיטת מסי בניו־זילנד, טד בייקר וסילוויה רמבול. הם מצאו כי הלקטופרין מונע מן החיידקים ברזל, שהוא חיוני להתרבותם. מולקולה של לקטופרין מכילה שתי אונות וכל אונה יכולה ללכוד מן המזון אטום של ברזל מן המזון ו"להחביא" אותו בחלל שבתוכה, מחוץ להישג ידם של החיידקים. מולקולת הלקטופרין אוחזת באטומים אלה של ברזל ואינה נותנת להם לצאת ולהגיע לחיידקים, ואם לא די בכך הרי אותו חלל גם ננעל, ליתר בטחון, על־ידי מולקולה של פחמה.

לקטופרין מצוי לא רק בחלבן של אמהות מיניקות, אלא גם בהפרשות אחרות של האדם בכלל, כגון דמעות, רוק ותאי זרע. ייתכן שגם כאן תפקידו של חומר זה ללכוד אטומים של ברזל, אבל למטרה אחרת: למנוע מהם ליצור רדיקלים חופשיים, הנחשבים כבעלי פוטנציאל מסרטן.

ייתכן שבעתיד אפשר יהיה לייצר לקטופרין בשיטות של הנדסה גנטית ולהוסיפו ל"פורמולה". אבל ד"ר סילוויה רמבול, שהיניקה בזמנו את כל ארבעת צאצאיה, דוגלת בעידוד ההנקה, באומרה: "לכל אשה חלב מיוחד משלה, המותאם לצרכיו של תינוקה־הוא. הוא מכיל לא רק את כל חומרי המזון החשובים ולקטופרין, אלא גם את כל הנוגדנים שהיא יצרה במהלך חייה נגד זיהומים שונים שהיא ועוברה נחשפו להם. אין, ולא יהיה לעולם, תחליף לחלב אם".

דרושים 77 מיליון ש"ח להחלפת מבנים דליקים בבתי"ח ממשלתיים

הדליקה ב"הדסה" עין־כרם – אות אזהרה

מאת רבקה הרניש

השריפה שפרצה לא מזמן בבית־החולים "הדסה" בעין־כרם, אחד המרכזים הרפואיים המודרניים בארץ, נסתיימה למרבה המזל ללא פגיעות בנפש וגם ללא נזק גדול במיוחד, אבל היא האירה בעיה ישנה־נושנה, לא של "הדסה" כי אם של מערכת הבריאות הממשלתית. במערכת זו מצוי המוקד, תרתי משמע, של בעיית השריפות. בבתיה"ח הממשלתיים יש עדיין מספר רב של מבנים דליקים, שנבנו בתקופת המנדט. בחלק גדול ממבנים אלה מאשפזים חולים, כולל חולים קשים, שלא יהיו מסוגלים להתפנות בכוחות עצמם במקרה של שריפה.

במבנים דליקים שוכנים, למשל, מחלקת הילדים בביה"ח בנהריה, חדרי ניתוח וריאליזה בביה"ח "הלל יפה" ומחלקת אשפוז פסיכיאטרית בביה"ח "שיבא". כך גם מחלקות האשפוז בשלושת בתיה"ח הפסיכיאטריים שער־מנשה, פרדסיה ובאר־יעקב. בסך־הכול יש 27 מבנים דליקים בבתיה"ח הממשלתיים, המשמשים לאשפוז או לצרכים אחרים כגון מעבדות, בתי מרקחת ומטבח. על־פי אומדן של משרד הבריאות תעלה החלפתם 66.3 מיליון ש"ח.

בנוסף על המבנים הדליקים קיימות בבתיה"ח הממשלתיים מחלקות ללא בידוד מפני אש ויש להתקין בהן מחיצות אש. למשל, במחלקות רבות התקרות דליקות וצריך להחליפן בתקרות בלתי־מתלקחות. כן צריך להוסיף בבתיה"ח הממשלתיים אמצעים לגילוי ולהתרעה מפני שריפות. עלות התיקונים הנדרשים בתחום זה נאמדת ב־10.5 מיליון ש"ח.

יוצא איפוא, שלביצוע שני הפרויקטים האלה, שהם חיוניים למניעת הסכנה של אסונות כבדים עקב דליקות, זקוק משרד הבריאות לתקציב מיוחד של 76.8 מיליון ש"ח. שרת הבריאות, שושנה ארבלי־אלמוזלינו, הגישה לממשלה בקשה בעניין זה עוד בחודש מארס השנה. המשרד מבקש הקצבה מיוחדת זו בפריסה לשלוש שנות תקציב, דהיינו תוספת של 25.6 מיליון ש"ח לשנה. מאז חלפו כמה חודשים וגם פרצה הדליקה ב"הדסה", שבאה כאילו כדי להמחיש את הסכנה הגדולה פי כמה שאורבת למבנים דליקים, אולם לממשלה לא בוער. האם צריך להמתין עד שיתרחש חלילה אסון של ממש בעקבות דליקה שתפרוץ באחת ממחלקות האשפוז השוכנות במבנים מסוכנים?

פינוי חולים ב"הדסה" בעת השריפה

תצפיות אסטרונומיות ללא הפרעות מן הקוטב הדרומי

רוב האסטרונומים מרוכזים באירופה ובאמריקה הצפונית, אבל רוב מצפי הכוכבים הגדולים החדשים מצויים היום באיים הקנאריים, בדרום צ'ילה, באיי הוואי ובאזורים מסוימים באוסטרליה, הרחק־הרחק מריכוזי האוכלוסיה הגדולים על אורותיהם המנצנצים ואווירם המזוהם, המשבשים את התצפיות האסטרונומיות. כך גם בישראל: מצפה הכוכבים הגדול היחיד שלנו מצוי במרכז הנגב, ליד מצפה־רמון.

כמובן, הקוטב הדרומי הוא מקום אידיאלי עוד יותר לתצפיות אסטרונומיות. אין עוד מקום על־פני כדור־הארץ המרוחק כל־כך מפעולת האדם. אילו היה זה יתרונו היחיד, ספק אם היה קוסם לאסטרונומים, בגלל קשיי האקלים והגישה. אבל הוא נהנה מיתרון נוסף: הלילה כאן נמשך כחצי שנה ברציפות. פירוש הדבר שזהו המקום היחיד בעולם – פרט לקוטב הצפוני, אלא שזה נמצא כידוע בלב ים ושורות קרח נודדים – שבו אפשר לעקוב ברציפות אחרי כוכב מסוים במשך חודשים ארוכים. מעקב כזה ממקומות אחרים מצריך שימוש במספר טלסקופים הפזורים ביבשות אחרות. למען הדיוק, גם בקוטב הדרומי התצפית אינה רצופה ממש, מפני שיש להפסיקה מדי חודש למשך כעשרה ימים, בגלל אור הירח, וכן יש הפסקות בגלל סיבות אחרות, אבל זהו הרע במיעוטו.

האסטרונומים של אוניברסיטת פלורידה הם־הם שקפצו על אתר זה. ב־1983 הם הקימו כאן את הטלסקופ הראשון שלהם, "ספוט 1" ("ספוט" הוא ר"ת באנגלית של "טלסקופ אופטי בקוטב הדרומי"), לא הרחק מתחנת הקוטב ע"ש אמונדסן וסקוט ועל רמה בגובה של כ־3,000 מ'. אבל טלסקופ זה לא עמד בתנאי הסביבה הקשים, המתבטאים בין השאר בטמפרטורות שכיחות של מינוס 40 מעלות ובטמפרטורות קיצוניות של מינוס 70 מעלות. במקומו הוקם ב־1986 הטלסקופ "ספוט 2". גם הפעלתו היתה כרוכה בלא מעט בעיות. לא אחת התרבר קרח על המראות, המשליכות את האור של הכוכב הנצפה לתוך שפופרת הטלסקופ, ועל מעטה הזכוכית המכסה עליה, אולם בעיות אלה נפתרו על־ידי ייבוש האוויר שבתוך הטלסקופ. בעיות "אנושיות" כמעט שאינן קיימות, משום שהאסטרונומים אינם שוהים בדרך־כלל במקום: התצפיות נעשות באורח אוטומטי ותוצאותיהן מועברות לפלורידה הרחוקה באמצעות לוויין.

בינתיים ערך טלסקופ זה תצפיות מדויקות רק במערכת כוכבים אחת, "גאמה־2 וולוריום", המורכבת משני כוכבים: אחד חם מאוד, הפולט כמויות גדולות של גז, כפי שמלמדים קווי הפליטה בספקטרום שלו, והשני גדול מאוד, שהראשון מקיף אותו מדי 78.5 ימים. מערכת בינארית זו נבחרה, משום שזה זמן רב ידוע כי עוצמתם של קווי הפליטה של הכוכב הקטן מבין השניים משתנה במהירות, תוך דקות או שעות אחדות לכל היותר, ולהבנת תופעה זו דרושה תצפית ממושכת. התצפית הרצופה הארוכה ביותר עד כה בשני כוכבים אלה נמשכה 36 שעות. החוקרים מבקשים עתה לצפות במערכת בינארית אחרת, "דלתה קפריקורני", שחלים בה שינויים בעוצמת האור במחזוריות של 1.02 ימים, כאשר אחד משני כוכבי המערכת מכסה את הכוכב השני.

האסטרונומים של אוניברסיטת פלורידה מקווים, כי התנאים המיוחדים השוררים בקוטב הדרומי יאפשרו להם לאסוף תוך שעות ספורות נתונים שלאיסופם ממקום אחר דרושות בדרך־כלל תצפיות של שנים רבות.

ערב אמנים להשלמת אגף אשפוז לילדים חולי סרטן ב"בילינסון"

מאת רבקה הרניש

מרכז שמבור בבית־החולים "בילינסון" בפתח־תקוה משרת כיום כ־800 ילדים בגילים שונים מכל רחבי הארץ, הסובלים ממחלות דם ומגידולים ממאירים והוא מן הגדולים מסוגו בעולם. מנהלת המרכז, פרופ' רנה זייצוב, מסרה כי שיעור ההצלחה בריפוי ילדים אלה נע בין 60% ל־90%, בהתאם לסוג המחלה. השיעור הגבוה מושג בטיפול בילדים שלקו בסרטן כליה: 90% מהם מבריאים כליל. שיעור ההחלמה המלאה מסרטן בלוטות הלימפה הוא 70%, מגידולי עצם – 65% ומסרטן הדם – 60%. 450 ילדים ובני נוער סיימו עד כה את טיפוליהם במרכז שמבור בהצלחה. "הישגים אלה הם מן הטובים ביותר ברפואת הילדים כיום, ומטרתנו להקדיש את מירב המאמצים לשיפור התוצאות וההחלמה המירבית של הילדים חולי הסרטן בארץ" – אומרת פרופ' זייצוב.

בינתיים הולך ונבנה האגף לאשפוז לילה עבור ילדים חולי סרטן. אגף זה, אומרת מנהלת המרכז, ייצור תנאים אופטימליים לילדים המקבלים טיפול מורכב ואינטנסיבי במשך כל שעות היום והלילה. באגף יותקנו חדרים "נקיים", שמבחינת תנאי הסטריליות שלהם יהיו דומים לחדרי ניתוח. בחדרים אלה יאושפזו עד 12 ילדים, שיזדקקו לתנאים כאלה בגלל טיפולים נגד־סרטניים המחלישים את מערכת החיסון שלהם ועושים אותם חשופים לזיהומים קטלניים.

להשלמת האגף לאשפוז לילה ולהחלתו דרושה השקעה של כ־100 אלף דולר. את המשימה להשיג את הכספים הנחוצים לקחה על עצמה "עמותת חיים". העמותה תפעל בדרכים שונות, ביניהן עריכת ערב אמנים למען ילדים חולי סרטן, שיתקיים ב־20 בדצמבר בהיכל התרבות בשיתוף אמ"י (ארגון אמני ישראל).

هكذا من الأصل

[هكذا من الأصل]

כוכבים ולילות

בעריכת זאב פרי

תיאטרון

ששון גבאי, חנוך רוזן, חני נחמיאס. "פיטר פן"

להטוטים כעיקר

התיאטרון העירוני חיפה ו„טלה אמרגנים־תמיר" מציגים: „פיטר פן". על־פי ג'יימס ברי. עיבוד אורי פסטר וחנוך רוזן.במוי: אורי פסטר. מוסיקה: אילן גלבוע. תפאורה ותלבושות: בוקי שיף. כוריאוגרפיה: אבי לפידות. משתתפים: חנוך רוזן, חני נחמיאס, ששון גבאי, צחי נוי, חיה סמיר, אבי חדש, קובי הגואל, שי רוזן, יואב הייט, סער בן־יוסף, גדעון שירין, נטע אהובי ואבשלום מבורך.

אם אין לכם ילד ליהנות מהצגה הזאת, תוכלו לוותר עליה. על „פיטר פן" אפשר לכתוב שתי רשימות ביקורת. האחת תתבסס על התגובות הנמות של הילדים שישבו נפעמים וחוו בעצמם - כפי שרק ילדים יודעים לחוות - את עלילות הגיבור המופלא הזה שרוצה להישאר ילד. הם עצרו נשימתם כל אימת שהוזהל לבמה התנין הכמות, עודדו בקריאות נלהבות את הילדים הטובים שחברו לחבורת הילדים האבודים, בוז לקפטן הרע ופקודיו רפי השכל והריעו לאינדיאנים הטובים כשפרצו במחול אש. מה שהקסים אותם יותר מכל הם להטוטיו של פיטר פן המעופף, האביר־הלוחם, אולי גם האביר־האוהב.

הלהטוטים הם מיטב ההצגה. המפיקים לא חסכו במשאבים. פיטר פן מגביה עוף בתנועות מרהיבות, תפאורה יפהפיה שעיצבה בוקי שחרץ, מערכת סאונד משוכללת במיוחד. אם „עלובי החיים" היא ההפקה המוצגת העשירה ביותר למבוגרים, „פיטר פן" היא ההפקה המוצגת העשירה ביותר לילדים. אך בזה מסתיים המכנה המשותף בין שתי ההפקות. ההבדל העקרוני מאוד הוא במקצועיות. הרשימה השניה תרדן בהיעדר כמה מרכיבים מקצועיים חיוניים ב„פיטר פן". לבד מששון גבאי (שכנראה לא יכול להחמיץ שום תפקיד) וחני נחמיאס שהיו לה כמה רגעים יפים , רמת המשחק של כל המשתתפים חובבנית ממש. רמת הזימרה עומדת בגובה רמת המשחק. הכוריאוגרפיה די באנאלית. המוסיקה קצבית, סוחפת מאוד ומאוכרת מה שילדים שומעים היום בפופ המצוי ובסרטי קולנוע ווידיאו שילדים צופים בהם.

חנוך רוזן ניחן בכמה נתונים מצויינים לתפקיד פיטר פן. בחזותו הנערית ובמיוחד בתנועה מלאת יופי וקלילות, הוא „פיטר פן" טבעי. הבעיה מתעוררת כשהוא מתחיל לדבר. הדיאלוגים נשמעים בפיו ובפי רוב השחקנים חצצים ומאולצים. חינו הרב כאמן־תנועה ופנטומימה מפצה במידה רבה על ליקויי המשחק.

בימי החנוכה, כשמפיקים מסתערים על עדות הילדים בהלסטורות המתציאות שם רע לאמנויות הבמה, יצויין „פיטר פן" כהפקה מקצועית ועשירה במיוחד. היא מצטיינת בפעלולים טכניים ובאפקטים משוכללים. יש בה כמה תמונות יפות מאוד והישגים מרשימים של תנועה ופירוטכניקה. למבוגרים זה לא מספיק. לילדים זה כמעט טוב.

מירי פז

מבקר עיריית תל־אביב ממליץ לבדוק מחדש השתתפות העיריה בקרנות ובחלוקת פרסים

מבקר העיריה ממליץ לבחון אפשרות להקים ועדת משנה, במסגרת ועדות התמיכה של עיריית תל־אביב, לצורך בדיקת השתתפות העיריה בקרנות ובחלוקת פרסים עתידיות.

מדו"ח מבקר העיריה שהונח בעת האחרונה על שולחן ראש העיר עולה כי עיקרי תפקידי הוועדה יהיו: לקבוע קריטריונים להשתתפות בקרנות ובפרסים, להמליץ בכתב על השתתפות העיריה בקרנות ובפרסים שיובאו לאישור מועצת העיר וועדת הכספים, המלצת הוועדה תהיה על סמך המסמכים המתאימים שיקבעו ויוצגו לוועדה כתנאי להגשת הבקשה.

הביקורת גם ממליצה על קביעת אחראי מקצועי שתפקידיו יהיו לרכז ולעקוב אחר פעילות הקרנות / הפרסים המתוקצבים על ידי העיריה. עיקרי תפקידיו יהיו לוודא שפעילויות אלו מתבצעות על פי מסמכי היסוד (חוזה, תקנון) ובהתאם למטרות לשמם הוקמו. כמו כן ימסרו נושאי התפקיד דו"חות תקופתיים לוועדת המשנה על פעילות הקרנות וחלוקת הפרסים.

המלצות אלה באות בשולי דו"ח ביקורת שהגיש המבקר בנושא קרן חנוך אנוך שנוסדה בשנת 1963 להנצחת שמו של מחנך דגול באמצעות הענקת פרסים לאנשי חינוך שפעולתם בתחומי החינוך המיוחד. הביקורת ממליצה כי במהלך הכינוס הקרוב של ועד הנאמנים ייבחנו שינויים בחוזה תקנון הקרן על מנת שיתאימו לפעילותו המתבצעת בשנים האחרונות בנושאי חלוקת פרסים אחת לשנתיים וקביעת ועד נאמנים כפורום חבר השופטים.

להלן כמה מן הממצאים של דו"ח המבקר בעניין קרן חנוך אנוך:

*חלוקת הפרסים מתבצעת אחת לשנתיים וזאת בניגוד לחוזה הרשמי של הקרן.

*בבדיקת חלוקת הפרסים לשנים 1987־1985 תפקד וועד הנאמנים גם כחבר שופטים וזאת בניגוד לחוזה.

*בבדיקת זוכי הפרס לשנת 1985 החליט להעניק את הפרס לשלושה זוכים אולם מלבד השלושה הללו לא נמצאו מסמכים על מומלצים נוספים לקבלת הפרס.

*החלטת וועד הנאמנים על זוכי הפרס התקבלה בישיבה שהתקיימה ב־27 בינואר 1985. מתיק המסמכים של הקרן עולה כי המלצות מנומקות של קורות חיים ופעילותם של הזוכים בתחום החינוך נכתבו והגיעו לוועדה בחודש פברואר 1985.

נתן רועי

ספר שני, עבודה חשובה

דוב בר־בורוכוב, דמות מצודרת באופן מיוחד, הוגה דעות ממייסדי זרם השמאל־הציוני, זוכה כבר כמה שנים לסיפול ביוגרפי אינטנסיבי בידיו האמונות של פרופסור מתתיהו מינץ. בימים אלה יצא לאור ספרו "זמנים חדשים, זמירות חדשות" בר בורוכוב 1917־1914" (הוצאת עם עובד). ערב עיון בנושא זה נערך ביום רביעי האחרון במכון לבון לחקר תנועת העבודה - ארכיון העבודה והחלוץ. המכון, שסייע בידו של החוקר לרדת אל "גנזי גנזיו" של הוגה הדעות, והמחזיק בארכיונו של בר בורוכוב (הכתוב רוסית ואידיש).

שניים עמדו בדבריהם על מחקרו של פרופסור מתתיהו מינץ: ד"ר דוב בר־ניר, וד"ר יואב פלד. ד"ר בר־ניר עמד על "הסקופים" בעבודתו של פרופסור מינץ ("חשבתי שחברי תנועתו הלכו אחריו גם בימיו האחרונים והנה מתברר לי שהם ניסו להשתיק, לטאטא אותו מתחת לשטיח. לא ידעתי זאת. זו היתה הפתעה גדולה בשבילי") תוך שהוא מביא את דעתו שלו. ד"ר פלד, חוקר צעיר מאוניברסיטת תל־אביב, בא חשבון עם גישותיו של דוב בר־בורוכוב. ניתוחו, התיאורטי כל כך, כלל כמה וכמה הארותר לאותם שהגיעו לערב עיון זה.

פרופסור מתתיהו מינץ, שניתץ כמה מן המיתוסים הנוגעים לפעילותו של דוב בורוכוב, עשה בעבודה זו "השניה במספר - רבות להבנת דמותו של ענק רוח סוציאליסטי שאולי טוב היה אם היו מכירים את הגותו ומשנתו רבים יותר.

נתן רועי

תערוכה מקיפה מעבודותיו של ברונו מונארי, במוזיאון ישראל

לקראת פתיחת תערוכתו במוזיאון ישראל יגיע לישראל ברונו מונארי, מעצב, מחנך וסופר איטלקי. בתערוכה נפרשת עבודתו לאורך השנים, החל מרישומים והדפסים מוקדמים שלו, ספרים חדשנים שכתב לילדים רכים שבהם הוחלפו האותיות בחורים, חרוזים או נוצות וכן ספרים עיוניים למבוגרים, ומוצרים שעיצב: גופי תאורה, מאפרות, אריגים, שטיחים, מיטות, וכן עבודות פיסול. מונארי, בן ה־81, ירצה בפתיחת התערוכה, ב־13 בדצמבר, על „תקשורת חזותית: מחקר ונסיונות" ויערוך גם מפגשים עם סטודנטים ומורים ב„בצלאל".

פאב־וידאו

סיבה נוספת לציאה לפאב, מלבד השתיה והחברותא, החל מן ה־18 בחודש בפאב "ביבר": מרתונים של סרטי וידאו שיימשכו 15 שעות, משעות הצהריים ועד שעות הבוקר המוקדמות. המרתונים הם תוצאת שיתוף פעולה בין בעלות הפאב לבין "בית התקליט". ההתחלה תהיה עם סרטי האמפרי בוגרט, סרטים בשחור־לבן וללא תרגום. 12 סרטים, ביניהם: "השינה הגדולה" (בוגארט ולורן באקאל), "קי לארגו" (בוגרט, אדוארד ג'י. רובינסון ובאקאל), "האוצר מסיירה מדרה", "הנץ ממלטה", "קזבלנקה". המרתונים הבאים יתייחסו לנושאים שונים על־פי יוצרים או תחומי אמנות שונים (מוסיקה, אמנות פלסטית), סרטי מתח, קומדיות וכד'. סדרות אלה יתחלפו מדי חודש.

ו.צ.

„לאונס ולנה" ב„חאן"

עליזה רוזן ואורה מאירסון ב"לאונס ולנה".

המחזה „לאונס ולנה", שעלה אמש בבכורה על בימת תיאטרון החאן הירושלמי, הוא מעשיה שעיקרה מרד נעורים, משל מרושע על שלטון הנמנע מלהתייחס למציאות. גאורג ביכנר, המחזאי, כתב אותו לפני למעלה ממאה שנה. "סיפור פשוט על נסיך ונערה הנמלטים מנישואים כפויים, נפגשים, מתאהבים, נישאים בארמון. „פשטותה של העלילה עשויה, ככל הנראה, בכוונת המכוון: היא בדיחה הקורסת תחת קלות משקלה של עצמה. האוהבים הופכים שוטים בידי השוטה המשטותה, והמנוסה מהארמון מוליכה בחזרה אל הארמון: המרד הקטן וחסר המשמעות מסתיים, בעצם, באופן מעגלי ובמין חזון על אבדן הזמן בממלכה", כותב שמעון לוי, המתרגם.

את ההצגה ביים קוני הנס מאייר שהגיע במיוחד לצורך כך מווינה ומשתתפים בה איציק אביטל, יהודה אלמגור, אורה מאירסון, עליזה רוזן, גילי בר־אוזיליו, עדינה חיניץ, אריה צ'רנר, ערן בוהן, אילן חזן ומוריס צרפתי.

ורדה צימרמן

חגיגת מחול ברחובות

להקת המחול „הדרים" מרחובות חגגה בשבוע שעבר את תחילת תכניתה החדשה ותחילת עבודתה עם הכוריאוגרף החודש עמוס קב.

מנהל הלהקה רם שדה מספר כי למרות הסיוע הרב לו זוכה הלהקה מצד עיריית רחובות, משרד החינוך והתרבות, מועצת פועלי רחובות והעמותה למחול, עדיין חסרה הלהקה בית־קבע בו תוכל לעבוד כראוי. לשם כך נוסדה עמותה המחפשת לצרף לשורותיה תומכים ותורמים שיעשו למען שמירת תרבות המחול ברחובות.

אתי גורדון

קריטריונים להבאת אמנים זרים

ועדה בין־משרדית הכוללת נציגים של משרד הפנים, החינוך והעבודה הוקמה ביוזמתו של שר העבודה והרווחה כדי לגבש, בעזרת אמ"י, קריטריונים להבאת אמנים זרים לישראל. יו"ר אמ"י, מוסקו אלקלעי טוען כי "אמרגנים ומפיקים מביאים אמנים מחו"ל ויש צורך לבדוק את הכוח המקומי תחילה, במיוחד נוכח גידול האבטלה בעת האחרונה. אין שום התנגדות להבאת אמנים זרים, ההיפך הוא הנכון, אנו מצדדים בחילופי תרבויות. יש רק צורך לווסת את הנושא", הוא אומר ומוסיף כי "המדינה עצמה היא היבואן הגדול ביותר של אמנים זרים לארץ וזאת אפשר ללמוד מפסטיבל ישראל המפאר כל שנה מליון וחצי דולאר וזאת כדי לסבסד אמנים שכבר קבלו בארצותיהם סיבסוד מאת ממשלותיהם". לדעת אמ"י יש לבדוק את מצב התעסוקה של אמנים ישראלים לפני מתן אשרת עבודה לזרים.

טלויזיה

חינוכית

09.00 עד־כאן – רצף דפי הטלטקסט.
09.05 שעת כושר.
09.15 מיקי והזולד.
09.40 בלי סודות – ביניים 3.
10.05 מר מגייקה (פרק אחרון) „הראה לי את הדרך אל ביתי". מר מגייקה מתכונן לשוב לזולפרגים ולסיים את לימודי הקוסמות. הבוחן הראשי של הקוסמים עדיין לא נתן את אישורו. בטקס הסיום של השליש שובר מר מגייקה פסל של מייסד בית־הספר ואינו מקבל אישור לחזור לזולפרגים.
10.30 ידידות עם שחר (פרק 6). דורה מרים מתקשה לסלוח לברנארד על הריגת הכלב, בן. הוא עוזב לקנדה, רוזאנה מתגייסת שוב לפייס ביניהם והיא שולחת את כלבת־זהים אל תרופשו.
11.00 פיצוחי תטובה – על משאים הקשורים לחג ולמסורתו.
11.30 המכאן – דפי טלטקסט מיוחדים לחנוכה ובהם חידות משאות פרסים.
11.35 שלגיה במאה ה־20 (פרק 6) „הנסיך המתכוון" שלגיה ושאלי טרודות בענייני הרזיה. ליליאן מכינה שיקוי הרזיה שבעצם מכווץ את השותה ממנו. אריק שותה את כל הקנקן ומתכווץ, מה יציל אותו?
12.00 המוהיקאני האחרון – סרט בהנפשה על פי ספרו של ג'יימס פנימור קופר.
12.00 בלט בזואר.
14.00 עד־כאן – רצף דפי הטלטקסט.
14.05 האוניברסיטה הפתוחה: כדור הארץ מכתש רמון (חלק א); סיפורת ישראלית פגישה עם משה שמיר (חלק א').
15.00 הי בינבה „בינבה נתפסה" זעם שוכר שני בריונים שיתפסו את בינבה, אך בינבה החכמה צוחקת מהם לכל אורך הדרך (ב).
15.40 שעת כושר.
16.00 הקוסם מארץ עוץ (פרק 40) „היכן הציאוריו" דורותי וחבריה מחפשים את היציאה מארץ הנכסים, אלא שמלך הנכסים נחוש בדעתו למנוע בהם. האם יצליחו להתגבר על המכשולים שהוא מציב בדרכם ולצאת את פני האדמה ללא פגע (ב).
16.25 כך היו חיינו (פרק 38) „בלוק" בסתיו 1940 החלו הפצצות גרמניות על לונדון. משפחות ובתים רבים נפגעו ביניהם גם משפחת חלוראייס, שכניהם של משפחת בוטרויד.
17.00 ערב חדש.

כללית

17.30 קח סיכון – שעשועון חידונים, משימות „בלתי אפשריות" לילדים בני כל הגילים.
18.00 כוח המגן – „פירמידת החושך – הינם הדבעלי, מפקד קוברה כמעט מצליח להחריב את קוביות הפיקוח הרביעית.
18.20 סדש המשנה.
18.30 קיצור החדשות (ערבית).
18.32 ריבוע מחומש – עניין תברה וחינוך. מורה טוען כי רישום במספרים של ציוני התלמידים בתעודות יוצר רגישויות מיותרות בין התלמידים. הוא מעדיף שיטה אחרת, ושואל איזו שיטה עדיפה (תרגום עברי).
18.45 חידושים והמצאות – במדע, בטכנולוגיה, ברפואה ובחקלאות בישראל ובעולם. „שבב מעמיק, ראייה" חלק ב. עבור הייחה לטמוך מוגבלות בכל הנוגע למדע וטכנולוגיה, אך משבבה האלקטרוני הסיר את מגבלותיהם גם בתחום המחשבים ובעולם המיקרוסקופ. שבבים אפשר להחיל עליה יותר ויותר (תרגום עברי).
19.00 חדשות (ערבית).
20.00 כותרות מבט.
20.02 אלף – שם הפרק: „תכה את המומחה". מרביצים לברטון בבית הספר. אלף מנסה לו להחזיר, אך ווילי חושב שצריך לפתור את הבעיה בדרכי שלום (עברי־ערבי).
20.30 להיות בראש – מצעד להיטים עבריים.
21.00 מבט לחדשות.
21.30 תשדירי שירות.
21.35 לקראת שידור.
21.50 שושלת (פרק מאה ואחד־עשר): קלאודיה נוסעת למסיקופ כדי להגרש מסטיבן, אדם מופיע בחדר בית המלון שלה, והם מבלים את הלילה יחד. הנסיך מייקל עוזב את אמנדה, דקס מציל את חייו של דניאל. בלייק ודניאל מעורבים בתאונת מטוס (עברי־ערבי).
22.40 סוף ציפוש – עיניני ספרות.
23.20 קורסוב של רוע – שם הפרק: „מוות בחלומם". אחותה של אידי מתה. לדברי המשטרה ממנת יתר של סמים. אולם אידי, בעלת תפיסה על־חושית, חולמת כי זמר מפורסם חנק אותה, ומחליטה לחשוף את האמת (עברי־ערבי).
23.45 פסוקו של יום; חדשות הלילה ומוסף הספורט „שער ראשון".

ערוץ 2

18.30 „מה נשדר הערב".
18.35 „אני עוד אפליגי" – דרמה „זמעדית.
18.52 „מסע הענוזים" – דרמת תיעודית אנושית על מסע אופניים בו השתתפה חבורת עוורים. המסע נערך בכביש היורד מירושלים לאילת. אורכו – כ־400 ק"מ. הרוכבים השתמשו באופני „טנדם" בהם שני מושבים. בראש ישב אדם פיקח, האחורי, בן אנו העיוור. בשביל חלק מן הרוכבים מהווה מסע זה הזדה לטמכ הקרב בו השתתפו. הסרט זכה בפרס הסרט הטוב ביותר לשנת תשל"ח.
19.30 „חסיפה" (פרק אחרון): „דרך ארוכה". קרטיונה מסרבת להינשא לדיוויד, אך האהבה סופה לנצח והשניים מתאחדים שמים פעמיים לסקוטלנד. אלך זוכה בחופש המיוחל, לאחר מאבקים מפושכים.
19.35 „ביננו המתבגרים" – פרי הדר, מה ניתן להכין מפירות הודר המצויים בשפע בעונה זו

המזרח תיכונית

13.30 חיים אחרים (סידרה); 14.00 מועדון 700; 14.30 מעשיות משמחות (ערבית); 15.00 מלך השחקים (סידרה); 15.30 הבית המעופף (מצוייר); 16.00 סרט (ערבית); 18.00 להטוטין (תכנית מיוחדת); 19.00 60 דקות (מגזין אקטואליה); 20.00 שנה בחיים (סידרה דרמטית); 21.30 סרט „שער גידושין" עם קתרין הפבורן; 22.30 מעשיות משמחות (ערבית); 23.00 ספורט אנ־ביאי. (ש.ח.)

רדיו

קול המוסיקה

ח' של חנוכה

07.09 בהאזנה נינוחה – גריג: אינטרלוד מתוך „סיגורד יורסלפר"; גריג: מחול אינטרלוד + שירת סולבג מתוך „פר גינט"; פורה: בלדה לפסנתר ולתז; מנדלסון: שלישיה בדו מינור לפסנתר, כנור וצ'לו אופוס 66; מוצרט: סונטה במה מדור לחליל ולפסנתר; הידן: סונטה מס' 33 בדו מינור לפסנתר; הרולד: קטעים מתוך הבלט „הנערה הסודרת".
09.00 שעה עם אמן – עם הכנר דוד אויסטרך.
10.00 קונצרט בוקר –.
13.00 קלאסיקל – הביב ומוכר.
14.06 אמנים באולפן – מירי זינגר, צמבלו; פרסקובאלדי: 5 טוקטות גליארד; בלבאסטר: 2 קטעים; סקרלאטי: 2 סונטות; ראמו: „הצרנוגלית"; באך: סוויטה אנגלית מס' 3 בסול מינור.
15.00 ...
16.00 מוסיקה ליום ראשון – הייזל: קונטילנה לימי ה„אדבנט" ג.
20.00 „מה נשדר מחר".
20.05 „זכרונות מודרים" בראי הספרות – ציטוטים מיצירותיהם של הסופרים חנה־ זהרן, ויליאם סרויין ותומס וולף.
20.35 „קלונאפי" – קטעים נבחרים מתוך „המסע לקיתורה". קיתורה היא אי יווני בן 282 קמ"ר, ספורסם במיתולוגיה כמקום הולדתה של אפרודיטה ושימש מקור השראה לציוריו של ואטו ולשיר של בודלר. עבור הבמאי והתסריטאי אנגלופולוס, קיתורה מסמלת מצב נפשי: השם „מסע לקיתורה" הוא מטאפורה ואיש מן הגיבורים אינו מגיע אל האי. אנגלופולוס, הבמאי היווני, מגדיר את יצירתו כסרט על יצירה, אהבה ומוות. העלילה עוסקת בפוחכך קשיש השב למולדתו לאחר שנות גלות ארוכות בבריה"מ. הוא עובר להתגורר בכפר הררי ונקלע לסכסוך עם שכניו. אלה רוצים למכור את הקרקע ליזמים המתכוננים להפוך את המקום לאתר סקי. עבור הגבר הקשיש, האדמה היא אמצעי הכרחי להמשך קיומו. מככבים בסרט: מאנוס קאטאקיס, ג'וליו ברוג'י, מארי כרונופולו ודיונוסיס פאפאיאנופולוס.
20.50 „יומן שבועי" – סקירת אירועי ספורט: הוקי קרח ומירוצי מכוניות. גולת הכותרת של התוכנית – מקבץ הספורט של חודש אוקטובר הכולל אירועים מלהיבים מכל ענפי הספורט באמריקה.
21.05 „שירים ברקע".
21.33 „רגע לפני..." צעצועים מיוחדים לילדים מוגבלים.
21.35 „קליפ מי יודע" – חידון הפופ מס' 20.
21.40 „שירינג" של גוי קוקר, כריס דה בורג, מייקל ג'קסון וגוון לונן.

סטוקלסה, סופראן/תז. קאמרית ממינקי/ג. קרג. באך: אורטוריית חג המולד – חלק א' (מתוך 5 חלקים) (הקלטה מימי המוסיקה הקולית בירושלים, ינואר 1988/מ. באך/א. הלמן/ס. דר/ב. יגר/ מקה. הקתדרלה מלימבורג/לוחקה כלית/. ה. ברנהרד/ק. והרדריליאמס. „יום זה" קנטטה לחג המולד (ג. בייקר/ר. לזאיס/ג. ש. קיירק/ מקה. באך/זמרי והסטמינסטר אבבי/ הסימפ. מלונדון/ד. וילקוקס). שירים לחג המולד.
18.00 קונצרט קאמרי – דרייכה: חמישיית כלי נשיפה ברה מזור, אופוס 91 מס' 3 (חמישיית כלי הנשיפה של פראג) (ע"צ תיק); דבוז'אק: חמישיה לפסנתר בלה מזור, אופוס 81 (ס. בישופ קובצביץ/נגנים מתוך השמיניה של ברלין); מרטינו: ארבעה מדריגלים לאבוב, קלרינט ובסון (חברי אנסמבל דרסינגטון) (ע"צ תיק); מוצרט: דיברטימנטו במי במול מזור לכנור, ויולה וצ'לו ק. 563 (חברי רביעיית אמדאוס).
20.05 פריזמות עכשויות – קופיטמן: „לבבל" (עדינה הר־ציון).
20.30 מאולמי הקונצרטים שלנו – הזמ. הפילה. הישראלית, מנצח: ז. מהטה/ שלמה מינץ, כנור (הקלטה 23.10.88) ליסט: רפסודיה הונגרית מס' 1 במה מזור; לאלו: סימפוניה ספרדית לכנור ולתז; ריטאק: קונצרטו מס' 5 בלה מינור „גראנד קונצרטו"; שוברט: סימפוניה מס' 9 בדו מזור „הגדולה".
23.00 לבי סידורית, פה סול (ש.ש.)

רשת א'

15.30 האוניברסיטה הפתוחה – אפריקה בתקופה הקולוניאלית והפעם: „הקולוניאליזם הגרמני באפריקה" – פרופ' בנימין נויברגר.
16.05 רדיו־עשרה – מגזין נוער, כתבי נוער מדווחים על המתרחש בחיי הנוער.
22.05 הפוח הזר – תכנית על הקשר בין הורים לילדיהם.

רשת ב'

16.05 שעה קלה עם אריק סיני.
17.05 בעין בוחנת – שאלות וסוגיות במתולקת.
18.06 ראשון ראשון – סיכום השבת בספורט.
19.35 עם ישראל – עניינים יהודיים בעולם.
20.05 שלום לבן דודי – פיוט וברכה בשידור חי.
23.05 בינינו לבין עצמנו – שיחות עם מאזינים בשידור חי.

רשת ג'

18.06 מצעד הפזמונים הלועזיים.
21.05 אדום עתיק.
23.05 הלילה הוא שירים.

גלי צה"ל

18.05 שעה קלה על בלכלה.
18.45 חמש עשרה קטנות.

צה"ל 1

19.05 שירים מבאן.
19.57 הודעות לחיילים.
20.05 בעיקר מוסיקה „גדולי המתופפים – פרקים בהתפתחות התיפוף בג'אז" – „ניו־אורלינס, הולדת הג'אז ומערכת התופים". מגיש: ארלה קמינסקי.
21.30 אוניברסיטה משודרת – ממגות יסוד בשירת המודרנית – וילקה ושירת הדברים. מרצה: פרופ' שמעון זנדבנק (ש.ת.)

צה"ל 2

20.05 שירים מוסיקה.
21.57 הודעות לחיילים.
22.05 הפסקת עשר.
23.05 קול הג'אז הזה.

שידורים קבועים

קול המוסיקה

06.02 שעון מוסיקלי.
07.07 מה נשמע.
20.27 פינת השיר.
23.58 פרטיטה על התוכניות

רשת א'

06.00 התעמלות בוקר.
06.16 תזאר עיתי.
06.30 סיכום המשנה היומית.
06.50 דף גמרא יומי.
07.30 ישר בעניין.
08.05 הומה.
09.00 סלודיו.
10.05 פניני בוקר.
11.05 ירוק, ירוק.
12.05 מעורב יום־ממטב.
14.06 בראש צעיר.
17.05 צבעי הקשת.
18.06 מנחת ערב.
19.20 פרקי היום בתנ"ך.
19.30 שידורים לעולים.

רשת ב'

06.00 שמע ישראל.
06.06 השכם בבוקר.
06.53 אור ירוק.
06.57 רגע של עברית.
07.00 הבוקר הזה.
08.05 סער לשלום.
09.05 ביקור בית.
10.05 כל צבעי הרשת.
11.50 פינת המצוה הקטנה.
12.05 אא בב.
12.50 מה נשמע.
13.05 בחצי היום.
14.06 בת צחוק.
15.05 שירים ושערים.
16.05 תוצרת הארץ.
17.05 רגעי קסם.
17.51 לוח מודעות.
17.55 קראותי ספר.
18.45 חיים בספורט.
19.00 היום הזה.

19.35 שירים עבריים.
21.00 מבט לחדשות.
22.58 רגע של עברית.
00.05 זמן הצות.

רשת ג'

06.05 בחזרה לאושר.
07.05 שיר בבוקר בבוקר.
09.05 מה, כבר תשע?
10.06 דברים טובים.
11.05 מלאכי הזקיה – על הקו.
12.05 אהבה יומיומית.
13.05 רק ביום חול.
14.06 לי ולך.
15.06 חדש, חדש ומחודש.
16.05 פופ 89.
23.05 הלילה הוא שירים

גלי צה"ל

05.45 פרקי אבות.
05.55 באופן מילולי – פינתו של אבשלום קור.
06.05 אוניברסיטה משודרת.
06.30 פוקחים עין.
07.07 שבע אפס שבע.
08.00 בוקר טוב, ישראל.
09.05 על הבוקר.
10.05 שירים עבריים.
10.55 מי מפחד מדמוקרטיה.
11.05 נכון לעכשיו.
13.05 זה היה יומי.
14.05 פסק זמן מוסיקלי.
15.05 שירים לחג.
16.05 ארבע אחר הצהרים.
16.54 באופן מילולי.
17.00 ערב טוב, ישראל.
19.00 מבזק ידיעות.
19.57 הודעות לחיילים.
21.00 מבט לחדשות.
22.05 על הדבש ועלא כיפק.
23.05 עשרים וארבע, היום שהיה.
00.05 ציפורי לילה.
02.00 לא־רוצים לישון.
05.05 צלילי בוקר.

קולנוע

■ תל־אביב

אבנוע: גשר הברזל 2 ,9.50 ,7.30 5.00
אוריה: צא הראה 9.35 ,7.00 4.30
בית ליסין: בולשוס בעל הביצים העקרות 23.15
בן־יהודה: ווילו והנסיכה 9.30 ,7.00 11 ,4.30
בורוכוב: הנגינה של באבט 9.30 ,7.15 5.00
גת: מותו ידוע מראש 9.50 ,7.30 5.00
דיזנגוף 1: קפה בגדאד 9.50 ,7.30 ,5.00 ,2.00 11.00
דיזנגוף 2: הנודדים 9.50 ,7.30 ,5.00 ,2.00 11.00
דיזנגוף 3: פקין בלוז 9.50 ,5.00 ,1.00
כפר קסם של: 7.30 ,3.00 11.00
דקל: ביב 9.35 ,7.10 5.00
וייב־איזי: פרסידיו 9.30 ,7.30, סקס 12.00
זמיר: מארח השדים 9.30 ,7.15 5.00
השחבנות הישראלי: 7.00 ההתחלה 9.30 קפרו מאפא
הקולנוע (בית ציוני אמריקה): מסע לקיתורה 9.30 ,7.00 ,4.15
חן 1: מת לחיות 9.55 ,7.20 ,4.45, תקלה מופלאה מס' 2 2.30 ,12.30 10.30
חן 2: טאריקן 9.55 ,7.25 5.00 השועל והכלבלב 2.30 ,12.30 10.30
חן 3: תקלה מופלאה מס' 2 9.50 ,7.30 ,5.00, ,2.30 ,12.30 10.30
חן 4: לסביר באהבה 12.30 ,2.30 ,5.00 ,7.30 ,9.50 ספר הג'ונגל 12.30 10.30
חן 5: בקר טוב ויאטנם 9.50 ,7.20 ,5.00 המבו הפיל המעופף 2.30 ,12.30 10.30
מיילת 1: מלחמה ושלום 7.00 ,2.30
מיילת 2: הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 9.15 ,5.45
מיילת 3: מוסקבה בוכה (מלחמה ושלום חלק ב') 7.15 3.00
לב 1: יום שני הסוער 9.45 ,7.45 ,5.00 11.30 ,2.00
לב 2: החיים הם נהר ארוך ורוגע 9.45 ,7.45 ,5.00 ,2.00 11.30
לב 3: ביאטריס 9.35 5.00
בגלל המלחמה ההיא 7.35 ,2.00 12.00
לב 4: הנסיכה הקסומה 9.45 ,7.45 ,5.00 11.30 ,2.00
לימוד: מרורי 9.30 7.30
מגרבי: סגור
מוזיאון ת"א: קיין אצל סבא 9.30 ,7.15 4.30
מקסים: פגישה עיוורת 9.30 ,7.30 4.30
פאר־פאר: סגור
פריז (לשעבר אלנבי): דמיין לנון 9.30 ,7.15
פאר: טובעים במספרים 9.35 ,7.10 4.30
פריה: אבה 9.30 ,7.15 ,4.00 ,2.00 12.00 מבצע 23.50
שמן: סאקר – האיש החולם 9.30 7.00
שחף: מרדף חצות 9.30 ,7.00 4.30
תמוז – רמת־אביב: ליידי ארב 9.30 7.30
תכלת: בידר 9.00 600
תל־אביב: מסקר המחלקה 9.30 7.15

■ ירושלים

אימפריה 1: טובעים במספרים 9.30 7.00 ,4.30
סמרטון III 12.30 ,10.30
אימפריה 2: הנגינה של באבט 9.30 ,7.15 ,5.00, המבלים הקטנים 12.30 10.30
אימפריה 3: צל המוות 9.30 ,7.15 ,5.00, לא שם זין 12.30 10.30
אימפריה 4: הפתיחה בקרוב
אורפון: מסקר המחלקה 9.00 ,7.00 4.30
אורדגן: תקלה מופלאה מס' II – 9.00 ,7.00 4.30
אור 1: טאריקן 9.15 6.45
אור 2: קפה בגדד 9.15 7.15
אור 3: הנסיכה הקסומה 9.00 7.00
אור 4: ניקי וג'ינו 9.00 7.00
אור 5: פרנטיק 9.15 7.00
אורגיל: בוקר טוב וייטנאם
בית אגרון: 10.00 דמבו הפיל המעופף 4.30 ,7.00 ,9.15
8.00 מציצים
9.45 מנסר פיישון – חגגים בהליווד
מיישר: יום שני הסוער 9.00 ,7.00 4.30
מרקל: מרדף חצות 9.15 7.00
סמיר: לסביר באהבה 9.15 7.00
סמדר 1: הקומיסריה 9.00 ,7.00 4.30
ספר הג'ונגל 12.30 10.30
סמדר 2: ווילו והנסיכה 9.15 ,6.45 4.30, 12.30 10.30
סמדר 3: חיים חדשים לאחר הגירושים 9.00 ,7.00 4.30
זיפה הזהה 12.30 10.30
סמדר 4: מת לחיות 9.15 ,6.45 4.30
גוליבר 12.30 10.30
עדן: מארח השדים 9.00 ,7.00 4.30
רון: גשר הברזל 2 9.00 ,7.00 4.30 11.00 בבוקר
תיאטרון ירושלים: כפר קסם שלי 9.30 7.00
בגלל המלחמה ההיא 9.30 ,7.00 4.30

■ חיפה

אורדה: הנסיכה הקסומה 11.00, 4.30 ,7.00 9.15
אורלי: בידר 9.00 6.00
ארמון: סגור
חן: מת לחיות 9.15 ,6.45 4.15
מוריה: חיים חדשים לאחר הגירושים 9.30
שקד: 10.00, מוצ"ש 9.30
צללת צהובה שישי 12.00, מוצ"ש 7.30
מאר הג'ונגל 11.00 בבוקר
נס בחדר 8 מוצ"ש 5.30
עצמון 1: מסקר המחלקה 9.15 ,7.00 4.30
עצמון 2: מארח השדים 9.15 ,7.00 4.30
עצמון 3: פקין בלוז 9.15 ,7.00 4.30
פאר: גשר הברזל II 9.15 ,6.45 4.15

■ קריות חיפה

קריאטור: ליידי ארב 7.00, צללת צהובה 9.15 4.30
רון: ווילו והנסיכה 9.15 7.00
רב גת 1: הקומיסרית 9.15 ,7.00, תקלה מופלאה 2 4.30 11
רב גת 2: ב'ג 9.15 ,7.00, חברי הדקון אליוס 11 4.30
רב אור 1: מרדף חצות 9.15 ,6.45 השועל והכלבלב 11 4.30
רב אור 2: טאריקן 9.15 ,6.45, דמבו הפיל המעופף 11 4.30
רב אור 3: בוקר טוב ויאטנם 9.15 ,6.45 מלחמת כדורי השלג 11 4.30

■ קריות חיפה

ספיר: מת לחיות 9.15 7.00
מבוזן: יום שני הסוער 9.15 7.00
אורות: צבעים 9.15 7.00
בית הקפה: חיים חדשים לאחר הגירושים 9.15
היובל: מעריצה צבודה 9.15 7.00
ציון: מרוד ברחובות 9.15 7.00

■ אשדוד

אחווה: במסית לארתור 9.30 7.15
צמפית: דאן דה פלורט 9.30

■ אשקלון

אחווה: מעריצה צמודה 9.30 7.30
מאזה: טרוד ברחובות 9.30 7.30

■ כפר־סבא ■ רעננה

עמל: בקר טוב ויאטנם 7.00 ,9.30 תקלה מופלאה 2 11 ,5
תל: טרוד ברחובות 7.00 9.15
אורוה: סגור

■ לוד ■ רמלה

אורלי: סגור
אורון: שליח למת 9.30 7.15
פה דוה: טרוד ברחובות 9.15 7.00

■ נהריה ■ עכו

היכל התרבות: הוצגת מעבר לשינה 9.15 7.00
רון: החיים הם נהר ארוך ורוגע 9.00 7.00

■ נתניה

אכנרי: מת לחיות 9.30 7.15
מגדדיה: ב'ג 9.30 ,7.15 5.00
שרון: מהורי 9.15 7.00

■ עפולה

סוסיתגריק: ב'ג 9.00

■ באר־שבע

קר: פרחים בעליית הגג 9.30 7.15

■ הרצליה ■ רמת השרון

דוד: ניקי וג'ינו 9.30 7.15
הכלל: בכ־U 9.30 7.15
מלון השיאל: קפה בגדד 9.30 7.15
כוכב: בילבי 4.30, 11.00, שם המשחק 9.35 7.15
תפאורה: בוקר טוב ויטנאם 9.30 7.15

■ חולון ■ בת־ים

ארמון: ביטל ג'וס 9.30 ,7.30 5.00
עצמאות: מרדף חצות 9.30 ,7.00 4.30
סבויל: בוקר טוב ויאטנם 9.40 7.15
מתנים קרית שרת: סער הג'ונגל 4.30
סבוי: ווילו והנסיכה 9.30 ,7.00 4.30
רינה: ב'ג 9.30 7.15
אורנים: נעורים בהשאלה 9.30 7.15

■ חדרה

הדרה: מת לחיות 9.30 7.00

רחל: החיים הם נהר ארוך ורוגע 9.30 7.30

■ פתח־תקוה

היכל 1: מסקר המחלקה 9.30 ,7.15 4.30
היכל 2: ווילו והנסיכה 9.30 ,7.00 4.30 11.00
היכל 3: מרדף חצות 9.30 ,7.00 4.30
שלום: כוסית לארתור 9.00 7.00

■ ראשל"צ ■ רחובות

בית העם: תופשה בכפר 9.15 7.15
חדר: פרחים בעליית הגג 9.15 7.15
חן: מרדף חצות 9.15 ,7.00, תקלה מופלאה 2 5.00 11.00
ג.ג. רון 1: מסקר המחלקה 9.30 ,7.15 5.00, בולבר 11.00 בבקר
ג.ג. רון 2: חנוך מבוקש 9.30 ,7.15 ,5 11
ג.ג. רון 3: מרדף חצות 9.30 ,7.15 4.30, אוליבר טוויסט 11.00 בבקר
נעמה: עיניים שחורות 9.30 6.45
ראשון: גשר הברזל 9.30 7.15

■ קרית שמונה

שנית: אתכם כל כך 9.00 7.00

■ רמת־גן וגבעתיים

ארמון: גשר הברזל 2 9.40 7.15
אורמון: סגור
ליילה ביקי וג'ינו 9.30 7.15
הדר: ווילו והנסיכה 9.30 ,7.00 4.30
רב גן 1: מת לחיות 9.50 ,7.25, תקלה מופלאה II 5.00 ,2.30 ,12.30 10.30
רב גן 2: קפה בגדד 9.50 ,7.30 השועל והכלבלב 5.00 ,2.30 ,12.30 10.30
רב גן 3: עיניים שחורות 9.50 ,7.20, מקי חברי הטוב ביותר 5.00 ,2.30 ,12.30 10.30
רב גן 4: בקר טוב ויאטנם 9.50 ,7.20 הנסיכה הקסומה 5.00 ,2.30 ,12.30 10.30
שבסה: הנגינה של באבט 9.30 7.15

נהג!

עשה את המינימום למען אלה העושים את המכסימום.

תן טרמפ לחייל!